

9 4 ΠΔΓ
Γ. Α. ΒΑΣΔΕΚΗ — Γ. ΚΟΥΚΟΥΣΟΥΛΑ — Ε. ΑΔΑΜΙΔΟΥ

Βασδεκη (Γ.) Κουκουσουλα (Γ.) Αδαμιδου (Ε.)

ΘΥΜΟΥΜΑΙ ΣΚΕΠΤΟΜΑΙ ΑΠΑΝΤΩ

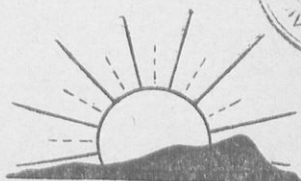
ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΜΕ ΜΟΡΦΗ ΤΕΣΤ σε όλα τὰ μαθήματα
σύμφωνα με τὸ ΕΠΙΣΗΜΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΑΞΙΣ ΣΤ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΒΙΒΛΙΟ — ΤΕΤΡΑΔΙΟ

ἀτομικῆς ἐργασίας

4

ΑΘΗΝΑΙ 1955

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
1464

Γ. Α. ΒΑΣΔΕΚΗ — Γ. ΚΟΥΚΟΥΣΟΥΛΑ — Ε. ΑΔΑΜΙΔΟΥ

ΘΥΜΟΥΜΑΙ ΣΚΕΠΤΟΜΑΙ ΑΠΑΝΤΩ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΜΕ ΜΟΡΦΗ ΤΕΣΤ σέ όλα τὰ μαθήματα
σύμφωνα μέ τὸ **ΕΠΙΣΗΜΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ**

ΤΑΞΙΣ ΣΤ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

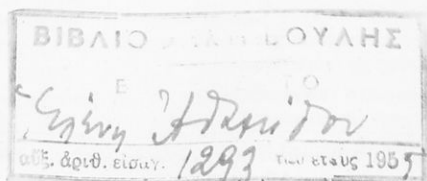
ΒΙΒΛΙΟ — ΤΕΤΡΑΔΙΟ
άτομικῆς ἐργασίας

Όνομα μαθητ.

Σχολ. έτος

Σχολείον

ΑΘΗΝΑΙ 1955

002
ΚΝΣ
ΣΤ2Α
1464

Copyright by G. A. Vasdekis—G. Koukousoulas—E. Adamidou
Athens 1955

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΑΣΚΑΛΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ

Με τὸ βιβλιαράκι αὐτό, πού εἶναι βιβλίο καὶ τετράδιο μαζί, παρουσιάζομε στὸν Ἑλληνα δάσκαλο καὶ στὸν Ἑλληνα μαθητὴ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου ἓνα π ρ ω τ ό τ υ π ο καὶ ε ὕ χ ρ η σ τ ο βοήθημα γιὰ ὅλη τὴν μετὰ διανοητικὸν χαρακτηριστὴν σχολικὴν ἐργασίαν τῆς χρονιάς.

Πρῶτα-πρῶτα προσφέρομε στὸ δάσκαλο καὶ τὸ μαθητὴ τῶν δημοτικῶν σχολείων ὅποιουδήποτε τύπου ἓνα νέον τρόπον γιὰ μιὰ πολὺπλευρην ἐπεξεργασίαν τῆς διδασκομένης ὕλης. Ὁ τρόπος αὐτὸς μετὰ τὸν αὐτοδιορθωτικὸν τοῦ χαρακτηριστὴν ἀποβλέπει στὴν ἀτομικοποίησιν τῶν διανοητικῶν ἀπασχολήσεων μετὰ τὴν διδασκαλίαν, προωθεῖ τὴν ἔρευνα καὶ ὁδηγεῖ στὴν εὐχάριστον καὶ δημιουργικὴ ἐπανάληψιν τῆς διδαγμένης ὕλης. Κι' ἔπειτα δίνομε ἄφθονο καὶ σχεδιασμένον ὕλικόν γιὰ σιωπηρὰς ἀπασχολήσεις στὶς συνδιδασκόμενες τάξεις, πού εἶναι ἀπὸ τὰ δυσκολώτερα προβλήματα τῶν μονοταξίων καὶ ὀλιγοταξίων σχολείων.

Ὅλη ἡ μορφωτικὴ ὕλη, πού διδάσκεται σύμφωνα μετὰ τὸ Ἐπίσημον Ἀναλυτικὸ Πρόγραμμα στὴν τάξιν ἔχει διαμορφωθῆ κατὰ μαθήματα σὲ ἀσκήσεις μετὰ μορφὴν ΤΕΣΤ. Τὰ ΤΕΣΤ αὐτὰ δὲν ἀποβλέπουν στὴ διάγνωσιν τῆς νοημοσύνης, ἀλλὰ στὸν προγραμματισμένον καὶ συνεχῆ ἔλεγχον τῶν γνώσεων, τῆς ἀφομοιωτικῆς ικανότητος τοῦ κάθε μαθητῆ καὶ τῆς ἀποδοτικότητος τῶν διδακτικῶν μεθόδων. Ἡ σημασία τους εἶναι πολλὰ μεγάλη :

Προξενοῦν εὐχαρίστησιν στὸ μαθητὴ καὶ τὸν παρακινοῦν νὰ ἐπιδιοθῇ σὲ μιὰ ἀτομικὴ αὐτενεργὸν ἐργασίαν. Μετὰ τὴν προβληματικὴν μορφὴν τους παρῶτον τὸ μαθητὴ νὰ ἔρευνᾷ στὰ βιβλία του καὶ νὰ ἐπαναλαμβάνῃ δημιουργικὰ τὰς γνώσεις του. Δὲν ἀσκοῦν, ὥστόσο, μονάχα τὴν μνήμην του. Προάγουν ὅλες τὰς ψυχολογικὰς ἐκπαιδευτικὰς ἐξελικτικὰς βαθμίδας του. Τὸν βοηθοῦν νὰ ἐπισκοπῇ καὶ νὰ ἐλέγχῃ τὰς γνώσεις του, νὰ ἐπιλέγῃ τὸ ὀρθόν, νὰ ἀπορρίπτῃ τὸ μὴ ὀρθόν, νὰ ταξινομῇ καὶ νὰ ἀφομοιώσῃ, ὥστερ' ἀπὸ ἀτομικὴν κρίσιν καὶ σκέψιν, τὸ διδασκόμενον ὕλικόν. Ἀποτελοῦν ἐρεθισμὸν γιὰ τὴν καταβολὴν μεγαλύτερης προσπάθειας μετὰ τὸ σκοπὸν νὰ σημειώσῃ ὅλον καὶ περισσότερας ἐπιτυχίας στὸν πνευματικὸν τοῦτον. Ἐτοίμονόν του τὸ θάρρος καὶ τὸ συναίσθημα τῆς προσωπικῆς ἀξίας.

Γιὰ τὸ δάσκαλον μποροῦν ν' ἀποτελέσουν τὴν βάση γιὰ ἓνα καινούριον καὶ ψυχολογημένον προσανατολισμὸν τῶν συνηθισμένων σχολικῶν ἐξετάσεων καὶ νὰ τοῦ δώσουν τὸν τύπον, πού πρέπει νὰ πάρῃ ἡ ἐπανάληψιν τῶν γνώσεων, μακριὰ ἀπὸ τὰς συνηθισμένας πρόχειρας καὶ αὐτοσχέδιες ἀνακεφαλαιωτικὰς ἐρωτήσεις.

Ἡ τεχνικὴ τῆς ἐφαρμογῆς τους ἀπ' τὸ δάσκαλο καὶ τὸ μαθητὴ εἶναι πολὺ ἀπλή :

Γιὰ κάθε μεγάλη διδακτικὴ ἐνότητα ἀπὸ κάθε μάθημα, ποὺ ἀποβλέπει στὴ διανοητικὴ ἀνάπτυξη, ἔχει συνταχθῇ ἓνα ΤΕΣΤ, ποὺ περιέχει δέκα ἀσκήσεις μὲ διαφορετικὴ διατύπωση καὶ διαφορετικὴ σκοπιμότητα, ἀνάλογα μὲ τὴ φύση τοῦ μαθήματος.

Μετὰ τὴ διδασκαλίᾳ μιᾶς μεγάλης διδακτικῆς ἐνότητος ἀπὸ κάθε μάθημα, ποὺ θὰ γίνῃ σὲ κάμποσα ὥρια ἢ ἡμιωριαῖα μαθήματα, τὰ παιδιά προκαλοῦνται νὰ συμπληρώσουν τὸ σχετικὸ ΤΕΣΤ, εἴτε στὸ σχολεῖο, εἴτε στὸ σπίτι.

Μὲ τὸν τρόπο αὐτό, τὰ παιδιά μὲ ἀτομικὴ ἐργασία καὶ προσπάθεια, κάνουν μιὰ γόνιμη ἐπανάληψη, ἐμπεδώνουν καὶ ἀφομοιώνουν πλήρως τὶς γνώσεις καὶ προστρέχουν σὲ μεγαλύτερα πρόσωπα ἢ σὲ βιβλία, γιὰ νὰ συμπληρώσουν τὰ κενά, ποὺ παρουσιάζει ἡ μάθησί τους. Στὰ πλαίσια αὐτῆς τῆς ὠδηγημένης πνευματικῆς δραστηριότητος ἡ αὐτενέργεια παίρνει συγκεκριμένη καὶ θετικὴ μορφή καὶ τὸ κάθε παιδί φανερώνει τὸ βαθμὸ ἐπίδοσός του στὰ διάφορα μαθήματα καὶ ἔμμεσα καὶ τὸ χαρακτήρα του.

Ἐπακολουθεῖ ὁ ἔλεγχος καὶ ἡ διόρθωση τῶν συμπληρωμένων ΤΕΣΤ ἀπὸ τὸ δάσκαλο. Ὁ δάσκαλος σημειώνει τὶς σωστὲς καὶ λαθεμένες ἀπαντήσεις καὶ κάτω ἀπὸ τὴν ἀσκήση σημειώνει τὸν ἀριθμὸ τῶν ἐπιτυχιῶν τοῦ κάθε μαθητῆ. Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς ἐκφράζει καὶ τὸ βαθμὸ τοῦ μαθητῆ γιὰ τὴν ἀσκήση αὐτή, μιὰ ποὺ σὲ ὅλα τὰ ΤΕΣΤ οἱ ἀσκήσεις εἶναι πάντοτε 10. Ἔτσι καταλήγει σὲ μιὰ βαθμολογία, ποὺ δὲ στηρίζεται στὶς συναισθηματικὰ διαθέσεις καὶ στὶς ἐμπνεύσεις τῆς στιγμῆς, ἀλλὰ σὲ ἀντικειμενικὰ κριτήρια.

Ἀνάλογα μὲ τὸ χρόνον, ποὺ διαθέτει, ὁ δάσκαλος κάνει τὴ διόρθωση καὶ τὸν ἔλεγχο τῶν ΤΕΣΤ μπροστὰ στὸ μαθητὴ. Μὲ τρόπο ψυχολογημένο τοῦ ὑποβάλλει τὴν ἔφεση γιὰ αὐτοβελτίωση, ἐφιστὰ τὴν προσοχή του πᾶνω στὶς ἀδυναμίες του καὶ στὶς καθυστερήσεις του καὶ τοῦ ὑποδείχνει τοὺς τρόπους καὶ τὰ μέσα γιὰ τὸ ξεπέρασμά τους. Τὸν ὀδηγεῖ ἔτσι σιγὰ σιγὰ στὸ νὰ ὑπερνικᾷ τὶς δυσκολίες μόνος του καὶ μὲ δική του προσπάθεια, στὸ νὰ αὐτοδιορθώνεται, νὰ αὐτοελέγχεται καὶ ν' αὐτοβαθμολογῆται. Τὰ ΤΕΣΤ αὐτὰ ἔχουν χαρακτῆρα αὐτοδιορθωτικὸ κυρίως.

Γιὰ τὴν ἀτομικὴ αὐτὴ διόρθωση ὁ δάσκαλος μπορεῖ ν' ἀφιερώνῃ μιὰ ἢ δύο ὥρες τῇ βδομάδᾳ ἢ τὸ δεκαπενθήμερο.

Μπορεῖ ἀκόμη νὰ τὴν ἐναλλάσσει μὲ τὴν ὁμαδικὴ διόρθωση. Σὲ ὁμαδικὴ συζήτηση συγκρίνονται οἱ σωστὲς καὶ λαθεμένες ἀπαντήσεις τῶν μαθητῶν καὶ δημιουργεῖται μιὰ ἀτμόσφαιρα ποὺ ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ ὀδηγεῖ σὲ ἐνδιαφέροντα ἐπανάληψη καὶ ἀνακεφαλαίωση τῆς διδαγμένης ὕλης καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη κεντρίζει τὴν ἀμίλλα τῶν παιδιῶν. Περισσότερο νὰ εἰποῦμε πὼς ἡ ἀμίλλα αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ ἐκφυλιστῇ σὲ ἀνταγωνιστικὰ καὶ ἀτομιστικὰ ἐκδηλώσεις. Ἀντίθετα ἡ ὁμαδικὴ αὐτὴ συζήτηση πᾶνω στὶς σωστὲς καὶ λαθεμένες ἀπαντήσεις ὁλων τῶν μαθητῶν πρέπει συχνὰ νὰ καταλήγῃ στὴν ἔξαρση τοῦ χρέους τῶν προχωρημένων νὰ βοηθοῦν τοὺς καθυστερημένους καὶ στὴ συγκρότηση ὀλιγομελῶν ὁμάδων ἀπὸ προχωρημένους καὶ καθυστερημένους μαθητὲς γιὰ τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἐπεξεργασία καὶ ἐπαναδιόρθωση τοῦ ὕλικου τῶν ΤΕΣΤ. Ἔτσι τὰ ΤΕΣΤ αὐτά, μολοποῦ ἀποβλέπουν στὴν

αὐτοδιορθωση καὶ τὸν αὐτοέλεγχον τοῦ κάθε ατόμου, εἶναι δηλαδὴ μέσα ἀτομικῆς ἐργασίας, μποροῦν νὰ γίνουν ἀφορμὴ γιὰ ὁμαδικὴ ἐργασία καὶ γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ καλλιέργειαν τοῦ κοινωνικοῦ φρονήματος.

* *

Μὲ τὸ βιβλιαράκι αὐτό, καθὼς καὶ μὲ τ' ἄλλα ὅμοιά του γιὰ τὴν Γ', Δ' καὶ Ε' τάξιν τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, θελήσαμε, μέσα στὰ πλαίσια τοῦ σημειοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ συστήματός μας, νὰ εἰσαγάγουμε στὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα μιὰ νέα μορφὴ σχολικῆς ἐργασίας. Ἐπιδιώξαμε νὰ προσαρμόσωμε στὴ δική μας σχολικὴ πραγματικότητα τὶς ἀρχὲς τῆς ἀτομικοποιημένης διδασκαλίας καὶ «τὴν τεχνικὴ τῶν αὐτοδιορθωτικῶν δελτίων», ποὺ ἐφαρμόζεται σὲ πλατιά κλίμακα στὴν Ἀμερικὴ καὶ στὶς ἄλλες γῶρες τῆς Εὐρώπης. Δὲν εἶναι μόνο μιὰ νέα μορφὴ βοηθητικοῦ βιβλίου, ποὺ συμπληρώνει καὶ ἀξιοποιεῖ τὸ καθιερωμένο ὡς σήμερον βοηθητικὸ βιβλίον, τὰ βιβλιαράκια μας αὐτά. Ἀποτελοῦν ταυτόχρονα καὶ τῆς ἀτομικοποιημένης διδασκαλίας καὶ «τῆς τεχνικῆς τῶν αὐτοδιορθωτικῶν δελτίων» συγγενεῶν σὲ βιβλία-τετράδια τὴν πρώτη καὶ τὴ μοναδικὴ ὡς σήμερον ὁλοκληρωμένη ἀπαρχή.

Μὲ τὴν πεποιθήσιν πὺς προσφέρουμε ἔτσι ἓνα νέο καὶ χρήσιμο ὄργανον σχολικῆς ἐργασίας ἐλπίζομε πὺς τὸ βιβλιαράκι αὐτὸ θὰ κριθῇ ὡς τέτοιο καὶ ἀπὸ τοὺς Ἑλλήνες δασκάλους καὶ τὰ Ἑλληνόπουλα τοῦ δημοτικοῦ σχολείου.

ΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Ἀθῆναι Ἀπρίλιος 1955

Ο ΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΤΗ

ΠΩΣ ΘΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣ ΑΥΤΟ ΤΟ «ΒΙΒΛΙΟ·ΤΕΤΡΑΔΙΟ»

1. Αυτό το «Βιβλίο·Τετράδιο» θα σε βοηθήσει να ξαναθυμηθείς και να επαναλάβεις εύχαριστα και μ' ενδιαφέρο δσα μαθαίνεις από το δάσκαλό σου στα μαθήματα των Θρησκευτικών, της Ελληνικής Ιστορίας, της Γεωγραφίας, της Φυσικής Ιστορίας, της Φυσικής Πειραματικής και Χημίας, της Αριθμητικής, της Γεωμετρίας, της Ορθογραφίας, της Γραμματικής και των Εκθέσεων. Θα σε βοηθήσει ακόμη να χρησιμοποιήεις καλύτερα τα βοηθητικά σου βιβλία γι' αυτά τα μαθήματα. Έχει σκοπό να σε παρακινήσει να εργάζεσαι μόνος σου.

2. Πρόσεξε τώρα τις παρακάτω σύντομες οδηγίες, που θα σου δείξουν πώς πρέπει να το χρησιμοποιήεις :

Α' Όταν ο δάσκαλος σου παραγγείλει να απαντήσεις σωστά σε κάθε άσκηση με τις δέκα (10) παραγγελίες από κάθε μάθημα, έσύ θα κάμεις τις παρακάτω ενέργειες :

α) Θα έφοδιασθής μ' ένα καλοζυμένο μαύρο μολύβι.

β) Θα διαβάξης με προσοχή μία· μία τις παραγγελίες και θα προσπαθήεις, στην αρχή μόνος σου και χωρίς τη βοήθεια κανενός, να δίνεις σωστές απαντήσεις. Ανάλογα με τις παραγγελίες θα συμπληρώνεις τα κενά, θα βάζεις σταυρό, θα υπογραμμίζεις και θα διορθώνεις τά λάθη.

γ) Αν έχασες κάτι, μπορείς, με την άδεια του δασκάλου, να ξαναδιαβάσεις το σχετικό κεφάλαιο του βοηθητικού σου βιβλίου ή να ρωτήσης είτε έναν συμμαθητή σου είτε τον ίδιο το δάσκαλο.

δ) Μπροστά από τις ασκήσεις, στις όποιες απάντησες μόνος σου χωρίς τη βοήθεια κανενός και χωρίς να ξαναδιαβάσης το βοηθητικό σου βιβλίο, θα σημειώνεις στο περιθώριο : μ ό ν ο ς μ ο υ. Μπροστά από τις ασκήσεις, στις όποιες απάντησες με τη βοήθεια του βοηθητικού σου βιβλίου, ή ενός συμμαθητού σου ή του δασκάλου, θα σημειώνεις στο περιθώριο : β ι β λ ι ο ή σ υ μ μ α θ η τ ή ς ή δ ά σ κ α λ ο ς.

Β' Αφού τελειώσεις μ' αυτό τον τρόπο την άτομική εργασία σου θα την παρουσιάσεις στο δάσκαλό σου, που θα την έλέγξει, θα τη διορθώσει και θα τη βαθμολογήσει. Τότε μπορείς, σύμφωνα με τις ύποδείξεις του δασκάλου σου, αφού σβήσης δσα έγραψες με μολύβι, να τά ξαναγράψεις με μελάνη. Πρέπει μόνο να φροντίζεις να διατηρήεις καθαρό αυτό το «Βιβλίο·Τετράδιο», που θα σου χρειασθής και γιά τις επαναλήψεις στο τέλος του έτους.

3. Έλπίζουμε πώς, αν μεταχειρισθής έτσι αυτό το «Βιβλίο·Τετράδιο», θα γίνεσαι δλο και καλύτερος μαθητής, θα προοδεύεις στα διάφορα μαθήματα και οι γνώσεις σου θα σου γίνουν κτήμα παντοτινό. Είπαμε: Αυτό το «Βιβλίο·Τετράδιο» θα σε οδηγήσει πώς να εργάζεσαι μόνος σου, πώς να επαναλαμβάνεις εύχαριστα δσα μαθαίνεις στο σχολείο και πώς να συμπληρώνεις τις έλλείψεις σου.

Σοδ εύχόμαστε να σημειώνεις μέσα του, κάθε φορά, που θα το χρησιμοποιήεις, δλο και περισσότερες έπιτυχίες.

Αθήναι Απρίλιος 1955

ΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ — ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Α'.

Ἀπὸ ὅλες τῖς θρησκείες τοῦ κόσμου ἡ Χριστιανικὴ εἶναι ἡ τελειότερη καὶ ἀπὸ ὅλες τῖς Χριστιανικὰς Ἐκκλησίας ἡ Ὁρθόδοξος διατηρεῖ ἀνόθευτῃ τὴ διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων.

Τ Ε Σ Τ 1

1. Θρησκεία εἶναι ἡ σχέσις τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν καὶ ἐκδηλώνεται μὲ Οἱ θρησκείες στὸν κόσμο εἶναι δύο εἰδῶν : α) β)
Ὁ Ἰουδαϊσμός, ὁ Χριστιανισμός, ὁ Μωαμεθανισμός εἶναι θρησκείες
Ὁ Βραχμανισμός, ὁ Βουδδισμός, ὁ φετιχισμός εἶναι θρησκείες
2. Ὁ Χριστιανισμός χωρίζεται σὲ τρεῖς Ἐκκλησίες : α)
. β) γ)
3. Πηγὲς τῆς θρησκείας μας εἶναι : α) Ἡ καὶ β) Ἡ
Ἡ Ἀγία Γραφή χωρίζεται : α) Στὴν , ποὺ περιέχει . . . βιβλία καὶ β) στὴν , ποὺ περιέχει . . . βιβλία.
Τὰ εἶδη τῶν βιβλίων τῆς Ἀγ. Γραφῆς εἶναι : α) ἱστορικά, β) . . .
. καὶ γ)
4. Ἡ κατήχησις μᾶς μαθαίνει τί πρέπει νὰ καὶ τί πρέπει νὰ Καὶ χωρίζεται σὲ δύο μέρη : α) στὸ καὶ β) στὸ
5. Ὅ,τι εἶναι γιὰ τοὺς Χριστιανοὺς τὸ Εὐαγγέλιον, εἶναι γιὰ τοὺς Μωαμεθανοὺς τὸ καὶ ὅ,τι εἶναι γιὰ τοὺς Ἰσραηλῖτες ὁ Μωϋσῆς εἶναι γιὰ τοὺς Κινέζους ὁ
6. Ὑπογράμμισε τὰ πρόσωπα ποὺ ἔγραψαν τὴν Καινὴ Διαθήκη.
(Ματθαῖος—Λουκᾶς—Ἀνδρέας—Παῦλος—Θωμᾶς—Μάρκος—Πέτρος—Πέτρος—Ἰούδας—Ἰωάννης—Σίμων—Ἰάκωβος—Φίλιππος).

7. Σὲ ποιά ἀπὸ τὶς χριστιανικὲς ἐκκλησίαις ἀνήκουν οἱ παρακάτω λαοί :
 (Ἑλληνας—Ἰταλοί—Ἰσπανοί—Γερμανοί—Ἀγγλοί—Ρῶσσοι—Αὐ-
 στραλοί—Ρουμάνοι—Νοτιοαμερικανοί—Ἑλβετοί—Σέρβοι—Βούλγα-
 ροί—Βορειοαμερικανοί—Αἰθίοπες—Σουηδοί—Ἀρμένιοι—Δανοί—
 Γάλλοι).
 α) Καθολικοί ; =
 β) Ὁρθόδοξοι ; —
 γ) Μονοφυσῖτες ; =
 δ) Διαμαρτυρόμενοι ; =
8. Ὑπογράμμισε τὴ χρονολογίαν ποὺ ἔγινε τὸ σχίσμα τῶν Ἐκκλησιῶν.
 (757, 867, 1057, 1527, 1617).
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές,
 —Φετιχισμὸ ἔχουν οἱ προοδευμένοι λαοί.—Ὁ Κομφουκισμὸς εἶναι
 πολὺ διαδεδομένος στὶς Ἰνδίες.—Ἀρχηγὸς τῶν διαμαρτυρομένων
 ἦταν ὁ Νεστόριος.—Ἡ Καινὴ Διαθήκη γράφηκε στὴν Ἑβραϊκὴ γλῶσ-
 σα.—Οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς εἶναι διαμαρτυρόμενοι.
10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι.
 Οἱ διαμαρτυρόμενοι διαφέρουν ἀπὸ τοὺς ἄλλους χριστιανοὺς. διότι :
 α) Δὲν παραδέχονται, ὅτι ὁ Χριστὸς ἦταν Θεός ;
 β) Δὲν παραδέχονται τὴν Ἱερὰ Παράδοσι ;
 γ) Δὲν παραδέχονται τὸ Εὐαγγέλιον ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Β΄

Τὸ Δογματικὸν μέρος τῆς Κατηχήσεως περιλαμβάνει τὸ Σύμβολον
 τῆς Πίστεως καὶ τὰ ἑπτὰ Μυστήρια.

ΤΕΣΤ 2

1. Τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως ἀποτελεῖται ἀπὸ Τὰ ἑπτὰ
 πρῶτα ἔγιναν ἀπὸ τὴν Α΄, ποὺ ἔγινε στὴν
 τὸ ἔτος μὲ αὐτοκράτορα τὸν
 καὶ πατριάρχη τὸν
2. Πιστεύομεν πῶς ὅλα τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ δημιουργήθη-
 καν ἀπὸ τὸν, ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία πρόσωπα : α) Τὸν
, β) τὸν καὶ γ) τὸ

3. Μὲ τὰ μυστήρια μεταδίδεται μυστικά ἢ
'Απὸ αὐτὰ ὑποχρεωτικά εἶναι : α) β)
γ) καὶ δ) Καὶ προαιρετικά εἶναι :
α) β) γ)
4. Τὸ βάπτισμα γίνεται γιὰ νὰ
Τὸ χρίσμα γίνεται γιὰ νὰ
'Ἡ ἐξομολόγησις γίνεται γιὰ νὰ
'Ἡ θεία εὐχαριστία γίνεται γιὰ νὰ
5. "Ὅπως ἡ Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος μᾶς θυμίζει τὸν "Αρειο, ἔτσι καὶ
ἡ Β' μᾶς θυμίζει τὸν
6. Ποιὸ ἀπὸ τὰ παρακάτω ἄρθρα τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεως ἐκφράζει
γιὰ τὸ Χριστό : (2ον, 3ον, 4ον, 5ον, 6ον, 7ον).
α) "Ὅτι ἀναστήθηκε τὴν τρίτην ἡμέραν ; = . . .
β) "Ὅτι ἀνέβηκε στοὺς οὐρανοὺς καὶ κάθησε δεξιὰ τοῦ Πατρὸς ; = . .
γ) "Ὅτι σταυρώθηκε, πέθανε καὶ ἐνταφιάσθηκε ; = . . .
δ) "Ὅτι θὰ ξαναέρθῃ μὲ δόξα νὰ κρίνῃ τοὺς ἀνθρώπους ; = . . .
ε) "Ὅτι εἶναι υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ὅμοιος μὲ τὸν Πατέρα του ; = . . .
στ) "Ὅτι γιὰ χάρι τῶν ἀνθρώπων ἐγένεν ἄνθρωπος ; = . . .
7. Ὑπογράμμισε τὰ μυστήρια ποὺ παραδέχονται οἱ Διαμαρτυρόμενοι.
(Βάπτισμα—Χρίσμα—'Εξομολόγησις—Μετάληψις—Γάμος —'Ιερωσύ-
νη—Εὐχέλαιον).
8. Ὑπογράμμισε τὸ μυστήριον ποὺ πρέπει νὰ προηγήται ἀπὸ τὴν Μετά-
ληψιν : (Χρίσμα—Γάμος—Εὐχέλαιον—'Εξομολόγησις).
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές.
—Οἱ ἄγγελοι ἀνήκουν στὸν ὁρατὸ κόσμον.—'Ο Χριστὸς σταυρώθηκε
ἐπὶ 'Ηρώδου.—'Ἡ Καθολικὴ 'Εκκλησία βαπτίζει μὲ ἀεροβάπτισμα.—
Αὐτὸς ποὺ ἐξομολογεῖ τοὺς πιστοὺς λέγεται ἀνάδοχος.—'Ο πρεσβύ-
τερος τελεῖ ὅλα τὰ μυστήρια ἐκτὸς τοῦ Χρίσματος.—Τὸ Εὐχέλαιον
τελεῖται στὴν ἐκκλησίαν μας τὴν Μεγάλῃ Πέμπτῃ.
10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ ἀπὸ τὴ σωστὴ ἀπάντησι.
—'Ο Ἐπίσκοπος χειροτονεῖται :
α) 'Απὸ ἐπτὰ ἱερεῖς ;
β) 'Απὸ τὸν Πατριάρχη ;
γ) 'Απὸ δύο ἄλλους ἐπισκόπους ;

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Γ'.

Τὸ ἠθικὸν μέρος τῆς Κατηχήσεως περιλαμβάνει τὶς 10 ἐντολὰς καὶ τὴν Κυριακὴ Προσευχή.

Τ Ε Σ Τ 3

1. Οἱ Δέκα Ἐντολὰς δόθηκαν στὸ ἐπὶ τοῦ ὄρους
καὶ γράφτηκαν ἐπάνω σὲ δυὸ , ποὺ φυλάσσονταν
ἀπὸ τοὺς Ἰσραηλῖτες μέσα στὴν
2. Οἱ πρῶτες ἐντολὰς περιλαμβάνουν τὰ καθήκοντά μας πρὸς . . .
. καὶ οἱ τελευταῖες τὰ καθήκοντά μας πρὸς
. Γι' αὐτὸ ὁ Χριστὸς τὶς συμπλήρωσε καὶ τὶς
ἔνωσε σὲ τὶς ἐξῆς δυὸ : α) Ἀγαπήσεις
. καὶ β) ἀγαπήσεις
.
3. Προσευχὴ εἶναι συνομιλία τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Ἡ προ-
σευχὴ γίνεται παντοῦ, διότι
. Μὲ τὴν προσευχὴ ὁ ἄνθρωπος ἡ δοξολογεῖ τὸν
Θεόν, ἡ τὸν ἡ τὸν
4. Τὸ «Πάτερ ἡμῶν» λέγεται Προσευχὴ, διότι ἐδιδά-
χθη ἀπὸ τὸν καὶ περιλαμβάνει τὸν πρόλογον, τὰ ἐπτά
. καὶ τὸν
5. Ὅπως ἡ Ἑκτὴ ἐντολὴ προστατεύει τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, ἔτσι ἡ
. προστατεύει τὴν τιμὴν καὶ ἡ ὀγδόη καὶ ἡ δεκάτη προστα-
τεύουν τὴν
6. Μὲ ποιὸ ἀπὸ τὰ παρακάτω αἰτήματα τῆς Κυριακῆς Προσευχῆς ζη-
τοῦμε ἀπὸ τὸν Θεόν : (2ον, 3ον, 4ον, 5ον, 6ον, 7ον).
α) Νὰ ἐπικρατήσῃ στὴ γῇ ἡ θεία δικαιοσύνη ; = . . .
β) Νὰ μὴ μᾶς βάζῃ σὲ δοκιμασίες ; = . . .
γ) Νὰ μᾶς συγχωρήσῃ τὶς ἁμαρτίες μας ; = . . .
δ) Νὰ μᾶς δίνη τὰ ἀπαραίτητα γιὰ τὴ ζωὴ μας ; = . . .
ε) Νὰ μᾶς προφυλάσῃ ἀπὸ τὶς ἁμαρτίες ; = . . .
7. Ποιὰ ἀπὸ τὶς παρακάτω ἐντολὰς μᾶς λέει : (1η, 2α, 3η, 4η, 5η, 9η)
α) Ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ἕνας ; = . . .
β) Νὰ ἀποφεύγωμε τὸν ὄρκο ; = . . .
γ) Νὰ σεβώμαστε τοὺς γονεῖς μας ; = . . .
δ) Νὰ μὴ λέμε ψέματα ; = . . .
ε) Νὰ μὴ λατρεύωμε τὰ εἰδωλά ; = . . .
στ) Νὰ ἀναπαυώμαστε τὴν Κυριακὴ ; = . . .

8. Ὑπογράμμισε τίς περιπτώσεις ποῦ δὲν τιμωρεῖται ἐκεῖνος ποῦ κάνει φόνον.

α) Φόνος ἀπὸ ἀμέλεια, β) Φόνος γιὰ ἐκδίκησι. γ) Φόνος γιὰ ὑπεράσπισι τῆς Πατρίδος. δ) Φόνος γιὰ ὑπεράσπισι τῆς περιουσίας. ε) Φόνος γιὰ ὑπεράσπισι τῆς ζωῆς).

9. Διόρθωσε τίς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τίς σωστές.

—Ἡ θρησκεία μας ὀρίζει τὴν Κυριακὴ γιὰ διασκέδασι.—Τὸ μεγαλύ-
τερο ἔγκλημα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ κλοπὴ.—Ἡ προσευχὴ τοῦ Χρι-
στοῦ στὴ Γεθσημανὴ ἦταν εὐχαριστία.—Ζητοῦμε ν' ἀποφύγωμε τὸν
πειρασμό, γιὰτὶ εἴμαστε ὑπερήφανοι.—Ζητώντας ἀπὸ τὸ Θεὸ μό-
νο τὸν ἄρτον δείχνομε πὼς εἴμαστε ἐλεήμονες.

10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι.

Ἡ ἐντολὴ «Οὐκ ἐπιθυμήσεις ὅσα τοῦ πλησίον σου ἐστί» σημαίνει :

α) Νὰ μὴ θέλωμε νὰ ἀποκτήσωμε ὅ,τι ἔχουν καὶ οἱ ἄλλοι ;

β) Νὰ μὴ θέλωμε νὰ βελτιώσωμε τὴ ζωὴ μας ;

γ) Νὰ μὴ θέλωμε νὰ ἀφαιρέσωμε τὰ ξένα πράγματα ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ . . .

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Δ'.

Οἱ χριστιανικοὶ ναοὶ κτίζονταν μὲ ἰδιαίτερους ρυθμοὺς σὲ κάθε ἐποχὴ καὶ σὲ κάθε τόπο. Στὸ ἐσωτερικὸ τους ὅλοι περιέχουν ἀντικείμενα, ἐπιπλά, σκεύη, βιβλία καὶ ἄμφια ἀναγκαῖα διὰ τὰς θρησκευτικὰς τελετὰς.

Τ Ε Σ Τ 4

1. Ἡ βασιλικὴ ἔχει σχῆμα Ὁ Βυζαντινὸς ναὸς ἔχει σχῆμα καὶ στὴ μέση τῆς στέγης ἔχει
. . . Ὁ Γοτθικὸς ναὸς ἔχει σχῆμα θόλο ποῦ τε-
λειώνει σὲ γωνία καὶ τόξα στὰ παράθυρα μὲ
γωνίες. Ὁ ναὸς τῆς Ἀναγεννήσεως ἔχει σχῆμα. καὶ
στὴ μέση τῆς στέγης ἔχει μεγάλον

2. Τὸ μέρος τοῦ ναοῦ ὅπου μένουν οἱ κληρικοὶ λέγεται Τὸ
μέρος ὅπου μένουν οἱ πιστοὶ λέγεται καὶ χωρίζεται σὲ
τρία Τὸ μέρος ὅπου ἔμεναν ἄλλοτε οἱ κατηχούμενοι λέ-
γεται

3. Ὅ,τι εἶναι γιὰ μᾶς σήμερα οἱ ναοί, γιὰ τοὺς χριστιανοὺς στὴν ἐποχὴ
τῶν διωγμῶν ἦταν οἱ

4. Ποιά από τὰ παρακάτω πράγματα εὐρίσκονται στὸν κυρίως ναὸ καὶ ποιά στὸ Ἅγιον Βῆμα: (Ἄναλόγια—Ἁγία Τράπεζα—Ἀμβων—ἀντιμήνσιον—ἀρτοφόριον—στασίδια—προσκομιδὴ—σκευοφυλάκιον—Δεσποτικός θρόνος—Σύνθρονον).
- α) Εἰς τὸν κυρίως Ναόν ; =
- β) Εἰς τὸ Ἅγιον Βῆμα ; =
5. Ὑπογράμμισε τὰ σκεύη ποὺ χρειάζονται γιὰ τὴν τέλεσι τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας :
- (Ἅγιον Ποτήριον—Κολυμβήθρα—μυροδοχεῖον—λόγχη—ἀστερίσκος—λαβίδα—ἐξαπτέρυγα—σπόγγος—ζέον—Θυμιατήριον—ἀετὸς—ἀήρ ἐπιτάφιος—Ἅγιος Δίσκος—μανουάλια).
6. Τὸ Ἅγιον Ποτήριον συμβολίζει τὸ
- Ὁ Ἅγιος Δίσκος συμβολίζει
- Ὁ ἀστερίσκος συμβολίζει
- Ἡ Ἁγία Τράπεζα συμβολίζει
- Ὁ κλάδος ἐλαίας συμβολίζει
- Ἡ ἄγκυρα συμβολίζει
- Ἡ λύρα συμβολίζει
- Ἡ ἄμπελος συμβολίζει
7. Ὑπογράμμισε τὰ ἄμφια ποὺ φορεῖ ὁ πρεσβύτερος :
- (στιχάριον—ἐπιμανίκια—μίτρα—ζώνη—ὀράριον—φαιλόνιον—ἐπιτραχήλιον—ὠμοφόριον—ἐπιγονάτιον—ἐπανωκαλύμμαυχον—μανδύας).
8. Ὑπογράμμισε ἐκεῖνο ἀπὸ τὰ βιβλία τῆς ἐκκλησίας ποὺ εἶναι ἀρχαιότερο.
- (Εὐαγγέλιον—Μηναῖα—Τριώδιον—Πεντηκοστάριον—Παρακλητικὴ—Ψαλτήριον—Εὐχολόγιον—Ἀπόστολος—Τυπικὸν—Λειτουργικὸν—Ὁκτώηχος).
9. Διόρθωσε τίς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τίς σωστές :
- Οἱ πρῶτοι ναοὶ κατασκευάσθηκαν σὲ ρυθμὸ Γοτθικό.
- Ἡ Παναγία τῶν Παρισίων εἶναι ρυθμοῦ Βυζαντινοῦ.
- Τὸ Ἅγιον Βῆμα εὐρίσκεται στὸ Δυτικὸν μέρος τοῦ ναοῦ.
- Τὸ εὐαγγέλιον εἶναι τοποθετημένον ἀπάνω εἰς τὸ Ἄναλόγιον.
- Μεγαλύτερος χριστιανικὸς ναὸς εἶναι ὁ ναὸς τοῦ Ἁγίου Παύλου.
10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι.

— Ἡ ἐπιγραφή: «ΝΙΨΩΝ ΑΝΟΜΗΜΑΤΑ ΜΗ ΜΟΝΑΝ ΟΨΙΝ» ἔγινε:
ὀνομαστή, διότι:

- α) Διαβάζεται καὶ ἀνάποδα μὲ τὰ ἴδια λόγια;
- β) Ὁταν γραμμένη στὴ φιάλη τῆς Ἀγίας Σοφίας;
- γ) Γράφτηκε ἀπὸ διάσημο ποιητὴ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 16

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ε΄.

Ἡ Ἐκκλησία μας ἔχει καθορίσει ὠρισμένες ἡμέρες γιὰ τὸν ἑορτασμό τοῦ Χριστοῦ, τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν Ἀγίων.

ΤΕΣΤ 5

1. Ὅσες γιορτὲς εἶναι ἀφιερωμένες στὸ Χριστὸ λέγονται
Ὅσες εἶναι γιὰ τὴ Θεοτόκο λέγονται
Ὅσες εἶναι γιὰ τοὺς Ἀγίους λέγονται
2. Ὅσες γιορτὲς γιορτάζονται σὲ ὠρισμένη ἡμερομηνία λέγονται
Ὅσες δὲν γιορτάζονται σὲ ὠρισμένη ἡμερομηνία λέγονται
3. Ἡ μεγαλύτερη γιορτὴ τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι , ποὺ ὠρίστηκε ἀπὸ τὴν Σύνοδο καὶ γιορτάζεται τὴν πρώτη Κυριακὴ μετὰ τὴν
4. Ἡ ἑβδομάδα πρὸ τοῦ Πάσχα λέγεται
Ἡ ἑβδομάδα μετὰ τὸ Πάσχα λέγεται
5. Ὅ,τι εἶναι τὸ Τριώδιον γιὰ τίς κινητὲς γιορτὲς πρὸ τοῦ Πάσχα, εἶναι τὸ γιὰ τίς κινητὲς γιορτὲς μετὰ τὸ Πάσχα.
6. Ὑπογράμμισε τίς ἡμερομηνίες ποὺ εἶναι θεομητορικὲς γιορτὲς.
(25 Δεκεμβρίου—8 Σεπτεμβρίου—1 Ἰανουαρίου—6 Ἰανουαρίου—21 Νοεμβρίου—2 Φεβρουαρίου—25 Μαρτίου—6 Αὐγούστου—15 Αὐγούστου.
7. Ποιὰ ἡμερομηνία γιορτάζομε τοῦ παρακάτω ἀγίου: (Ἀγ. Νικόλαος—Ἀγ. Δημήτριος—Ἀγ. Γεώργιος—Ἀγ. Παρασκευὴ—Ἀγ. Ἀπόστολοι—Ἀγ. Κωνσταντῖνος—Τρεῖς Ἱεράρχαι—Ἀγ. Βασίλειος).
 - α) 1 Ἰανουαρ.; = ε) 30 Ἰουν.; =
 - β) 30 Ἰανουαρ.; = στ) 26 Ἰουλ.; =
 - γ) 23 Ἀπριλ.; = ζ) 26 Ὀκτωβ.; =
 - δ) 21 Μαΐου; = η) 6 Δεκεμ.; =

8. Ποία είναι ή μεγαλύτερη γιορτή που γιορτάζει ή εκκλησία μας :
- α) Τόν μήνα Μάρτιο ; =
 - β) Τόν μήνα Αύγουστο ; =
 - γ) Τόν μήνα Αύγουστο ; =
 - δ) Τόν μήνα Οκτώβριο ; =
 - ε) Τόν μήνα Δεκέμβριο ; =
9. Διόρθωσε τις λαθεμένες λέξεις γράφοντας από πάνω τις σωστές.

—Στην Ύπαπαντή του Χριστού θυμούμαστε τόν προφήτη Δανιήλ.—

Τά Δώδεκα Εύαγγέλια διαβάζονται τη Μεγάλη Τετάρτη.—Ή Ἀνάληψις του Χριστού τυχαίνει πάντοτε ήμέρα Παρασκευή.—Όσοι ἅγιοι πέθαναν μέ θανατική έκτέλεσι λέγονται ὅσιοι.—Κυριακή τῆς Ὁρθοδόξιας εἶναι ή δεύτερα Κυριακή τῶν Νηστειῶν.

10. Βάλε σταυρό μπροστά στη σωστή ἀπάντησι.

Ή Ἐκκλησία μας ὥρισε νά γιορτάζονται οἱ περισσότεροι Ἅγιοι :

- α) Τήν ήμερομηνία του θανάτου τους ;
- β) Τήν ήμερομηνία τῆς γεννήσεώς τους ;
- γ) Μιά ὁποιαδήποτε ήμερομηνία ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ΄

Στις γιορτές που γίνονται στους ναούς καί σ' ὅλες τις ἄλλες ἱεροπραξίες ή Ἐκκλησία μας ὥρισε ἀκριβῶς τί θά διαβάζεται καί τί θά ψάλλεται. Ἔτσι ὠρίστηκαν οἱ ἱερές ἀκολουθίες.

Τ Ε Σ Τ 6

1. Οἱ ἱερές ἀκολουθίες χωρίζονται σέ καί σέ
2. Ὁ ἔσπερινός, τὸ ἀπόδειπνον, ὁ ὄρθρος, οἱ ὥρες, τὸ μεσονύκτιον, ή λειτουργία εἶναι Ἀκολουθίες.
Ὁ ἁγιασμός, τὰ ἐγκαίνια, τὰ μυστήρια, τὰ μνημόσυνα, οἱ κηδεῖες, οἱ παρακλήσεις εἶναι
3. Θεία λειτουργία ἔγραψε πρῶτα ὁ Ἐπειτα τή συντόμεισε ὁ καί κατόπιν τή συντόμεισε περισσότερον ὁ
4. Ἡ θεία λειτουργία χωρίζεται σέ δύο μέρη : α) Στή λειτουργία τῶν καί β) στή λειτουργία τῶν
Σέ κάθε λειτουργία τελεῖται τὸ μυστήριο τῆς

5. "Ὅπως στή «Μικρά Εἴσοδος» ὁ ἱερεὺς κρατεῖ τὸ ἔτσι καὶ στή «Μεγάλη Εἴσοδος» κρατεῖ τὰ
6. Ὑπογράμμισε τὴν Ἀκολουθία πού γίνεται τὸ πρῶτὶ πρὸ τῆς λειτουργίας. (Παράκλησις—ἐσπερινός—ὄρθρος—ἀπόδειπνον—ἀγιασμός).
7. Ὑπογράμμισε τὸν ὕμνο πού ψάλλεται κατὰ τὴ «Μεγάλη Εἴσοδος». (Ἀπολυτίκιον—Κοντάκιον—Χερουβικόν—Δοξαστικόν).
8. Ὑπογράμμισε τὴν ἔκτακτη ἀκολουθία πού τελεῖ μόνον ὁ ἐπίσκοπος. (Κηδεῖα—ἀγιασμός—ἐγκαίνια ναοῦ—παράκλησις—μνημόσυνον).
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστὲς.

—Οἱ ἱερεῖς ἀκολουθίαις ὥρίστηκαν ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους.—Ἡ λειτουργία τοῦ Μεγ. Βασιλείου τελεῖται 5 φορές τὸ χρόνο.—Τὸ Εὐαγγέλιο διαβάζεται ἀπὸ τὴ Μεσαία Πύλη ἢ τὸ Δεσποτικό.—Τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως ἀπαγγέλλεται στή λειτουργία τῶν Κατηχουμένων.
—Μεγάλος Ἀγιασμός γίνεται τὴν ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων.

10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στή σωστὴ ἀπάντησι :
— Τὸ σπουδαιότερο σημεῖο τῆς λειτουργίας εἶναι, ὅταν οἱ ψάλτες ψάλλουν :
α) «Ἅγιος ὁ Θεός, Ἅγιος Ἰσχυρός» ;
β) «Εἶδομεν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν» ;
γ) «Σὲ ὑμνοῦμεν, Σὲ εὐλογοῦμεν» ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ

Τι μπορῶ νὰ ξέρω ἀπὸ ὅλη τὴν Κατήχησι καὶ Λειτουργική.

Τ Ε Σ Τ 7

1. Ἡ Κατήχησις μᾶς μαθαίνει τί πρέπει νὰ καὶ τί πρέπει νὰ, ἐνῶ ἡ Λειτουργική μᾶς μαθαίνει
2. Τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως ἔγινε ἀπὸ τὴν καὶ τὴν
. Τὰ μυστήρια ὥρίστηκαν ἀπὸ
. Ὁ Δεκάλογος δόθηκε ἀπὸ τὸ στὸ καὶ ἡ Κυριακὴ Προσευχὴ διδάχτηκε ἀπὸ τὸν

3. Ὁνομαστότερος ναὸς τῆς Ὁρθοδόξου ἐκκλησίας εἶναι
. πού εἶναι ρυθμοῦ καὶ τῆς Καθολικῆς
Ἐκκλησίας εἶναι πού εἶναι ρυθμοῦ
4. Ἀπὸ ὅλες τῖς ἱερὲς ἀκολουθίες σπουδαιότερη εἶναι ἡ
. . . . , πού τελεῖται τὸ μυστήριον τῆς
5. Ὁ καλὸς χριστιανὸς, ὅταν ἀμαρτήσῃ, πρέπει νὰ
Ὅταν θέλῃ νὰ πλησιάσῃ τὸ Χριστὸ πρέπει νὰ
Ὅταν θέλῃ τῇ βοήθειᾳ τοῦ Θεοῦ πρέπει νὰ
Κάθε Κυριακὴ πρέπει νὰ
Πρέπει νὰ ἀγαπᾷ τὸν πλησίον του σὰν τὸν
Καὶ ὅ,τι δὲν θέλει νὰ τοῦ κάνουν οἱ ἄλλοι, δὲν πρέπει νὰ
.
6. Σὲ ποιοὺς ρυθμοὺς εἶναι κτισμένοι οἱ παρακάτω ὀνομαστοὶ ναοί.
(Ἁγία Σοφία—Ἅγιος Πέτρος—Παναγία τῶν Παρισίων—Ζωοδόχου
Πηγῆς Ἀθηνῶν)
α) Ρυθμοῦ βασιλικῆς ;
β) Βυζαντινοῦ ρυθμοῦ ; =
γ) Γοτθικοῦ ρυθμοῦ ; =
δ) Ρυθμοῦ Ἀναγεννήσεως ; =
7. Ὑπογράμμισε τὸ ἱερώτερο βιβλίον τῆς Ἐκκλησίας μας.
(Ψαλτήριον—Ἀπόστολος—Εὐαγγέλιον—Τριῶδιον—Ὁκτώηχος)
8. Ὑπογράμμισε τὸ ἱερώτερον ἀντικείμενον τοῦ Ναοῦ.
(Ἀμβων—Προσκομιδὴ—Ἁγία Τράπεζα—Ὡραία Πύλη—Σύνθρονον).
9. Ὑπογράμμισε ἓνα ἀπὸ τὰ ἄμφια πού φορεῖ μόνον ὁ διάκονος.
(Ὡμοφόριον—Ζώνη—Ἐπιγονάτιον—ὀράριον—ἐπιτραχήλιον)
10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι :
—Ἡ χριστιανικὴ Ἐθροσκεία εἶναι τελειότερη ἀπὸ ὅλες τῖς ἄλλες
διότι διδάσκει :
α) Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.
β) Ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ἓνας ;
γ) Ὅτι ὑπάρχει μετὰ θάνατον ζωὴ ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

Συγκεντρωτικός πίνακας ατομικής εργασίας που δα συμπληρώνεται από το μαθητή στο τέλος της σχολικής χρονιάς

’Από τις 70 ασκήσεις των 7 τεστ της Κατηχήσεως και Λειτουργικής

1. Σε . . . ασκήσεις απάντησα μόνος μου.
2. Σε . . . ασκήσεις απάντησα, αφού ξαναδιάβασα το βοηθητικό βιβλίο.
3. Σε . . . ασκήσεις απάντησα, αφού ρώτησα ένα συμμαθητή μου.
4. Σε . . . ασκήσεις απάντησα, αφού ρώτησα το δάσκαλο.
5. Σε . . . ασκήσεις απάντησα, αφού ρώτησα τους γονείς μου ή τα μεγαλύτερα αδέρφια μου.

Διάβασα και τα παρακάτω σχετικά βιβλία:

.

.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Α’.

’Από το έτος 1453 μέχρι το έτος 1770 οι Έλληνες ζούν κάτω από τον τουρκικό ζυγό υποφέροντας πολλά δεινοπαθήματα χωρίς όμως να χάσουν την ελπίδα τους για την απολύτρωσι.

Τ Ε Σ Τ 8

1. Κάθε Έλληνας πλήρωνε στους Τούρκους το Τα παιδιά του κινδύνευαν από το Οι ωραιότερες εκκλησίες του έγιναν Και από τα κτήματα που καλλιεργούσε έπρεπε να
2. Πρώτος πατριάρχης επί Τουρκοκρατίας έγινε ό , που ήταν αρχηγός όλων των και είχε δικαιώματα να
3. Άρματωλοι λέγονταν όσοι Κλέφτες λέγονταν όσοι , ’Ο αρχηγός των κλεφτών λεγόταν , ό ύπαρχηγός λεγόταν , οί άλλοι κλέφτες λέγονταν και ό μικρότερος άπ’ όλους λεγόταν

4. Οἱ Μαυρογένηδες, οἱ Μαυροκορδαῖοι, οἱ Καρατζάδες, οἱ Σοῦτσοι, οἱ Ὑψηλάντες, οἱ Μουρούζηδες ἦταν
Ὁ Νικηφόρος Θεοτόκης, ὁ Εὐγένιος Βούλγαρης, ὁ Ἀνθιμος Γαζής, ὁ Δούκας, ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῆς ἦταν
5. Ὅτι εἶναι γιὰ μᾶς σήμερα ὁ Ἑθνικός μας Στρατός, γιὰ τοὺς Ἕλλη-
νες ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἦταν οἱ
6. Ταπεινὸς σκλάβος σάν
Βαρὺς φόρος σάν
Φανατισμένοι στρατιῶτες σάν
Φημισμένο σχολεῖο σάν τὴ
Μεγάλος διδάσκαλος τοῦ Γένους σάν τὸν
7. Ὑπογράμμισε τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης ποὺ πολέμησαν μὲ τοὺς Τούρ-
κους : (Γαλλία—Γερμανία—Βενετία—Ἀγγλία—Ρωσσία—Ἰσπανία—
Οὐγγαρία—Ἑλβετία—Πολωνία—Πορτογαλία).
8. Ὑπογράμμισε τὶς χώρες ποὺ εἶχε τότε ἡ Τουρκικὴ Αὐτοκρατορία.
(Μικρὰ Ἀσία—Αἴγυπτος—Ἰταλία—Συρία—Αὐστρία—Πολωνία—Πα-
λαιστίνη—Ἑλλάδα—Βουλγαρία—Ἑλβετία—Ρουμανία— Ἀλβανία—
Τσεχοσλοβακία—Μεσοποταμία—Γερμανία—Σερβία).
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές.
—Ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ μέρη οἱ Τούρκοι δὲν πῆραν μόνον τὰ Δωδεκά-
νησα.—Ὁ ἀρχηγὸς τῆς Βενετίας λεγόταν κόμης.—Ἡ ναυμαχία τῆς
Ναυπάκτου ἐγίνε τὸ 1471.—Ὁ Σουλεῖμάν ὁ Μεγαλοπρεπὴς βρῆκε
ἀντίστασι στὴν Πράγα.—Ἡ Ρωσσία ἐγίνε ἰσχυρὴ ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ
Τσάρου Νικολάου.—Πρῶτο νησί τῆς Ἑλλάδος ἀναδειχτήκε ἡ Νάξος.
—Ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῆς ἐζήσε στὴν Ἀγγλία.
10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι.
Οἱ Ἕλληνες ναῦτες ἦταν γυμνασμένοι γιὰ τὸν πόλεμο, διότι :
α) Εἶχαν ὑπηρετήσῃ στὸ τουρκικὸ πολεμικὸ ναυτικὸ ;
β) Ἦταν ἀναγκασμένοι νὰ πολεμοῦν μὲ τοὺς πειρατὲς ;
γ) Προτοῦ γίνουν ναῦτες ἦταν κλέφτες στὰ βουνὰ ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Β'.

Ἀπὸ τὸ ἔτος 1770 ἀρχίζουν στὴν Ἑλλάδα ἀποφασιστικὰ ἐπαναστατικά κινήματα, τὰ ὁποῖα ὠδήγησαν στὴ Μεγάλῃ Ἐπανάστασι τοῦ 1821.

Τ Ε Σ Τ 9

1. Ἡ αὐτοκράτειρα τῆς Ρωσσίας ἔστειλε στὴν Ἑλλάδα τὸν Ἕλληνα καὶ στόλο μὲ ἀρχηγούς τοὺς ποὺ ξεσήκωσαν τοὺς Ἕλληνες σὲ ἐπανάστασι, ἡ ὁποία καταπνίγηκε ἀπὸ τοὺς
2. Ὁ Λάμπρος Κατσώνης γεννήθηκε στὴ , ὑπηρετοῦσε σάν στὸ , τὰ πρῶτα πλοῖα τοῦ τὰ πῆρε ἀπὸ τὴν , πολέμησε τοὺς Τούρκους μαζὶ μὲ τὸν ἀρματωλὸ καὶ ἔπαθε μεγάλη καταστροφή στὸ ἀκρωτήριο
3. Οἱ Σουλιῶτες μὲ ἀρχηγούς τοὺς πολέμησαν μὲ τὸν , ὁ ὁποῖος μὲ τὴν προδοσίαν τοῦ κυρίευσεν τὸ Σούλι, ἀλλὰ τὸ φρούριον τοῦ Σουλίου ἀνατινάχθηκε ἀπὸ τὸν καλόγηρον
4. Ὁ Ρήγας Φεραίος γεννήθηκε στὸ , ζοῦσε στὸ , συνελήφθη στὴ καὶ θανατώθηκε στὸ
Τὸ ἔργον τοῦ Ρήγα τὸ συνέχισε ἡ , ποὺ ἰδρύθηκε στὴν ἀπὸ τοὺς
5. Ὡ, τι ἔκαμε ὁ Σαμουὴλ στὸ Κιόυγκι, ἔκαμε ὁ Ὀλύμπιος στὸ
. καὶ ὅ, τι ἔπαθε ὁ Ὑψηλάντης στὸ Δραγατσάνι, ἔπαθε ὁ Μέγας Ναπολέων στὸ
6. Αἰμοβόρος καὶ δόλιος τύραννος σάν τὸν
Ἡρώϊκές γυναῖκες σάν τίς
Προδότης τῆς πατρίδας τοῦ σάν τὸν
Θανατώθηκε μὲ τρομερὰ βασανιστήρια σάν τὸν
Ὁρκίστηκαν νὰ πεθάνουν γιὰ τὴν πατρίδα τοὺς σάν τοὺς
Φλογερὸ πατριωτικὸ ποίημα σάν τὸ
7. Βάλε τὰ παρακάτω γεγονότα μπροστὰ ἀπὸ τίς χρονολογίας ποὺ ἔγιναν.
(Πόλεμοι Κατσώνη—Πεῶσις Σουλίου—Ἐπανάστασις στὴν Ἑλλάδα—Ἐπανάστασις στὴ Μολδοβλαχία—Ἰδρυσις Φιλικῆς Ἐταιρείας—Γαλλικὴ Ἐπανάστασις—Θάνατος τοῦ Ρήγα)
α) 1770 ; =
β) 1789 ; =
γ) 1790 ; =

- δ) 1798 ; =
 ε) 1803 ; =
 στ) 1814 ; =
 ζ) 1821 ; =

8. Ὑπογράμμισε τὰ πρόσωπα ποὺ ἔλαβαν μέρος στὴν ἐπανάστασι τῆς Μολδοβλαχίας : (Τζαβέλλας — Κατσώνης — Φαρμάκης — Ζέρβας — Ἀνδροῦτσος — Καραβιάς — Παπάζολης — Σκουφᾶς — Καποδίστριας — Ὀλύμπιος — Ξάνθος — Μαυρογένης — Τσακάλωφ — Ὑψηλάντης — Πασβάνογλου).
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές : —
 Μὲ τὴν ἐπανάστασι τὸ 1770 οἱ Ἀλβανοὶ ἐρήμωσαν τὴ Θεσσαλία. — Ὁ Κατσώνης εἶχε ὀρμητήριο τὰ παράλια τῆς Ἀττικῆς. — Ὁ Ἀλῆ — Πασᾶς ἔκαμε κατὰ τοῦ Σουλίου πέντε ἐκστρατείες. — Ἡ Δημοκρατία κηρύχθηκε πρῶτα στὴν Αὐστρία. — Τὸ ἄγαλμα τοῦ Ρήγα Φεραίου εἶναι στημένο μπροστὰ ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία. — Ἡ Φιλικὴ Ἑταιρεία διέδιδε πὼς τὴν Ἐπανάστασι θὰ τὴ βοηθήσῃ ἡ Ἀγγλία. — Ὁ Μέττερνιχ ἦταν μεγάλος φιλέλληνας. — Ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης φυλακίστηκε ἀπὸ τοὺς Γάλλους.
10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι :
 — Ὁ Ἀλῆ — Πασᾶς ὠφέλησε τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασι, διότι :
 α) Ἦταν μέλος τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας ;
 β) Ἀγαποῦσε ἰδιαίτερα τοῦ Ἑλλήνες ;
 γ) Μὲ τὴν ἐπανάστασί του ἀπασχόλησε τὰ Τουρκικὰ στρατεύματα ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Γ'

Τὸν πρῶτο χρόνο τῆς Ἐπαναστάσεως οἱ Ἕλληνες κατορθώνουν νὰ ἐπικρατήσουν στὴν Πελοπόννησο, στὴ Στερεὰ Ἑλλάδα καὶ σὲ πολλὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου.

Τ Ε Σ Τ 10

1. Στὴν Πελοπόννησο κατέβηκε ἐκ μέρους τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας ὁ . . .
 Ἀπὸ τὰ Ἐπτάνησα ἦρθε στὴ Μάνη ὁ
 ποὺ συνεννοήθηκε μὲ τοὺς ἄλλους ὀπλαρχηγούς

- καὶ στὶς 25 Μαρτίου ὁ .
. κήρυξε τὴν ἐπανάστασι στὴν
.
2. Στὴν Πελοπόννησο πρῶτα ἐλευθέρωσαν τὴν πόλιν
ἔπειτα νίκησαν τὸν Τουρκικὸ στρατὸ γιὰ πρώτη φορά στὸ
. καὶ στὰ κατόπιν πολιορκήσαν καὶ
κυρίευσαν τὴν
3. Στὴ Στερεὰ Ἑλλάδα ἦταν ὀπλαρχηγοὶ οἱ
. Ἀπ' αὐτοὺς πο-
λέμησε στὴν Ἀλαμάναν ὁ στὴ Γραβιά καὶ
ὁ στὰ Βασιλικά.
4. Ἀπ' τὰ νησιά ἐπανεστάτησαν πρῶτα ἡ
. Ναύαρχος ἦταν ὁ
., γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ ναυτικοῦ ὁ
., πρῶτος πυρπολητὴς ὁ
. ποὺ ἔκαψε τὴν τουρκικὴ φρεγάδα στὴν
5. Ὅ,τι ἔγινε στὴν Πελοπόννησο μὲ τὴ μάχη τοῦ Βαλτετσίου, ἔγινε στὴ
Στερεὰ Ἑλλάδα μὲ τὴ μάχη.
6. Μαρτυρικὸς Πατριάρχης σάν τὸν
— Μυαλωμένοι καὶ ἐπιβλητικὸς ὀπλαρχηγὸς σάν τὸν
— Τουρκοφάγος σάν τὸν
— Πέθανε στὴ σούβλα σάν τὸν
— Τολμηρὸς εὐκίνητος κοὶ δασύτριχος σάν τὸν
— Ἡρωϊκὴ γυναῖκα σάν τὴν
— Τολμηρὸς πυρπολητὴς σάν τὸν
7. Βάλε κοντὰ σέ καθένα ἀπὸ τὰ παρακάτω πρόσωπα τὴν πατρίδα του.
(Σπέτσες—Ψαρὰ—Δημητσάνα—Ὑδρα—Μουσουνίτσα—Φανάρι—
Μάνη—Ἀρκουδόρεμα).
α) Γρηγόριος Ε' ; =
β) Μισούλης ; =
γ) Διάκος ; =
δ) Μπουμπουλίνα ; =
ε) Παπανικολῆς ; =
στ) Μαυροκορδατός ; =
ζ) Μαυρομιχάλης ; =
η) Κολοκοτρώνης ; —
8. Ὑπογράμμισε τὸν πρῶτο πρωθυπουργὸ τῆς Ἑλλάδος.
(Μαυρομιχάλης—Δ. Ὑψηλάντης—Μαυροκορδατός—Κολοκοτρώνης—
Ζαΐμης).
9. Διόρθωσε τίς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τίς σωστές.

- Τὸ σῶμα τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου ἐνταφιάσθηκε στὴν Τεργέστη. — Ὁ Κολοκοτρῶνης εἶχε ὑπηρετήσει στὸ ρωσικὸ στρατό. — Ἀρχηγὸς τῶν Τούρκων στὴ μάχη τῆς Τριπόλεως ἦταν ὁ Ὁμέρ Βρυώνης. — Σουλτᾶνος κατὰ τὴν περίοδον τῆς Ἐπαναστάσεως ἦταν ὁ Σουλεϊμάν ὁ Α΄. — Ἡ πρώτη Ἐθνικὴ Συνέλευσις ἐγίνε στὴν Κόρινθο. — Πρῶτος κατεσκεύασε πυρπολικά ὁ Τομπάζης. — Ἡ σημαία μας ὠρίστηκε ἀπ' τὴ συγκέντρωσι τῆς Ἀγίας Λαύρας.
10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι.
- Οἱ νῖκες τῆς Γραβιάς καὶ στὰ Βασιλικά εἶχαν σὰν ἀποτέλεσμα :
- α) Νὰ κυριαρχήσῃ ὁ Ἑλληνικὸς στόλος στὸ Αἰγαῖο ;
- β) Νὰ ἐνισχυθῇ ἡ Ἐπανάστασις στὴ Θεσσαλία καὶ Μακεδονία ;
- γ) Νὰ πέσῃ ἡ Τρίπολις καὶ νὰ στερεωθῇ ἡ Ἐπανάστασις στὴν Πελοπόννησο ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Δ'

Τὸ δεύτερο, τρίτο καὶ τέταρτο χρόνο τῆς Ἐπαναστάσεως οἱ Τούρκοι προσπαθοῦν νὰ τὴν καταπνίξουν, ἀλλὰ οἱ Ἕλληνες κατορθώνουν νὰ τοὺς ἀποκρούσουν καὶ νὰ κερδίσουν νέες νῖκες.

ΤΕΣΤ 11

1. Τὸ δεύτερο χρόνο ὁ τουρκικὸς στόλος μὲ ἀρχηγὸ τὸν
βγῆκε ἀπὸ τὰ καὶ κατέστρεψε τὴν νῆσον
. ἀλλὰ ὁ μὲ τὸν ἔκαψαν
τὴν τουρκικὴ ναυαρχίδα μὲ καὶ ὁ τουρκικὸς στό-
λος ξαναγύρισε καὶ κλείστηκε στὰ
2. Τὸν ἴδιο χρόνο ὁ Δράμαλης μὲ . . . χιλ. στρατὸ περνᾷ στὴν . .
. ἀλλὰ κυκλῶνεται στὰ ἀπὸ
τὸν καὶ καταστρέφεται, ἐνῶ στὴ Δ. Στερεὰ
ὁ Κιουταχῆς κατορθώνει στὸ Πέτα νὰ
. καὶ νὰ φτάσῃ
καὶ νὰ πολιορκήσῃ τὸ ποῦ γλύτωσε ἐπειδὴ
ὁ Μισαούλης
.

3. Τὸν τρίτο χρόνο διορίζεται ἀρχιστράτηγος στὴ Δ. Στερεὰ ὁ
., ὁ ὁποῖος νικᾷ τὸν στὸ Κεφαλό-
βρυσο, ἀλλὰ σκοτώνεται στὴ μάχη καὶ ἐνταφιάζεται στὸ ἡρώϊκὸ
., ὅπου ἐνταφιάστηκε κατόπιν καὶ ὁ μεγάλος φιλέλ-
ληνας
4. Τὸν τέταρτο χρόνο ἔρχεται ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο ὁ
ὁ ὁποῖος κατέστρεψε πρῶτα τὴ νῆσο ἔπειτα τὴ
νῆσο, ἐνῶ ὁ τουρκικὸς στόλος μὲ ἀρχηγὸ
τὸν καταστρέφει τὰ
Ὁ Μισαούλης τότε νικᾷ τὸν Τουρκοαιγυπτιακὸ στόλο στὸν κόλπο
τοῦ καὶ σώζει τὴ νῆσο
5. Ὅ,τι ἔκαμε ὁ Σαμουὴλ στὸ Σούλι, ἔκαμε στὰ Ψαρὰ ὁ
. καὶ ὅ,τι ἔκαμε ὁ Παπανικολῆς στὴν Ἑρεσσό, ἔκαμε ὁ
Κανάρης στὴ
6. — Μαρτυρικὸ νησί σάν
— Τρομερὸς ἐκδικητὴς σάν τὸν
— Μεγάλος φιλέλληνας σάν τὸν
— Εἶχε ἄδοξο τέλος σάν τὴ στρατιὰ τοῦ
— Ἡμερὸς σάν ἀρνί, μὰ μὲ καρδιά λιονταριοῦ σάν τὸν
— Κατέστρεψε τὰ πάντα στὸ πέρασμά του σάν τὸν
7. Βάλε μπροστὰ ἀπὸ τὰ παρακάτω γεγονότα τὶς χρονολογίες ποὺ
ἔγιναν: (1822, 1823, 1824),
 - α) Καταστροφὴ τῆς Χίου; =
 - β) Μάχη τοῦ Πέτα; =
 - γ) Πρῶτὴ πολιορκία τοῦ Μεσολογγίου; =
 - δ) Μάχη στὰ Δερβενάκια; =
 - ε) Μάχη στὸ Κεφαλόβρυσο; =
 - στ) Δευτέρα Ἐθνοσυνέλευσις; =
 - ζ) Θάνατος Λόρδου Βύρωνος; =
 - η) Καταστροφὴ Κρήτης, Κάσου καὶ Ψαρῶν; =
 - θ) Ναυμαχία τοῦ Γέροντα; =
8. Ὑπογράμμισε τὸν τόπο ὅπου σκοτώθηκαν πολλοὶ φιλέλληνες.
(Μεσολόγγι—Κεφαλόβρυσο—Πέτα—Δερβενάκια—Χίος—Ψαρὰ)
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές.

Ἡ Χίος προτοῦ καταστροφῇ εἶχε 30 χιλ. κατοίκους.

Ὁ Κανάρης ἦταν ἀπὸ τὶς Σπέτσες.

Ἀρχηγὸς τῶν Ἑλλήνων στὴ μάχη τοῦ Πέτα ἦταν ὁ Μαυρομιχάλης.

Ὁ Δράμαλης μετὰ τὴν καταστροφὴ τοῦ στρατοῦ του ἔφυγε γιὰ τὴν Ἀθήνα.

Στὴ δευτέρα Ἐθνοσυνέλευσι ἐπεκράτησαν οἱ στρατιωτικοί.

Τὴν καταστροφὴ τῶν Ψαρῶν τὴν ὕμνησε ὁ ποιητὴς Ζαλοκώστας.

10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι.
- Πολλοὶ Εὐρωπαῖοι ἤρθαν καὶ πολέμησαν μαζί με τοὺς Ἕλληνες, διότι:
- α) Θεωροῦσαν δίκαιο τὸν ἀγῶνα τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὴν ἐλευθερίαν ;
- β) Τὰ κράτη τοὺς εἶχαν πόλεμον μετὰ τὴν Τουρκίαν ;
- γ) Ἐπαιρναν μεγάλους μισθοὺς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ε΄.

Ἀπὸ τὸ πέμπτο ἔτος ἡ Ἐπανάστασις περνάει μεγάλους κινδύνους ἀπὸ τὶς ἐνωμένους Τουρκοσιγυπτιακὰς δυνάμεις. Μὲ τὴν βοήθειαν ὁμοῦ τῶν συμμάχων ἡ Ἐπανάστασις ἐπικρατεῖ καὶ τὸ ἑνατον ἔτος ἡ Ἑλλάδα ἀνακηρύσσεται ἀνεξάρτητον Κράτος.

Τ Ε Σ Τ 12

1. Τὸν πέμπτον χρόνον ὁ Ἰμβραήμ ἀποβιβάστηκε στὴν κατέλαβε πρῶτα τὴν , ἔπειτα σκόρπισε τοὺς Ἕλληνες στὴ θέσιν , πολέμησε μετὰ τὸν Παπαφλέσσα στὸ , ἔπειτα κατέλαβε τὴν καὶ προχώρησε γιὰ τὸ Ναύπλιο, ἀλλὰ τὸν σταμάτησε ὁ , ἐνῶ ὁ Κολοκοτρώνης ἀρχίζει πάλιν τὸν , διότι δὲν εἶχε
2. Τὸ Μεσολόγγιν ποῦ τὸ ὑπεράσπιζαν οἱ ὀπλαρχηγοὶ πολιορκήθηκε ἀπὸ τὸν καὶ τὸν καὶ ἀπὸ τὴ θάλασσαν ἀπὸ τὸν Οἱ γενναῖοι ὑπερασπιστὰς τοῦ ἀναγκάστηκαν ἀπὸ νὰ κάβουν τὴν ἡρώϊκην
3. Ὁ Καραϊσκάκης νίκησε τὸν Μουσταφάμπεη στὴν , κατόπιν κτύπησε τοὺς Τούρκους στὸ καὶ ἀπέκλεισε τὸν Κιουταχὴν στὴν Σχεδίαζε νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν Ἀθήναν μετὰ ἐνῶ ὁ Τζῶρτζ καὶ ὁ Κόχραν ἤθελαν νὰ
4. Ὁ συμμαχικὸς στόλος μετὰ ἀρχηγοὺς τοὺς κατέστρεψε τὸν στόλον τοῦ Ἰμβραήμ στὸ καὶ ὁ Γάλλος στρατηγὸς ἔδιωξε τὸν

- από την , ἐνῶ στή Στερεά ὁ . . .
. δίνει τὴν τελευταία μάχη στήν
καὶ κατόπιν ἡ Ἑλλάδα ἀνακηρύσσεται μὲ
κυβερνήτην τὸν
5. Ὅ,τι ἔκαμε στὰ Ψαρά ὁ Βρατσᾶνος, ἔκαμε στὸ Μεσολόγγι ὁ . . .
. καὶ ὅ,τι ἔκαμε στὶς Θερμοπόλες ὁ Λεωνίδας, ἔκαμε στὸ
. ὁ
6. Ἡρωικὸ πολεμικὸ πλοῖο σὰν τὸν
«Μικρὴ Ἀγγλία» σὰν τὴ νῆσο
Ξαναρχίζει τὸν κλεφτοπόλεμο σὰν τὸν
Μαρτυρικὴ πόλι σὰν τὸ
Γίνεται πότε διάβολος καὶ πότε ἄγγελος σὰν τὸν
Ἑλεύθεροι πολιορκημένοι σὰν τοὺς
7. Βάλε μπροστὰ ἀπὸ τὰ παρακάτω γεγονότα τὶς χρονολογίες ποὺ ἔγι-
ναν. (1824—1826—1827—1828—1829).
α) Μάχη στὸ Μανιάκι =
β) Δευτέρα πολιορκία τοῦ Μεσολογγίου ; =
γ) Τρίτη » » » ; =
δ) Μάχη στήν Ἀράχωβα ; =
ε) Θάνατος Καραϊσκάκη ; =
στ) Ναυμαχία Ναυαρίνου ; =
ζ) Ἀφίξεις Καποδιστρίου στήν Ἑλλάδα ; =
η) Τελευταία μάχη στήν Πέτρα ; =
8. Ὑπογράμμισε τὴ μάχη ποὺ εἶχαν οἱ Ἕλληνες μεγάλες ἀπώλειες.
(Κρεμμυδιοῦ—Ἀράχωβας—Κερατσινίου—Φαλήρου—Διστόμου).
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές.
— Στὴ μάχη τοῦ Κρεμμυδιοῦ ἀρχηγὸς τῶν Ἑλλήνων ἦταν ὁ Σα-
χτούρης. — Ὁ φιλέλληνας Σανταρόζας σκοτώθηκε στὸ Μανιάκι. — Ὁ
Καραϊσκάκης διωρίστηκε ἀρχιστράτηγος ἀπ' τὸν Μαυροκορδατο.
— Ὁ Γκούρας σκοτώθηκε στὸ Δίστομο. — Ὁ Γάλλος συνταγματάρ-
χης Φαβιέρος βοήθησε στὸ Μεσολόγγι. — Τὸ πρῶτο ἑλληνικὸ πολε-
μικὸ ἀτμόπλοιο ἦταν ὁ «Ἄρης».
10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι.
— Ὁ στρατὸς τοῦ Ἱμπραήμ εἶχε ἐπιτυχίες, διότι :
α) Ἦταν πολὺ μεγάλος ;

β) Ήταν καλὰ ὠργανωμένος καὶ πειθαρχημένος ;

γ) Πολεμοῦσε διὰ τὴν σῶση τὴν πατρίδα του ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ'

Ἀπὸ τὸ 1830 ἡ Ἑλλάδα ζῇ πλέον σὰν ἀνεξάρτητο κράτος, ἀγωνί-
ζεται γιὰ τὴν πρόδό της καὶ ἀπελευθερώνει κατόπιν καὶ τὶς ἄλλες ἑλλη-
νικὰς χώρες.

Τ Ε Σ Τ 13

1. Ὁ Καποδίστριας εἶχε πρωτεύουσα πρῶτα τὴν, ἔπειτα
ἔκαμε τὸ καὶ δολοφονήθηκε ἀπὸ τὸν
. Ὁ Ὁθων ἦταν ἀπὸ τὴν, ἦλθε στὴν
Ἑλλάδα τὸ ἔτος, ἔκαμε πρωτεύουσα τὴν, παν-
τρεύτηκε τὴν, κυβερνοῦσε στὴν ἄρχὴ μὲ σύστημα
. . . ., ἀλλὰ τὸ 1843 παραχώρησε
καὶ διώχτηκε ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα τὸ ἔτος . . .
2. Ὁ Γεώργιος Α' ἦταν ἀπὸ τὴν, ἦλθε στὴν Ἑλλάδα
τὸ ἔτος, παντρεύτηκε τὴν, βασιλεύσε . .
χρόνια καὶ δολοφονήθηκε στὴ Στὸ διάστημα
τῆς βασιλείας του ἡ Ἑλλάδα πῆρε ἀπὸ τοὺς Ἀγγλοὺς τὰ
. . . . καὶ ἀπὸ τοὺς Τούρκους χωρὶς πόλεμο τὴν
καὶ μὲ τοὺς πολέμους 1912 — 1913 ἐλευθερώσε τὴν
3. Ὁ πρῶτος παγκόσμιος πόλεμος ἄρχισε τὸ ἔτος, κράτησε
. . . . χρόνια καὶ σ' αὐτὸν νίκησαν οἱ
Τὴν Ἑλλάδα κυβερνοῦσε ὁ πού πῆγε μὲ τὸ μέρος
τῶν καὶ κατῴρθωσε νὰ ἀπελευθερώσῃ τὴν
. . . . πού χάθηκε τὸ ἔτος
4. Ὁ δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος ἄρχισε τὸ ἔτος, κράτησε
. . . . χρόνια καὶ σ' αὐτὸν νίκησαν οἱ
Τότε ἡ Ἑλλάδα πολέμησε καὶ νίκησε τοὺς στὴν . . .
. . . ., ἀλλὰ τῆς ἐπετέθησαν συγχρόνως καὶ οἱ
οἱ ὁποῖοι σκλάβωσαν τὴ χώρα μας τὸ ἔτος
5. Ὅ,τι ἔκαμε στὸ Μεσολόγγι ὁ Κασάλης τὸ 1826, ἔκαμε στὴ Μονὴ τοῦ
'Αρκαδίου ὁ τὸ ἔτος καὶ ὅ,τι ἔκαμε ὁ Κολο-
κοτρώνης στὴν Τρίπολι τὸ 1821, ἔκαμε ὁ στὰ
Γιάννινα τὸ ἔτος 1913.
6. Βάλε μπροστὰ σὰ παρακάτω γεγονότα τὶς χρονολογίες πού ἔγιναν.
(1843 — 1863 — 1912 — 1913 — 1914 — 1922 — 1939 — 1940)

- α) 'Ο "Οθων παραχωρεί Σύνταγμα ; =
- β) 'Ελληνοβουλγαρικός πόλεμος ; =
- γ) 'Ελληνοτουρκικός πόλεμος ; =
- δ) 'Ελληνοϊταλικός πόλεμος ; =
- ε) Μικρασιατική καταστροφή ; =
- στ) Α'. παγκόσμιος πόλεμος ; =
- ζ) Β'. παγκόσμιος πόλεμος ; —
- η) 'Ο Γεώργιος Α'. έρχεται στην 'Ελλάδα ; =

7. 'Υπογράμμισε τούς τόπους όπου νίκησαν οί "Ελληνες στα 1912—1913 ;
(Τεπελένι — Σκρά — Σαραντάπορος — 'Εσκή Σεχέρ — Μπιζάνι
Κλεισούρα — 'Ελλησποντος — Γιαννιτσά — Κιλκίς — Κορυτσά
Πίνδος — Λαχανάς — Δοϊράνη).

8. Ποιό από τά παρακάτω πρόσωπα ονομάζεται περιφραστικά.
(Καλλέργης — Ζορμπάς — 'Ελ. Βενιζέλος — Κωνσταντίνος ΙΒ' —
Παύλος Μελάς — Πλαστήρας — Δαβάκης — Παύλ. Κουντουριώτης).

- α) 'Ο ήρωας τής Πίνδου ; =
- β) 'Ο επαναστάτης του Γουδιού ; =
- γ) 'Ο Μεγάλος μας πολιτικός ; =
- δ) 'Ο ήρωϊκός Μακεδονομάχος ; =
- ε) 'Ο νικητής τής "Ελλης ; =
- ς) 'Ο ήρωας τής Μικράς 'Ασίας ; =
- ζ) 'Ο νικητής του Μπιζανιού ; —
- ε) 'Ο αγωνιστής του Συντάγματος ; =

9. Διόρθωσε τίς λαθεμένες λέξεις γράφοντας από πάνω τίς σωστές.

Το Πανεπιστήμιον 'Αθηνών ιδρύθηκε απ' το Γεώργιο τον Α'.

'Ο Μακρυγιάννης ήταν φίλος του "Οθωνος.

'Αρχηγός των Τούρκων στο Μικρασιατικό πόλεμο ήταν ο Χαμίτ.

'Η Θεσσαλονίκη ελευθερώθηκε στις 25 Νοεμβρίου 1913.

'Αρχηγός των Γερμανών στο Β' παγκόσμιο πόλεμο ήταν ο Βίσμαρκ.

'Η Γερμανική κατοχή στην 'Ελλάδα κράτησε 2 χρόνια.

Τά Δωδεκάνησα ελευθερώθηκαν το 1941.

10. Βάλε σταυρό μπροστά στη σωστή απάντηση.

Οί "Ελληνες νικούσαν στην 'Αλβανία τούς 'Ιταλούς, διότι :

- α) Εΐχαν καλύτερο πολεμικό υλικό ;

- β) Πολεμοῦσαν γιὰ νὰ μὴ σκλαβωθῇ ἡ πατρίδα τους ;
γ) Εἶχαν περισσότερο στρατό ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙ

Τί μπορῶ νὰ ξέρω ἀπὸ ὅλη τὴν Ἱστορίᾳ μου.

Τ Ε Σ Τ 14

1. Οἱ Ἕλληνες ἔζησαν κάτω ἀπ' τὸν Τουρκικὸ ζυγὸ χρόνια.
Ἡ ἐπανάστασις κράτησε χρόνια καὶ τὸ κράτος μας ἔχει ἐλεύθερο χρόνια.
2. Τὸ 1830 ἐλεύθερες περιφέρειες τῆς χώρας μας ἦταν : α) ἡ Πελοπόννησος β) ἡ γ) καὶ δ) ἡ
Τὸ 1863 ἐλευθερώθηκαν τὰ
Τὸ 1881 ἐλευθερώθηκαν ἡ καὶ ὁ Νομὸς
Τὸ 1912—1913 ἐλευθερώθηκαν ἡ ἡ
ἡ καὶ τὰ
Τὸ 1920—ἐλευθερώθηκε ἡ
Τὸ 1945 ἐλευθερώθηκαν τὰ
Καὶ μένουν ἀκόμα στὴ σκλαβιά ;
3. Ὁ στρατὸς τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 προετοιμάστηκε ἀπὸ τοὺς Τὸ πολεμικὸ ναυτικὸ προετοιμάστηκε ἀπὸ Τὰ ὅπλα τῶν πολεμιστῶν τοῦ 1821 στὴν ξηρὰ ἦταν : α) β)
γ) δ) καὶ στὴ θάλασσα ἐκτὸς ἀπ' αὐτὰ ἦταν καὶ τὰ
4. Τὸ πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος στὴν περίοδο τῆς Ἐπαναστάσεως ἦταν
Στὴν περίοδο τοῦ Καποδιστρίου ἦταν
Στὴν περίοδο τοῦ Γεωργίου Α' καὶ ἕως τὸ 1924 ἦταν
Ἀπὸ τὸ 1924 ἕως τὸ 1935 ἦταν
καὶ ἀπὸ 1935 ἕως σήμερα εἶναι
5. Ὑπογράμμισε τοὺς λαοὺς μὲ τοὺς ὁποίους πολέμησαν οἱ Ἕλληνες.
(Γάλλοι—Γερμανοὶ—Τούρκοι—Πολωνοὶ—Ρουμάνοι—Αἰγύπτιοι—Ἰταλοὶ—Ἰσπανοὶ—Ἀγγλοὶ—Βούλγαροι—Ἀλβανοὶ—Σουηδοί).
6. Ποιὰ ἀπὸ τὰ παρακάτω πρόσωπα τῆς Ἐπαναστάσεως ἦταν :
Σαμουὴλ—Ὑψηλάντης—Μαυροκορδάτος—Μιούλης—Κανάρης — Ζαΐμης—Κολοκοτρώνης — Φαβιέρος — Γερμανὸς — Ἀστιγὲς — Καραϊσκάκης—Κουντουριώτης—Παπανικολῆς—Πιπίνος—Νέγρης — Μπότσαρης—Σανταρόζας — Παπαφλέσσας — Γρηγόριος — Νόρμαν — Βύρων — Ἀνδροῦτσος—Σαχτούρης.

- α) Κληρικοί ; =
 β) Φιλέλληνες ; =
 γ) Στρατιωτικοί ; =
 δ) Πολιτικοί ; =
 ε) Ναυτικοί ; =

7. Ὑπογράμμισε τοὺς Τούρκους στρατηγοὺς ποὺ πολέμησαν στὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασι ἐναντῖον τῶν Ἑλλήνων :
 (Μαχμούτ—Χουροίτ—Βρυώνης—Καρα - Ἀλῆς—Πασβάνογλου—Κιοῦταχῆς—Μεχμέτ—Ἰβραήμ—Δράμαλης—Κεμάλ).
8. Ὑπογράμμισε τοὺς ἥρωες ποὺ ἔζησαν καὶ μετὰ τὴν Ἐπανάστασι.
 (Κολοκοτρώνης—Παπαφλέσσας—Καραϊσκάκης—Κανάρης—Γκούρας Μιαούλης—Μακρυγιάννης—Μ. Μπότσαρης—Ἀνδροῦτσος).
9. Ὑπογράμμισε τὸν βασιλέα τῆς Ἑλλάδος ποὺ βασίλευσε λιγώτερα χρόνια.
 ("Ὀθων—Γεώργιος Α΄—Κωνσταντῖνος ΙΒ΄—Ἀλέξανδρος—Γεώργιος Β΄—Παῦλος).
10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι.
 — Τὸ μεγαλύτερο κατόρθωμα τοῦ ναυτικοῦ στὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασι ἦταν :
 α) Ποὺ ἐμπόδιζε τὴ μεταφορὰ τουρκικοῦ στρατοῦ ἀπ' τὴ Μ. Ἀσία ;
 β) Ποὺ ἐφωδίαζε τοὺς ἐπαναστάτες μὲ τροφίμα καὶ πολεμοφόδια ;
 γ) Ποὺ ἔλευθέρωσε πολλὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας, ποὺ δὰ συμπληρώνεται ἀπὸ τὸ μαθητὴ στὸ τέλος τῆς σχολικῆς χρονιᾶς

Ἀπὸ τίς 70 ἀσκήσεις τῶν 7 τέστ τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας

1. Σε . . ἀσκήσεις ἀπάντησα μόνος μου.
2. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ξαναδιάβασα τὸ βοηθητικὸ βιβλίο.
3. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ρώτησα ἓνα συμμαθητὴ μου.
4. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ρώτησα τὸ δάσκαλο.
5. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ρώτησα τοὺς γονεῖς μου ἢ τὰ μεγαλύτερα ἀδέρφια μου.

Διάβασα καὶ τὰ παρακάτω σχετικὰ βιβλία :

.

Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Α

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Α'

Ἡ γῆ ἔχει σχῆμα σφαιρικό, ἀποτελεῖται ἀπὸ λιθόσφαιρα καὶ πυρό-
σφαιρα, κινεῖται γύρω ἀπὸ τὸν ἑαυτὴ τῆς καὶ γύρω ἀπὸ τὸν ἥλιο καὶ ἔχει
μιά ὠρισμένη θέσι ἀνάμεσα στὰ ἄλλα οὐράνια σώματα.

Τ Ε Σ Τ 15

1. Ἡ γῆ εἶναι ἐξωγκωμένη στὸν καὶ πεπιεσμένη στοὺς
. Ἡ ἀκτῖνα τῆς εἶναι μ., ἡ ἐπιφάνειά τῆς
. τ. χιλ. Εἶναι φορές μεγαλύτερη ἀπὸ τὴ σελήνη καὶ
. φορές μικρότερη ἀπὸ τὸν ἥλιο.
2. Τὰ πετρώματα τῆς λιθοσφαίρας εἶναι δύο εἰδῶν : α) ,
ποὺ ἔγιναν ἀπὸ καὶ β) , ποὺ
ἔγιναν ἀπὸ
3. Ἡ κίνησις τῆς γῆς γύρω ἀπὸ τὸν ἑαυτὴ τῆς λέγεται
καὶ διαρκεῖ Ἡ κίνησις τῆς γῆς γύρω ἀπὸ τὸν ἥλιο
λέγεται καὶ διαρκεῖ
4. Τὰ ἀστέρια ποὺ ἔχουν δικό τους φῶς λέγονται
Τὰ ἀστέρια ποὺ δὲν ἔχουν δικό τους φῶς λέγονται
Ἐκεῖνα ποὺ κινοῦνται γύρω ἀπὸ τοὺς πλανῆτες λέγονται
5. Σκληρὸ πέτρωμα σάν
Τρομερὸ ἡφαίστειο σάν τὸν
Μεγάλοι θερμοπίδακες σάν τοὺς
Ἀκίνητο ἀστέρι σάν
Ἀστέρι μὲ οὐρά σάν
6. Ὑπογράμμισε τὴν ἐνέργεια ποὺ προκαλεῖ σήμερα τὴ μεγαλύτερη με-
ταβολὴ στὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς.
(Ἄνεμος—ἄνθρωπος—σεισμοί—ὕδωρ—ἡφαίστεια—ζῶα).
7. Βάλε τοὺς πλανῆτες τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος στὴ σειρὰ ἀπὸ τὸν με-
γαλύτερο πρὸς τὸ μικρότερο : (Οὐρανός—Ποσειδῶν—Γῆ—Ζεὺς—Κρό-
νος—Ἑρμῆς—Ἄρης—Ἀφροδίτη).
α) β) γ) δ)
ε) στ) ζ) η)
8. Ὑπογράμμισε τί εἶναι τὸ Ἰουλιανόν ἔτος ἀπὸ τὸ πραγματικόν ἔτος.
(μεγαλύτερον ; ἴσον ; μικρότερον).

9. Διόρθωσε τις λαθεμένες λέξεις γράφοντας από πάνω τις σωστές :

‘Η σκιά της γης έχει σχήμα τετράγωνον.

Το ύλικό που βγάζουν τὰ ἡφαίστεια λέγεται κρατήρ.

‘Η τροχιά της γης γύρω από τὸν ἥλιο εἶναι κύκλος.

Οἱ διάφορες μορφές που παρουσιάζει ἡ σελήνη λέγονται ἐκλείψεις.

“Οταν ἡ γῆ εἶναι μεταξύ ἡλίου καὶ σελήνης, ἔχομε ἐκλείψη ἡλίου.

10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι :

‘Η αἰτία τῶν τεκτονικῶν σεισμῶν εἶναι :

α) ‘Η δόνησις τῆς γῆς που προκαλοῦν τὰ ἡφαίστεια ;

β) Τὰ κοιλώματα τῆς γῆς που σχηματίζει τὸ ὕδωρ ;

γ) ‘Η συστολὴ τῶν στρωμάτων τῆς γῆς ἀπὸ τὴν ψύξι ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Β’

‘Η Εὐρώπη εἶναι ἡ τετάρτη σὲ ἔκτασι ἡπειρος τῆς γῆς καὶ ἡ δεύτερη σὲ πληθυσμό.

Τ Ε Σ Τ 16

1. ‘Η Εὐρώπη ἔχει ἔκτασι ἑκατομ. τ. χιλ. καὶ πληθυσμὸ ἑκατ., χωρίζεται ἀπὸ τὴν ‘Ασία μὲ καὶ βρέχεται Β. μὲ Ν. μὲ καὶ Δ. μὲ
2. ‘Απὸ τὸ ἔδαφος τῆς Εὐρώπης τὰ 2/3 εἶναι καὶ τὸ 1/3 Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς εὐρίσκεται στὴ ζώνη καὶ ἓνα μικρὸ τμῆμα τῆς στὴ ζώνη.
3. Τὸ νότιο μέρος τῆς Εὐρώπης ἔχει κλίμα Τὸ δυτικὸ ἔχει Τὸ κεντρικὸ ἔχει καὶ τὸ βόρειο ἔχει
4. “Ο,τι εἶναι γιὰ τὴν ‘Ασία τὰ ‘Ιμαλάια, γιὰ τὴν Εὐρώπη εἶναι καὶ ὅ,τι εἶναι γιὰ τὴν ‘Αφρικὴ ὁ Νεῖλος, γιὰ τὴν Εὐρώπη εἶναι
5. Οἱ “Αλπεις, τὰ Καρπάθια, τὰ Πυρηναῖα εἶναι τῆς Εὐρώπης ‘Ο Βόλγας, ὁ Δούναβις, ὁ Ρήνος, ὁ “Ελβας εἶναι » » ‘Η Σκανδιναυϊκὴ, ἡ ‘Ιβηρικὴ, ἡ Βαλκανικὴ εἶναι ‘Η Λαντόγκα, ἡ ‘Ονέγα, ἡ Βέννερ, ἡ Πρέσπα εἶναι τῆς Εὐρώπης.

6. Ἡ Βρεττανία, ἡ Ἰρλανδία, ἡ Ἰσλανδία, ἡ Σικελία εἶναι
. τῆς Εὐρώπης.
Τὸ Γιβραλτάρ, ὁ Σκαγεράκης, τὸ Καλαί, ὁ Βόσπορος εἶναι
. , τῆς Εὐρώπης.
Ἡ Μεσόγειος, ἡ Βαλτική, ἡ Μάγχη, ἡ Βόρειος εἶναι
τῆς Εὐρώπης.
Τὸ Τράφαλγκαρ, τὸ Ταίναρον, τὸ Φινιστέριον εἶναι
τῆς Εὐρώπης.
7. Ὑπογράμμισε τίς χώρες τῆς Εὐρώπης ποὺ σχηματίζουν φιόρδ.
(Γαλλία—Ἀγγλία—Πορτογαλία—Νορβηγία—Γιουγκοσλαβία—Ἑλλάς)
8. Βάλε τοὺς παρακάτω λαοὺς τῆς Εὐρώπης στὴ φυλὴ ποὺ ἀνήκουν :
(Γάλλοι — Ἀγγλοὶ — Γερμανοὶ — Τσέχοι — Πολωνοὶ — Ἰσπανοὶ —
Ἱταλοὶ — Ῥώσοι — Σουηδοὶ — Σέρβοι — Νορβηγοὶ — Δανοὶ — Ρου-
μάνοι — Βούλγαροι).
α) Εἰς τὴν Γερμανικὴν ; =
β) Εἰς τὴν Ἑλληνολατινικὴν ; =
γ) Εἰς τὴν Σλαβικὴν ; =
9. Διόρθωσε τίς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τίς σωστές :

— Ὁ Πάδος, ὁ Ρήνος, ὁ Ροδανὸς καὶ ὁ Δούναβης πηγάζουν ἀπὸ τὰ
Καρπάθια.

— Περισσότερες βροχὲς πέφτουν στὴν Ἀνατολικὴ Εὐρώπη.

— Οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ τῆς Εὐρώπης χύνονται στὴ Βαλτικὴ.

— Πολλὰ δημητριακὰ γίνονται στὴ Νότιο Εὐρώπη.

— Τὸ θερμότερο μέρος τῆς Εὐρώπης εἶναι τὸ Δυτικόν.

10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι :

— Ἡ Εὐρώπη ἔχει τὴ μεγαλύτερη πυκνότητα πληθυσμοῦ, διότι :

- α) Ἐχει πολλὰ ποτάμια καὶ μεγάλα δάση ;
β) Ἐχει μεγάλη ποικιλία φυτῶν καὶ ζώων ;
γ) Ἐχει εὐνοϊκὸ κλίμα καὶ πλούσιο ἔδαφος ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Γ'

Ἡ πατρίδα μας ἡ Ἑλλάδα εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης
καὶ εὐρίσκεται στὸ Νοτιοανατολικόν ἄκρον.

Τ Ε Σ Τ 17

1. Ἡ Ἑλλάδα ἔχει ἑκτασί χιλ. τ. χιλμ. καὶ πληθυσμὸν Συνορεύει μὲ τὴν τὴν τὴν τὴν καὶ βρέχεται μὲ
2. Τὸ περισσότερον ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος εἶναι Τὸ ψηλότερον βουνὸν εἶναι ὁ Ἡ μεγαλύτερη πεδιάδα εἶναι ἡ Τὸ μεγαλύτερον νησί εἶναι ἡ Τὸ μεγαλύτερον ποτάμι εἶναι ὁ καὶ ἡ μεγαλύτερη λίμνη εἶναι ἡ
3. Τὸ κλίμα τῆς Ἑλλάδος γενικὰ εἶναι Στὰ παράλια καὶ στὰ νησιά εἶναι, στὶς πεδιάδες εἶναι καὶ στὰ βουνὰ ἔχομε χειμῶνα καὶ καλοκαίρι
4. Ἀπὸ τὰ προϊόντα τῆς Ἑλλάδος στὴ Θράκη καὶ Α. Μακεδονία γίνονται καλὰ, στὴ Θεσσαλία πολλὰ, στὴν Πελοπόννησο καλὴ καὶ στὴν Κρήτη καὶ Λέσβο πολὺ
5. Ὅτι εἶναι γιὰ τὴν Ἠπειρὸν ἢ Πρέβεζαν, γιὰ τὴ Θεσσαλίαν εἶναι ὁ, γιὰ τὴν Πελοπόννησον εἶναι ἡ, γιὰ τὴν Κεντρικὴν Μακεδονίαν εἶναι ἡ, γιὰ τὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν εἶναι ἡ, γιὰ τὴ Θράκην εἶναι ἡ καὶ γιὰ τὴν Κρήτην εἶναι
6. Ὑπογράμμισε τίς πόλεις ποῦ θὰ περάσωμε ταξιδεύοντας μὲ τὸ τραῖνον ἀπὸ τὴν Ἀθῆναν γιὰ τὴ Θεσσαλονίκην :
(Θῆβαι—Τρίκαλα—Λάρισα—Λαμία—Ἀγρίνιον— Λεβαθεῖα—Βόλος—Κατερίνη—Κοζάνη—Βέροια).
7. Βάλε τίς 10 μεγαλύτερες πόλεις τῆς Ἑλλάδος στὴ σειρά ἀπὸ τὴ μεγαλύτερη πρὸς τὴ μικρότερη :
(Λάρισα—Ἀθῆναι— Πάτραι — Πειραιεὺς — Καλάμαι — Ἡράκλειον—Θεσσαλονίκη—Βόλος—Κομοτινή—Καβάλα).
α) β) γ)
δ) ε) στ)
ζ) η) θ)
ι)
8. Βάλε τὰ 10 ψηλότερα βουνὰ τῆς Ἑλλάδος στὴ σειρά ἀπὸ τὸ ψηλότερον πρὸς τὸ χαμηλότερον (Ταῦγετος—Γκιώνα— Παρνασσὸς — Ἄγραφα—Ὀλυμπος—Σμόλικας—Γράμμος—Ἰδη—Λευκὰ Ὀρη—Κυλλήνη).
α) β) γ)
δ) ε) στ)

ζ) η) θ)
ι)

9. Διόρθωσε τις λαθεμένες λέξεις γράφοντας από πάνω τις σωστές :

‘Η ‘Ελλάδα δέχεται περισσότερες βροχές στο στο ‘Ανατολικό μέρος.

‘Ο ‘Αχελώος χύνεται στον Κορινθιακό κόλπο.—Μεγαλύτερη πόλις της

Πελοποννήσου είναι ή Τρίπολις.—Οί ‘Ελληνες της Κύπρου είναι 200

χιλιάδες.—Οί Τοῦρκοι πού μένουν στην ‘Ελλάδα κατοικοῦν στη Θεσ-

σαλία καί Κρήτη.

10. Βάλε σταυρό μπροστά στη σωστή ἀπάντησι :

—‘Η περιφέρεια της ‘Ελλάδος πού ἐλευθερώθηκε τελευταία εἶναι :

α) Τά Δωδεκάνησα ;

β) ‘Η Θράκη ;

γ) ‘Η Κρήτη ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Δ’.

‘Η Νότιος Εὐρώπη περιλαμβάνει τά κράτη πού εἶναι στη Βαλκανική χερσόνησο, στην ‘Ιταλική χερσόνησο καί στην ‘Ιβηρική χερσόνησο.

ΤΕΣΤ 18

1. ‘Η Βαλκανική χερσόνησος περιλαμβάνει α) τή Ρουμανία με πρωτεύουσα τὸ β) Τή Γιουγκοσλαβία με πρωτ. γ) Τή Βουλγαρία με πρωτ. τή δ) Τὴν ‘Αλβανία με πρωτ. ε) Τὴν ‘Ελλάδα με πρωτ. τὴν καί στ) Τὴν Εὐρώπαική Τουρκία με πρωτ. τὴν
2. ‘Η ‘Ιταλική χερσόνησος χωρίζεται με τὴν ἄλλη Εὐρώπη με τὸ ὄρος, ἔχει μεγαλύτερο ποτάμι τὸν καί περιλαμβάνει μόνον ἓνα κράτος, τὴν ‘Ιταλία με πρωτ. τὴν
3. ‘Η ‘Ιβηρική χερσόνησος χωρίζεται ἀπὸ τὴν ἄλλη Εὐρώπη με τὸ ὄρος ‘Απὸ τὴν ‘Αφρική χωρίζεται με τὸν πορθμὸ Περιλαμβάνει δύο κράτη α) τὴν ‘Ισπανία με πρωτεύουσα τὴν καί β) τὴν Πορτογαλία με πρωτ. τὴ
4. ‘Ο,τι εἶναι γιὰ τὴν ‘Ελλάδα ὁ Πειραιεύς, γιὰ τὴ Βουλγαρία εἶναι

. για τη Ρουμανία είναι , για τη Γιουγκοσλαβία είναι για την 'Αλβανία είναι για την 'Ιταλία είναι , για την 'Ισπανία είναι και για την Πορτογαλία είναι

5. Ποιά από τις χώρες της Νοτίου Εύρώπης είναι :

α) 'Η χώρα του ροδελαίου ; =
β) 'Η χώρα των δασών ; =
γ) 'Η χώρα του λαδιού ; =
δ) 'Η χώρα της άνεπτυγμένης γεωργίας ; =
ε) 'Η χώρα του καπνού και της σταφίδας ; =
στ) 'Η χώρα του πετρελαίου ; =

6. Σὲ ποιά από τὰ παρακάτω κράτη της Ν.Ευρώπης εὐρίσκονται τὰ βουνά :
(Ρουμανία—Βουλγαρία—Γιουγκοσλαβία—'Ιταλία—'Ισπανία)

α) 'Ο "Ορβηλος, ὁ Αἶμος, τὸ Ρίλον ; = Στὴ
β) Οἱ "Αλπεις τὰ 'Απέννινα, ἡ Αἶτνα ; = Στὴ
γ) Τὰ Καρπάθια, οἱ Τρανσυλβανικὲς "Αλπεις ; = Στὴ
δ) Οἱ Διναρικὲς "Αλπεις, ὁ Σκάρδος ; =
ε) Τὰ Πυρηναῖα, τὰ Καντάβρια, ἡ Σιέρα Νεβάδα ; = Στὴ

7. Ὑπογράμμισε τοὺς ποταμοὺς της 'Ισπανίας :

(Δούναβις—Δοῦρος—Πάδος—'Εβρος—Δραῦος —Μοράβας — Τίβερις —Γουδιάνας—Γουαδαλκιβίρ—Δρίνος—"Αψος—Τάγος—"Αῶος)

8. Ὑπογράμμισε τίς παράλιες πόλεις της Ν. Εὐρώπης :

(Τεργέστη—Φιλιπούπολις—Σκόπια—'Ιάσιον—Νεάπολις — Πύργος—Κορυτσά—Ζάγκρεμπ—"Αδριανούπολις—Γαλάτσι—Μιλάνον—Γένουα —Τουρίνον—Βενετία—Φλωρεντία—Παλέρμον—Βαλένθια—Καρθαγένη—Σεβίλλη—"Οπόρτο).

9. Διόρθωσε τίς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τίς σωστές :

—'Απὸ τὰ κράτη της Ν. Εὐρώπης μεγαλύτερο σὲ πληθυσμὸ εἶναι ἡ Ρουμανία.—'Απὸ τὰ κράτη της Ν. Εὐρώπης μεγαλύτερο σὲ ἔκτασι εἶναι ἡ 'Ιταλία.—Μεγαλύτερη πόλις της Ν. Εὐρώπης εἶναι ἡ Μαδρίτη—Οἱ 'Ιταλοί, οἱ 'Ισπανοὶ καὶ οἱ Πορτογάλοι εἶναι διαμαρτυρόμενοι.—'Η 'Ανατολικὴ Θράκη εἶναι πολὺ πυκνοκατοικημένη.

10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι :

—Τὸ περισσότερο ἔδαφος της Γιουγκοσλαβίας ἔχει κλίμα ἡπειρωτικὸ, διότι :

α) Ἐχει πάρα πολὺ λίγη παράλια ;

- β) Τὰ βουνά της εὐρίσκονται κατὰ μήκος τῶν παραλίων ;
γ) Εἶναι τὸ περισσότερο ἑδαφὸς της πεδινό ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ε'.

Ἡ Δυτικὴ Εὐρώπη περιλαμβάνει τὴ Γαλλία, τὸ Βέλγιον, τὸ Λουξεμβούργον, τὴν Ὁλλανδία καὶ τὴν Ἀγγλία.

Τ Ε Σ Τ 19

1. Ἡ Γαλλία ἔχει ἑκτασι . . . χιλ. τ. χλμ., πληθυσμὸς . . ἑκατομ.
Τὸ περισσότερο ἑδαφὸς της εἶναι Ψηλότερο βουνὸ ἔχει
τὸ Μεγαλύτερο ποτάμι τὸν καὶ πρω-
τεύουσα τὸ
2. Ἡ Ἀγγλία ἔχει ἑκτασι . . . χιλ. τ. χλμ., πληθυσμὸς . . ἑκατομ.
Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ νησιά καὶ ἔχει
κλίμα πολὺ Μεγαλύτερα βουνά ἔχει τὰ
μεγαλύτερο ποτάμι τὸν καὶ πρωτεύουσα τὸ
3. Τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Ὁλλανδία λέγονται Χῶραι, διότι
. Τὸ Βέλγιον ἔχει πρωτεύουσα
. Ἡ Ὁλλανδία ἔχει πρωτ.
καὶ τὸ Λουξεμβούργο ἔχει πρωτ.
4. Ὅ,τι εἶναι γιὰ τὴ Γαλλία ἡ Μασσαλία, γιὰ τὸ Βέλγιον εἶναι ἡ . . .
. γιὰ τὴν Ὁλλανδία εἶναι τὸ καὶ γιὰ
τὴν Ἀγγλία
5. Τὰ Πυρηναια, τὰ Βόσγια, οἱ Ἀλπεις, οἱ Ἀρδένες εἶναι
τῆς
Τὸ Ἀμστερνταμ, τὸ Ρόττερνταμ, ἡ Χάγη εἶναι τῆς
.
Ἡ Ἀμβέρσα, ἡ Λιέγη, ἡ Γάνδη, ἡ Ὁστάνδη εἶναι
τοῦ
Ὁ Λίγηρ, ὁ Ροδανός, ὁ Σηκουάνας, ὁ Γαρόυνας εἶναι
τῆς
Τὸ Βίρμιγχαμ, τὸ Λίβερπουλ, ἡ Γλασκώβη εἶναι τῆς
.
Ἡ Χάβρη, ἡ Λυών, Λίλλη, ἡ Τουλούζη εἶναι τῆς
6. Ποιὸ ἀπὸ τὰ κράτη τῆς Δ. Εὐρώπης εἶναι :
α) Ἡ χώρα τῆς μεγάλης βιομηχανίας ; =
β) Ἡ χώρα τῶν ἀνθέων ; =
γ) Ἡ χώρα τοῦ κρασιοῦ ; =

- δ) 'Η χώρα μὲ τὴ μεγαλύτερη πυκνότητα πληθυσμοῦ ; =
ε) 'Η χώρα ποὺ δὲν ἔχει θάλασσα ; =
7. Ποιὰ ἀπὸ τὶς παρακάτω πόλεις τῆς 'Αγγλίας εἶναι : ('Οξφόρδη — Μάντσεστερ — Λονδῖνον — Γλασκώβη — Βίρμιγχαμ — Λίβερπουλ).
α) Τὸ μεγαλύτερο λιμάνι τοῦ κόσμου ; =
β) 'Η πόλις τῶν ναυπηγείων ; =
γ) 'Η πόλις τῆς μεταλλουργίας ; =
δ) 'Η πόλις τῶν ὑφασμάτων ; =
ε) 'Η πόλις τῶν γραμμάτων ; =
στ) 'Η πόλις τῶν χημικῶν προϊόντων ; =
8. 'Υπογράμμισε τὶς παράλιες πόλεις τῆς Δ. Εὐρώπης :
(Τουλούζη — Μασσαλία — Νίκαια — Λυὼν — Νάντη — Παρίσι — Βρέστη — Χερβοῦργον — Λίλλη — Χάβρη — Βρυξέλλες — Λουξεμβούργον — Λιέγη — 'Αμβέρσα — Χάγη — 'Αμστερνταμ — Δουβλίον — Πλύμουθ — Βίρμιγχαμ).
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές :
- Τὸ ἔδαφος τῆς 'Αγγλίας εἶναι κατάλληλο διὰ τὴν γεωργίαν.
— Περισσότερες ἀποικίες στὸν κόσμο ἔχει ἡ Γαλλία.
— Περισσότερα εἶδη πολυτελείας ἐξάγει ἡ 'Αγγλία.
— Μικρὸ Παρίσι ὀνομάζεται ἡ 'Αμβέρσα.
— Τὰ καλύτερα ἐργαστήρια διαμαντιῶν ὑπάρχουν στὴ Χάγη.
10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι :
Οἱ χώρες τῆς Δ. Εὐρώπης ἔχουν κλίμα πολὺ ὑγρὸ, διότι :
α) 'Εχουν ἔδαφος πεδινόν ;
β) Διαρρέονται ἀπὸ μεγάλα ποτάμια ;
γ) Εὐρίσκονται κοντὰ στὸν 'Ατλαντικὸ 'Ωκεανό ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ'.

'Η Κεντρικὴ Εὐρώπη περιλαμβάνει τὴ Γερμανία, τὴν 'Ελβετία, τὴν Αὐστρία, τὴν Οὐγγαρία καὶ τὴν Τσεχοσλοβακία.

Τ Ε Σ Τ 20

1. 'Η Γερμανία ἔχει πληθυσμὸ ἑκατομ. Εἶχε παλιὰ πρωτεύουσα τὸ ψηλότερο βουνὸ ἔχει τὸ

-, μεγαλύτερο λιμάνι τὸ καὶ μεγαλύτερο ποταμὸ τὸν
2. Ἡ Ἑλβετία ἔχει γύρω τῆς τὰ κράτη : Ἡ Αὐστρία ἔχει γύρω τῆς τὰ κράτη : καὶ πρωτεύουσα ἔχει τὴν
4. Ἡ Τσεχοσλοβακία ἔχει πληθυσμὸν ἑκατομ., ψηλότερον βουνὸν ἔχει τὸ, μεγαλύτερον ποτάμι τὸν καὶ πρωτεύουσα ἔχει τὴν
5. Ὁ Ρήνος, ὁ Βέξερ, ὁ Ἑλβας, ὁ Ὁδερ εἶναι τῆς Ἡ Γενεύη, ἡ Ζυρίχη, ἡ Λωζάνη, ἡ Βασιλεῖα εἶναι τῆς Τὰ Καρπάθια, τὰ Σουδήτεια, ὁ Βοημικὸς Δρυμὸς εἶναι τῆς Ἡ Δρέσδη, ἡ Λειψία, τὸ Μόναχο, ἡ Κολωνία εἶναι τῆς
6. Ποιὸ ἀπὸ τὰ κράτη τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης μποροῦμε νὰ ὀνομάσωμε :
- α) Ἡ χώρα τῶν ὠρολογίων ; =
- β) Ἡ χώρα τῆς ζαχάρεως ; =
- γ) Ἡ χώρα τῶν δασῶν ; =
- δ) Ἡ χώρα μὲ τίς μεγάλας πόλεις ; =
- ε) Ἡ χώρα μὲ τὸ πεδινὸν ἔδαφος ; =
7. Ὑπογράμμισε τὰ ποτάμια ποὺ πηγάζουν ἀπὸ τὰς Ἀλπεις. (Ροδανὸς—Σηκουάνας—Πάδος—Ἑλβας—Δούναβις—Ρήνος—Τίσα).
8. Βάλε τίς παρακάτω πόλεις τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης στὴ σειρὰ ἀπὸ τὴ μεγαλύτερη πρὸς τὴ μικρότερη :
- (Ζυρίχη—Βιέννη—Πράγα—Βερολῖνον—Βουδαπέστη—Μόναχον—Ἀμβούργον—Λειψία—Κολωνία—Φραγκφούρτη).
- α) β) γ)
- δ) ε) στ)
- ζ) η) θ)
- ι)
9. Διόρθωσε τίς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τίς σωστές :
- Περισσότερες λίμνες ἔχει ἡ Τσεχοσλοβακία. — Καλύτερα ἄλογα-τρέφει ἡ Αὐστρία. — Μεγαλύτερη σιδηροδρομικὴ σήραγξ εἶναι ἡ σή-ραγξ τοῦ Ἁγίου Γοτθάρδου. — Ὑγιεινότερον κλίμα ἔχει ἡ Γερμανία.

— 'Η βιομηχανικώτερη περιοχή της Γερμανίας εἶναι κοντά στὸν ποταμὸ "Ελβα.

10. Βάλε σταυρὸ μπροστά στη σωστὴ ἀπάντησι :

— 'Η Αὐστρία, ἡ 'Ελβετία, ἡ Οὐγγαρία καὶ ἡ Τσεχοσλοβακία μοιάζουν μεταξύ τους, ἐπειδὴ :

- α) Ἔχουν ὅλες ἐδαφος ὄρεινó ;
- β) Οἱ λαοὶ τους ἀνήκουν στὴν ἴδια φυλὴ ;
- γ) Δὲ βρέχονται ἀπὸ τὴ θάλασσα ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ζ'

'Η 'Ανατολικὴ Εὐρώπη περιλαμβάνει τὴν Πολωνία, τὴ Φινλανδία καὶ τὴ Ρωσία.

Τ Ε Σ Τ 21

- 1. 'Η Πολωνία ἔχει πληθυσμὸ . . ἑκατομ., πρωτεύουσα τὴ
. μεγαλύτερο βουνὸ τὸ , μεγαλύτερο ποταμὸ τὸν καὶ μεγαλύτερο λιμάνι τὸ
- 2. 'Η Ρωσία ἔχει πληθυσμὸ ἑκατομ., πρωτεύουσα τὴ
. , ψηλότερο βουνὸ τὸν , μεγαλύτερο ποταμὸ τὸν , μεγαλύτερη λίμνη τὴν , μεγαλύτερο λιμάνι στὴ Βαλτικὴ τὸ , στὸν Εὐξεινο τὴν καὶ στὸ Β. 'Ωκεανὸ τὸν
- 3. 'Η Φινλανδία ἔχει πληθυσμὸ ἑκατομ., πρωτεύουσα τὸ
. , κλίμα καὶ πολίτευμα
- 4. 'Η Κρακοβία, ἡ Λεμβέργη, τὸ Λότζ, τὸ Πόζεν εἶναι τῆς
. Τὸ Κίεβον, τὸ Χάρκοβον, τὸ Στάλινγκραντ, τὸ Βακού εἶναι τῆς 'Η Λαντόγκα, ἡ 'Ονέγα, ἡ Κασπία, ἡ Ἰλμεν εἶναι τῆς 'Η 'Εσθονία, ἡ Λεττονία, ἡ Λιθουανία πρὸ τοῦ πολέμου ἦταν
- 5. Ποιοὶ ἀπὸ τοὺς παρακάτω ποταμοὺς τῆς Ρωσίας χύνονται : (Δνεπερος—Πετοχόρας—Βόλγας—Δνείστερος—Δύνας — Δὸν—Οὐράλης—Δουῖνας—Νέβας).
 - α) Στὴ Βαλτικὴ Θάλασσα ; =
 - β) Στὸν Εὐξεινο Πόντο ; =
 - γ) Στὴν Κασπία θάλασσα ; =
 - δ) Στὸ Β. 'Ωκεανὸ ; =
- 6. Ὑπογράμμισε τίς παράλιες πόλεις τῆς Ρωσίας : (Μόσχα—'Οδησσὸς Κίεβον—Λένινγκραντ—Χάρκοβον—Καζάν—Σεβαστούπολις—'Αρχάγγελος—Ροστόβ—Ρίγα—Σαμάρα).

7. Βάλε τις παρακάτω πόλεις τῆς Ἀ. Εὐρώπης στὴ σειρὰ ἀπὸ τῆ μεγαλύτερη πρὸς τὴ μικρότερη (Κίεβον—Ὁδησσὸς—Μόσχα—Βαρσοβία—Ἐλσίνκι—Πετρούπολις—Κρακοβία—Λεμβέργη)
 α) β) γ) δ)
 ε) στ) ζ) η)
8. Ὑπογράμμισε τὴν πόλιν τῆς Ρωσίας ποὺ ἔχει σχέσι μὲ τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασι τοῦ 1821.
 (Κίεβον—Ὁδησσὸς—Χάρκοβον—Σεβαστούπολις—Τούλα)
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένους λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές :
- Οἱ περισσότερες λίμνες ὑπάρχουν στὴν Πολωνία.
- Ἡ ζώνη μὲ τὶς τοινοδρεῖς ἐκτείνεται κοντὰ στὴ Βαλτικὴ Θάλασσα.
- Ἀπὸ τὶς τρεῖς χώρες πετρέλαιο βγάζουν ἡ Ρωσία καὶ ἡ Φινλανδία.
- Οἱ Λάπωνες ζοῦν στὴ Ν. Φινλανδία.
- Ἡ ζώνη τῶν στεπεπῶν ἐκτείνεται στὰ ΒΔ τῆς Ρωσίας.
10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι :
- Οἱ πεδιάδες τῆς Α. Εὐρώπης ἔχουν πολὺ ψυχρὸν χειμῶνα, διότι :
- α) Ἐχουν πολὺ μεγάλη ἔκτασι ;
 β) Δὲν ὑπάρχουν βουνὰ ἀπὸ τὴ Βόρειο πλευρά ;
 γ) Διαρρέονται ἀπὸ μεγάλους ποταμούς ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Η'

Ἡ Βόρειος Εὐρώπη περιλαμβάνει τὴ Σουηδία, τὴ Νορβηγία καὶ τὴ Δανία.

Τ Ε Σ Τ 22

- Ἡ Νορβηγία κατέχει τὸ μέρος τῆς χερσονήσου. Στὰ παράλια τῆς σχηματίζονται πολλὰ Πρωτεύουσα ἔχει τὸ καὶ οἱ κάτοικοί τῆς ἀσχολοῦνται περισσότερο μὲ τὴν
- Ἡ Σουηδία κατέχει τὸ μέρος τῆς χερσονήσου. Πρωτεύουσα ἔχει τὴν καὶ κυριώτερο προϊόν
- Ἡ Δανία εὐρίσκεται στὴ χερσόνησο τῆς "Ὅλο τὸ ἔδαφος τῆς εἶναι Πρωτεύουσα ἔχει τὴν καὶ κυριώτερο προϊόν

4. "Ο,τι εἶναι γιὰ τὴ Μεσόγειο θάλασσα ὁ πορθμὸς τοῦ Γιβραλτάρ, εἶναι γιὰ τὴ Βαλτικὴ Θάλασσα ὁ
5. —'Η Σχελάνδη, ἡ Φιονία, ἡ Λεολάνδη εἶναι τῆς
—'Η Οὐψάλα, τὸ Γκότεμπεργκ, ἡ Στοκχόλμη εἶναι
τῆς
— Τὸ "Όσλο, τὸ Μπέρκεν, τὸ Τρόνκεμ εἶναι
τῆς
—'Η Βένερ, ἡ Βέττερ, ἡ Μέλαρ εἶναι τῆς
6. Βάλε τί παρακάτω πόλεις στὴ σειρὰ ἀπὸ τὴ μεγαλύτερη πρὸς τὴ μικρότερη :
(Χριστιανία—Στοκχόλμη — Γκότεμπεργκ — Κοπεγχάγη — Μπέρκεν)
α) β) γ)
δ) ε)
7. 'Υπογράμμισε τὴν πόλιν ποὺ ὀνομάζεται «Βενετία τοῦ Βορρά» :
("Όσλο—Κοπεγχάγη—Στοκχόλμη—Οὐψάλα— Χάμερφεστ).
8. Ποιὰ ἀπὸ τὶς τρεῖς χώρες τῆς Β. Εὐρώπης ἐξάγει :
α) Μεταλλεύματα, ξυλεία, σπέρτα, χαρτί ; =
β) Παστὰ ψάρια, μουρουνέλαιο ; =
γ) Κρέατα, γάλατα, τυριά ; =
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές :

'Η νῆσος 'Ισλανδία εἶναι κτῆσις τῆς Νορβηγίας.— Τὰ καλύτερα σχο-
λεῖα ὑπάρχουν στὴ Νορβηγία.— Οἱ Λάπωνες ἔχουν γιὰ ἀπαραίτητο
ζῶο τὸ πρόβατο.— Τὸ πολίτευμα καὶ στίς τρεῖς χώρες εἶναι ἀβασί-
λευτος Δημοκρατία.— Οἱ Δανοί, οἱ Σουηδοὶ καὶ οἱ Νορβηγοὶ εἶναι
συγγενεῖς μὲ τοὺς Γάλλους.
10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι :
'Η Νορβηγία ἔχει λιγώτερο ψυχρὸ κλίμα ἀπὸ τὴ Σουηδία διότι :
α) Τὸ περισσότερο ἔδαφός της εἶναι ὀρεινὸ ;
δ) Εὐρίσκεται κοντὰ στὴ θάλασσα ;
γ) Στὰ παράλιά της φτάνει τὸ θερμὸ ρεῦμα τοῦ 'Ατλαντικοῦ ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ

Τί μπορῶ νά ξέρω ἀπὸ ὅλη τὴ Γεωγραφία μου.

Τ Ε Σ Τ 23

1. "Ολοὶ οἱ κάτοικοι τῆς Εὐρώπης ἀνήκουν στὴ φυλῇ, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς, ποὺ ἔχουν Μογγολικὴ καταγωγὴ. "Ολοὶ ἔχουν θρησκεία, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ποὺ εἶναι Μωαμεθανοί.
2. Στὰ κράτη τῆς Εὐρώπης ὑπάρχουν τὰ ἑξῆς πολιτεύματα :
α) β) γ)
3. Τὸ πιὸ πυκνοκατοικημένο μέρος τῆς Εὐρώπης εἶναι καὶ τὸ πιὸ ἀραιοκατοικημένο μέρος τῆς Εὐρώπης εἶναι ἡ
4. "Ο,τι εἶναι γιὰ τὴ Ρωσσία τὸ σιτάρι, εἶναι γιὰ τὴν Ἰσπανία τὸ, γιὰ τὴ Σουηδία καὶ γιὰ τὴν Ἑλβετία
5. Ποιὸ ἀπὸ τὰ παρακάτω κράτη τῆς Εὐρώπης μποροῦμε νά ὀνομάσωμε:
'Αγγλία—'Ισπανία—'Ολλανδία—Νορβηγία—Ρωσσία—Γαλλία—Φινλανδία).
α) 'Η χώρα μὲ τὰ πολλὰ ἄνθη ; =
β) 'Η χώρα μὲ τὰ πολλὰ φιόρδ ; =
γ) 'Η χώρα μὲ τὸ πολὺ λάδι ; =
δ) 'Η χώρα μὲ τὸ πολὺ κρασί ; =
ε) 'Η χώρα μὲ τίς πολλὰς λίμνες ; =
στ) 'Η χώρα μὲ τὸ πολὺ ὑγρὸ κλίμα ; =
ζ) 'Η χώρα μὲ τὴν ἀπέραντη πεδιάδα ; =
6. Ὑπογράμμισε τίς τρεῖς χώρες ποὺ παράγουν πετρέλαιο :
(Γαλλία—'Ιταλία—Ρουμανία—'Αγγλία—Πολωνία—'Ελβετία· Ρωσσία)
7. Ὑπογράμμισε τίς ἑπτὰ χώρες τῆς Εὐρώπης ποὺ ἔχουν μεγάλη βιομηχανία : ('Αγγλία—'Ισπανία—'Ελλάδα—'Ιταλία—Γαλλία — Οὐγγαρία — Βέλγιον—Νορβηγία—Τσεχοσλοβακία—Γερμανία—Ρουμανία—Ρωσσία—'Αλβανία).
8. Βάλε τίς 10 παρακάτω μεγαλύτερες πόλεις τῆς Εὐρώπης στὴ σειρὰ ἀπὸ τὴ μεγαλύτερη πρὸς τὴ μικρότερη. (Πετρούπολις—Βαρσοβία—Μόσχα—Βουδαπέστη—Βιέννη—Βερολῖνον—'Αμβούργον—Ρώμη—Παρίσι—Λονδῖνον).
α) β) γ) δ) ε)
στ) ζ) η) θ) ι)

9. Βάλε τὰ 10 μεγαλύτερα σὲ ἑκτασι κράτη τῆς Εὐρώπης στὴ σειρὰ ἀπὸ τὸ μεγαλύτερο πρὸς τὸ μικρότερο. (Ἰσπανία—Ἰταλία—Γαλλία—Ἀγγλία—Γερμανία—Σουηδία—Νορβηγία—Φινλανδία—Πολωνία—Ρωσία).
- α) β) γ) δ) ε)
στ) ζ) η) θ) ι)
10. Βάλε τὰ 10 μεγαλύτερα σὲ πληθυσμὸ κράτη τῆς Εὐρώπης στὴ σειρὰ ἀπὸ τὸ μεγαλύτερο πρὸς τὸ μικρότερο. (Ρουμανία—Ἰταλία—Γιουγκοσλαβία—Γαλλία—Ἰσπανία—Ἀγγλία—Γερμανία—Πολωνία—Ρωσία—Τσεχοσλοβακία).
- α) β) γ) δ) ε)
στ) ζ) η) θ) ι)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ . . .

Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας, ποὺ θὰ συμπληρώνεται ἀπὸ τὸ μαθητὴ στὸ τέλος τῆς σχολικῆς χρονίᾳς

Ἀπὸ τίς 90 ἀσκήσεις τῶν 9 τῆς Γεωγραφίας

1. Σε . . . ἀσκήσεις ἀπάντησα μόνος μου.
2. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ξαναδιάβασα τὸ βοηθητικὸ βιβλίο.
3. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ρώτησα ἓνα συμμαθητὴ μου.
4. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ρώτησα τὸ δάσκαλο.
5. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ρώτησα τοὺς γονεῖς μου ἢ τὰ μεγαλύτερα ἀδέρφια μου.

Διάβασα καὶ τὰ παρακάτω σχετικὰ βιβλία :
.
.

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Α'

Κάθε φυτό έχει κατάλληλα ὄργανα γιὰ νὰ τρέφεται, νὰ αὐξάνεται, νὰ πολλαπλασιάζεται καὶ γενικὰ νὰ προσαρμόζεται στὸ ἔδαφος ὅπου ζῇ.

Τ Ε Σ Τ 24

1. Οἱ ρίζες τοῦ φυτοῦ καταλήγουν σὲ , ποὺ παίρνουν ἀπὸ τὸ ἔδαφος τίς καὶ τίς μεταφέρουν μετὰ τὰ σὲ ὅλο τὸ φυτό. Ὁ βλαστὸς ἀρχίζει μὲ τίς καὶ σὲ ἄλλα φυτὰ εἶναι ὑπέργειος καὶ σὲ ἄλλα
2. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ φυτοῦ διακρίνονται σὲ , ἀπὸ τοὺς ὁποίους βγαίνουν φύλλα καὶ σὲ , ἀπὸ τοὺς ὁποίους βγαίνουν Τὰ φύλλα ἀποτελοῦνται ἀπὸ τὸ καὶ τὸ ἔλασμα. Εἶναι πράσινα, γιατί περιέχουν καὶ διακρίνονται σὲ ἀπλὰ καὶ σὲ
3. Τὰ ἄνθη στηρίζονται μὲ τὸν Τὰ σέπαλά τους ἀποτελοῦν τὴν Τὰ πέταλά τους ἀποτελοῦν τὴν καὶ στὸ ἔσωτερικὸ τους ἔχουν τοὺς στήμονες καὶ τὸν
4. Ὁ καρπὸς γίνεται ἀπὸ τὸ Ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ περικάρπιο καὶ τὸ , τὸ ὁποῖον περιέχει τὸ
5. Ὅ,τι εἶναι γιὰ τὰ ζῶα τὸ στόμα, εἶναι γιὰ τὰ φυτὰ καὶ ὅ,τι εἶναι γιὰ τὰ ζῶα τὰ αἰμοφόρα ἀγγεῖα, εἶναι γιὰ τὰ φυτὰ τὰ
6. Ὑπογράμμισε τὸ σχῆμα τῆς ρίζας τοῦ σιταριοῦ.
(σφαιρικό—κωνικό—κυλινδρικό—ἀτρακτοειδές—φουντωτό)
7. Μὲ ποῖο ἀπὸ τὰ παρακάτω ὄργανα τὸ φυτὸ κατορθώνει (φύλλα—ινώδη ἀγγεῖα—ξυλοφόροι ὀφθαλμοί—στῦλος—κοτυληδόνες—ἀπορροφητικὰ τριχίδια):
α) Νὰ κάνῃ τὴν ἀναπνοή, διαπνοή καὶ ἀφομοίωσι; =
β) Νὰ τρέφῃ στὴν ἀρχὴ τὸ ἔμβρυον; =
γ) Νὰ παίρῃ ἀπὸ τὸ ἔδαφος τὰ ἅλατα; =
δ) Νὰ μεταφέρῃ τὴ γύρι στὴν ὠοθήκη; —
ε) Νὰ μεταφέρῃ τίς τροφές στὸ σῶμα του; =
στ) Νὰ βγάξῃ νέους κλάδους;
8. Ὑπογράμμισε τὸ σχῆμα ποὺ ἔχουν τὰ φύλλα τῆς ἐλιάς:
(Παλαμοειδές—καρδιόσχημον—λογχοειδές—βελονοειδές—ώοειδές).
9. Διόρθωσε τίς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τίς σωστές:
—Ὁ ὑπόγειος βλαστὸς τῆς πατάτας εἶναι βολβός.—Μὲ τὴν ἀφομοίω

ωσι τὸ φυτὸν παραλαμβάνει ὀξυγόνον.—Τὸ κρεμμύδι πολλαπλασιάζεται με παραφυάδες.—Τὰ ἔντομα προσελκύονται στὰ φυτὰ ἀπὸ τὸ σχῆμα τῶν ἀνθέων.—Τῇ νύχτᾳ τὰ φυτὰ παράγουν ὀξυγόνον.

10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι :

—Ἡ διαπνοὴ στὰ φυτὰ εἶναι ἀπαραίτητη, διότι :

α) Πρέπει νὰ παράγῃ ὕδρατμους γιὰ νὰ δροσίζεται ;

β) Πρέπει νὰ ἀνεβάξῃ συνεχῶς χυμούς ἀπὸ τὸ ἔδαφος ;

γ) Πρέπει νὰ κἀνῃ τὰ φύλλα του ἐλαφρότερα ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Β'

Τὰ φυτὰ τὰ διακρίνομε σὲ δένδρα καὶ σὲ θάμνους ποὺ εἶναι πολυετῆ, καὶ σὲ πόδες ποὺ εἶναι μονοετῆ ἢ διετῆ. Ἄλλα ἀπὸ τὰ φυτὰ εἶναι φυλλοβόλα καὶ ἄλλα ἀειθαλῆ.

Τ Ε Σ Τ 25

1. Τὰ δένδρα ποὺ ἀποτελοῦν δάση λέγονται Τὰ δένδρα ποὺ κάνουν φρούτα λέγονται καὶ τὰ δένδρα ποὺ φυτεύονται γιὰ καλλωπισμὸ λέγονται

Ὁ ἐμβολιασμὸς τῶν δένδρων γίνεται με δύο τρόπους :

α) με καὶ β) με

2. Γιὰ νὰ ἀναπτυχθῇ ἓνα δένδρο πρέπει νὰ φυτευθῇ σὲ ἔδαφος
Γιὰ νὰ παίρνῃ εὐκόλα τίς τροφές του πρέπει νὰ τὸ Γιὰ νὰ πάρῃ σχῆμα καλὸ πρέπει νὰ τὸ Γιὰ νὰ κἀνῃ καλοὺς καρποὺς πρέπει νὰ τὸ Καὶ γιὰ νὰ προφυλάσσεται ἀπὸ τίς ἀρρώστειες πρέπει νὰ τὸ

3. Ἡ περιποίησης τῶν ἀνθέων λέγεται Ἡ περιποίησης τῶν λαχανικῶν λέγεται Ἀπὸ ἄλλα λαχανικὰ τρώγονται τὰ φύλλα, ἀπὸ ἄλλα τὰ , ἀπὸ ἄλλα τὰ καὶ ἀπὸ ἄλλα τὰ

4. Τὸ σιτάρι, τὸ κριθάρι, ὁ ἀραβόσιτος, τὸ ρύζι, ἡ σίκαλις λέγονται , περιέχουν πολὺ καὶ χρησιμεύουν γιὰ Τὰ φασόλια, τὰ κουκιά, τὰ ρεβύθια, ἡ φακὴ, τὰ μπιζέλια λέγονται , περιέχουν καὶ καὶ χρησιμεύουν γιὰ

5. Ὁ καπνὸς καλλιεργεῖται γιὰ τὰ του, τὰ ὁποῖα περιέχουν ἓνα δηλητήριο ποὺ λέγεται

- Τὸ βαμβάκι καλλιεργεῖται γιὰ τοὺς του, ἀπὸ τοὺς
ὁποίους παίρνομε : α) καὶ β)
.
6. Ὑπογράμμισε τὸ ζῶν ποὺ εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τῶν δασῶν.
(Πρόβατο—ἄλογο—κατσίκά—χοῖρος—ἀγελάδα).
7. Ὑπογράμμισε τὴ χειρότερη ἀσθένεια τῶν φυτῶν.
(Μελίγκρα—ψώρα—κομμώσεις—φυλλοξήρα—ώιδιο — περονόσπορος).
8. Ὑπογράμμισε τὸ δένδρον τῆς πατρίδος μας ποὺ ζῇ περισσότερα χρό-
νια : (Βελανιδιὰ—πλάτανος—ἐλιά—κυπαρίσσι — λεύκα — καστανιά).
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένους λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές :

—Ὁ περονόσπορος καταπολεμεῖται μὲ μελάσσα.—Τὰ καλύτερα κα-
πνὰ τῆς πατρίδος μας παράγονται στὸ Ἀγρίνιο.—Τὰ περισσότερα
λαχανικὰ τῆς πατρίδος μας παράγονται στὴ Λεβαδιά.—Ὁ καρπὸς
τῶν ὀσπρίων λέγεται κόνδυλος.—Οἱ μηχανές ποὺ καθαρίζουν τὸ βαμ-
βάκι λέγονται ἐκκολαπτικές.

10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι :
- Ἡ μεγαλύτερη ὠφέλεια τῶν δένδρων στὴν ὑγεία μας εἶναι :
- α) Ποὺ προκαλοῦν μὲ τὴ διαπνοὴ τοὺς βροχές ;
β) Ποὺ μᾶς παρέχουν τὸ καλοκαίρι τὴ δροσερὴ σκιά τοὺς ;
γ) Ποὺ παίρνουν ἀπὸ τὸν ἀέρα τὸ διοξειδίου τοῦ ἀνθρακος ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Γ΄.

“Ὅσα ζῶα ἔχουν σπονδυλικὴ στήλη ἀπὸ κόκκαλα ἢ χόνδρους λέ-
γονται σπονδυλωτά.

Τ Ε Σ Τ 26

1. “Ὅσα σπονδυλωτά γεννοῦν ζωντανὰ καὶ τὰ θηλάζουν λέγονται . . .
. “Ὅσα ἔχουν πτερὰ, ράμφος καὶ γεννοῦν αὐγά λέγονται
. “Ὅσα ζοῦν καὶ στὸ νερὸ καὶ στὴν ξηρὰ καὶ γεν-
νοῦν αὐγά λέγονται “Ὅσα γεννοῦν αὐγά καὶ δὲν
βαδίζουν, ἀλλὰ σέρνονται λέγονται “Ὅσα ζοῦν
στὸ νερὸ μόνον καὶ γεννοῦν αὐγά λέγονται
2. Τὰ θηλαστικὰ ἀναπνέουν μὲ , ἔχουν αἷμα ;

- τὸ δέρμα τους σκεπάζεται με καὶ ἀνάλογα με τὴν τροφή τους εἶναι : α) καὶ β)
3. Τὰ πτηνὰ ἀναπνέουν με , ἔχουν αἷμα , τὸ σῶμα τους σκεπάζεται με τὸ στόμα τους ἔχει μεταβληθῇ σὲ καὶ τὰ ἐμπρόσθια ἄκρα τους σὲ
4. Τὰ ἀμφίβια, τὰ ἑρπετὰ καὶ οἱ ἰχθύες ἔχουν αἷμα Τὰ ἀμφίβια καὶ τὰ ἑρπετὰ ἀναπνέουν , ἐνῶ οἱ ἰχθύες ἀναπνέουν με
5. Ὅ,τι εἶναι στὰ θηλαστικά οἱ τρίχες, στὰ πτηνὰ εἶναι καὶ στὰ ψάρια
6. Ποιὰ ἀπὸ τὰ παρακάτω ζῶα ἔχουν : (πάπιες—ἀετοὶ—βάτραχοι—χελῶνες—ἔχιδνες—ψάρια—λύκοι—ἄλογα—πρόβατα)
- α) κυνόδοντες ; = στ) νηκτική κύστι ; =
- β) ὄστρακο ; = ζ) ἀεροφόρους σάκκους ; =
- γ) δηλητήριο ; = η) γλοιώδη ὕλη ; =
- δ) δύο χηλές ; = θ) μία ὀπλή ; =
- ε) νηκτική μεμβράνη ; =
7. Βάλε τὰ παρακάτω ζῶα στὴν ὁμοταξία ποὺ ἀνήκουν :
(Σαύρα—ἀλεπού—χέλι—νυκτερίδα—φάλαινα—βόας—στρουθοκάμηλος—κροκόδειλος—παγῶνι—βάτραχος—βακαλάος—πιγκουῖνος—πέ. στροφα γεράκι—ρέγγα).
- α) Θηλαστικά ; =
- β) Πτηνὰ ; =
- γ) Ἑρπετὰ ; =
- δ) Ἰχθύες ; =
- ε) Ἀμφίβια ; —
8. Σὲ καθεμιὰ ἀπὸ τίς παρακάτω σειρὲς ὑπογράμμισε τὸ διαφορετικὸ ζῶο ἀπὸ τὰ ἄλλα, ἀνάλογα με τὴν τροφή τους.
- α) Λέων—λύκος—ἀλεπού—σκίουρος—ῥαῖνα—κουνάβι.
- β) Ἀετὸς—γύπας—γεράκι—πελαργὸς—πέρδικα—κουκουβάγια.
- γ) Κροκόδειλος—βόας—πύθων—ἔχιδνα—χελῶνα—δενδρογαλῆ.
- δ) Ἐλέφας—ἀντιλόπη—κάμηλος—πάνθηρ—ἐλάφι—λαγός.
- ε) Καγκουρώ—ζαρκάδι—τσάκάλι—καμηλοπάρδαλις—μουλάρι.
9. Διόρθωσε τίς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τίς σωστές.

—Τὰ τελειότερα ἀπὸ τὰ ζῶα εἶναι τὰ πτηνὰ.—Τὰ μικρὰ τῶν βατράχων λέγονται νεοσσοί.—Ἀπὸ τὰ θηλαστικά περισσότερα χρόνια ζῇ τὸ ἄλογο.—Τὰ πουλιὰ ποὺ φεύγουν τὸ χειμῶνα λέγονται μετανα-

στευτικά.—Περισσότερα έρπετά ζοϋν στίς εϋκρατες χῶρες.

10. Βάλε σταυρό μπροστά στή σωστή άπάντησι :

—Τό σῶμα τῶν ψαριῶν ἔχει σχῆμα άδραχτιοϋ :

α) Για νά σχίξη εϋκολώτερα τό νερό ;

β) Για νά τρέφεται καλύτερα ;

γ) Για νά μη διακρίνεται άπό τοϋς ἑχθρούς του ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Δ΄.

“Όσα ζῶα δέν ἔχουν σπονδυλική στήλη λέγονται άσπόνδυλα.

Τ Ε Σ Τ 27

1. Οί μυῖνες, οί μέλισσες, τά κουνούπια, οί πεταλοϋδες, οί μεταξοσκώληκες λέγονται. , γιατί τό σῶμα τους χωρίζεται σέ τρία μέρη: α) σέ β) σέ καί γ) σέ Τά πόδια τους ἔχουν πολλές άρθρώσεις καί γι' αϋτό λέγονται.
2. Οί σπόγγοι καί τά κοράλλια λέγονται. , γιατί τό σῶμα τους άποτελείται άπό Τρέφονται με καί πολλαπλασιάζονται με
3. Οί μέλισσες διακρίνονται: α) σέ β) σέ καί γ) σέ Τρέφονται με , ἔχουν γιά δπλο τους τό καί τά αϋγά τους ποϋ γεννᾶ μόνο ἡ τά τοποθετοϋν μέσα στό. τῆς
4. ‘Ο μεταξοσκώληκας τρώγει φύλλα άπό , αλλάζει φορές τό δέρμα του, κλείνεται μέσα στό. καί μεταμορφώνεται σέ , ἡ όποία ἄμα , πεθαίνει.
5. “Ο,τι εῖναι γιά τῆ γάτα τά μουστάκια, εῖναι γιά τῆ μέλισσα οί καί ὅ,τι εῖναι γιά τὴν κότα τό ράμφος εῖναι γιά τό κουνούπι ἡ
6. ‘Από τά αϋγά ὀλων τῶν ἑντόμων βγαίνουν πρώτα οί Τά ἑντομα ὠφελοϋν στά φυτά, διότι ‘Η ἑλonoσία μεταδίδεται με τό Τά σφουγγάρια αἰλιεύονται με ‘Από τά κοράλλια κατασκευάζονται

7. Ὑπογράμμισε τὸ μέρος τοῦ σώματος τῆς μέλισσας ὅπου ἔχει τὸ κενὸν τρὶς τῆς. (Πόδια—κοιλιά—φτερά—θώρακας—κεφάλι).
8. Ὑπογράμμισε τὸ βουνὸ τῆς Ἑλλάδος ποὺ βγάζει τὸ καλύτερον μέλι. (Παρνασσὸς—Ταῦγετος—Πήλιον—Ὑμηττός—Πεντέλη).
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές :

—Τὰ περισσότερα ἔντομα ἔχουν μάτια ἀπλᾶ.—"Ὅλα τὰ ἔντομα ἔχουν

ὀκτὼ πόδια.—Μὲ αἷμα τρέφονται μόνον τὰ ἄρσενικά κουνούπια.—

Ἡ διατροφή τοῦ μεταξοσκώληκος διαρκεῖ 60 ἡμέρες.—Κοραλλιογενῆ

νησιά υπάρχουν στὸν Ἀτλαντικὸ Ὠκεανό.

10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι :

—Γιὰ νὰ ἀναπτυχθῇ καλύτερον ἡ μελισσοκομία στὴν Ἑλλάδα πρέπει :

α) Νὰ φυτευθοῦν περισσότερα δένδρα καὶ λουλούδια ;

β) Νὰ καταπολεμηθοῦν οἱ ἐχθροὶ τῶν μελισσῶν ;

γ) Νὰ ἀντικατασταθοῦν οἱ ντόπιες κυψέλες μὲ τὶς εὐρωπαϊκὰς ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ . . .

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ε΄.

Τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ἀποτελεῖται κυρίως ἀπὸ κόκκαλα, ποὺ ἀποτελοῦν τὸ σκελετὸ καὶ ἀπὸ κρέατα, ποὺ ἀποτελοῦν τὸ μυϊκὸ σύστημα.

Τ Ε Σ Τ 27

1. Τὰ ὀστὰ τοῦ ἀνθρώπου ἀποτελοῦνται ἀπὸ ὀστεῖνη καὶ , συνδέονται μεταξύ τους μὲ ἄρθρωσεις ἢ μὲ καὶ διακρίνονται : α) σὲ ὀστὰ τῆς κεφαλῆς, β) σὲ καὶ γ) σὲ
2. Ἡ κοιλότητα τοῦ κρανίου προφυλάσσει τὸν Ἡ θωρακικὴ κοιλότητα προφυλάσσει Ἡ κοιλότητα τῆς λεκάνης προφυλάσσει καὶ ἡ κοιλότητα τῆς σπονδυλικῆς στήλης προφυλάσσει τὸν
3. Οἱ μύες ἀποτελοῦνται ἀπὸ , χρησιμεύουν γιὰ νὰ , διακρίνονται σὲ ἐκείνους ποὺ κάνουν ἐκούσιες , ποὺ συνδέονται μὲ τὰ ὀστὰ μὲ καὶ σὲ ἐκείνους ποὺ κάνουν κινήσεις.
4. Ὅ,τι εἶναι γιὰ τὸ χέρι ὁ βραχίον, εἶναι γιὰ τὸ πόδι ὁ

- “Ο,τι εἶναι γιὰ τὸ χέρι ἢ κερκίς καὶ ἡ ὠλένη, εἶναι γιὰ τὸ πόδι ἢ καὶ ἡ
5. Βάλε στὴ μιὰ σειρὰ τὰ ὀστέα τοῦ προσώπου καὶ στὴν ἄλλη τὰ ὀστέα τοῦ κρανίου : (δακρυϊκά — μετωπικά—σιαγόνες—βρεγματικά—ρινικά —κροταφικά— ζυγωματικά—ὀοειδές— ὕνις— ἱνιακόν—ὕπερῶα—σφηνοειδές—ἡθμοειδές)
- α) Ὅστέα τοῦ προσώπου ; =
- β) Ὅστέα τοῦ κρανίου ; =
6. Βάλε στὴ μιὰ σειρὰ τὰ ὀστέα τῆς χειρὸς καὶ στὴν ἄλλη τὰ ὀστέα τοῦ ποδός (βραχίων—μῆρὸς—ἐπιγονατίς—κνήμη—ὠλένη—κερκίς—ταρσός —καρπός—μετακάρπιον—φάλαγγες—ἀστράγαλος—πτέρνα)
- α) Ὅστέα τῆς χειρὸς ; =
- β) Ὅστέα τοῦ ποδός ; =
7. Ἡ σπονδυλικὴ στήλη ἀποτελεῖται ἀπὸ σπονδύλους. Ἀπ’ αὐτοὺς εἶναι : α) 7 β) 12 γ) 5 δ) 5 καὶ ε) 4
8. Ὑπογράμμισε τὴν τροφὴν ποὺ δυναμώνει περισσότερα τὰ ὀστέα. (γάλα—ψάρια—ζυμαρικά—ζάχαρι—ψωμί—χόρτα—κρέας)
9. Διόρθωσε τίς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τίς σωστές.
- Τὰ δύο ὀστέα τοῦ ὤμου εἶναι τὸ στέρνο καὶ ὁ ἄτλας.—Οἱ γνήσιες πλευρὲς εἶναι 5 ζεύγη καὶ οἱ ψευδοπλευρὲς 4 ζεύγη.—Ἡ λεκάνη ἀποτελεῖται ἀπὸ πέντε ὀστέα.—Ἡ οὐσία ποὺ ἐνώνει τίς ἀρθρώσεις λέγεται κερατίνη.—Οἱ λεῖτοι μύες κάνουν ἐκούσιες κινήσεις.
10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι ;
Γιὰ νὰ ἔχη ὁ ἄνθρωπος γεροὺς μῆς πρέπει :
α) Νὰ τρώγῃ πολλὰς λιπαρὰς οὐσίες ;
β) Νὰ γυμνάζεται καὶ νὰ κινῆται ἀποφεύγοντας τὴν ὑπερκόπωσι ;
γ) Νὰ πίνῃ πολὺ νερὸ καὶ νὰ κοιμᾶται πολλὰς ὥρες ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ'

Τὸ νευρικό σύστημα εἶναι τὸ ὄργανον τῆς σκέψεως, τῶν αἰσθήσεων καὶ τῶν κινήσεων τοῦ ἀνθρώπου.

ΤΕΣΤ 28

1. Τὸ νευρικό σύστημα ἀποτελεῖται α) 'Απὸ τὸν πού βρίσκεται μέσα στὴν κοιλότητα. β) 'Απὸ τὸν μυελό, πού βρίσκεται μέσα καὶ γ) 'Απὸ τὰ νεῦρα πού διακρίνονται σὲ , σὲ καὶ σὲ
2. 'Ο ἐγκέφαλος ἔχει ἀπ' ἔξω οὐσία καὶ ἀπὸ μέσα οὐσία. Χωρίζεται: α) Στὸν κυρίως β) Στὴν καὶ γ) Στὸν
3. Γιὰ νὰ δοῦμε ἕνα ἀντικείμενο οἱ ἀκτῖνες μπαίνουν στὸ μάτι ἀπὸ τὸν χιτῶνα, περνοῦν ἀπὸ τὴν καὶ τὸν φακό, ἐρεθίζουν τὰ νεῦρα ἀπάνω στὸν χιτῶνα καὶ μεταφέρεται ἡ εἰκόνα στὸν
4. Γιὰ νὰ ἀκούσουμε ἕναν ἦχο, τὰ ἡχητικά κύματα συλλέγονται ἀπὸ τὸ , εἰσέρχονται ἀπὸ τὸν πόρο, πάλλουν τὸ , τὸ ὁποῖον μεταδίδει τὸν ἦχο στὸ , ὅπου ἐρεθίζονται τὰ νεῦρα, τὰ ὁποῖα μεταφέρουν τὸν ἦχο στὸν
5. Τὰ νεῦρα τῆς ὁράσεως λέγονται καὶ καταλήγουν στὸν Τὰ νεῦρα τῆς ἀκοῆς λέγονται καὶ καταλήγουν στὴ Τὰ νεῦρα τῆς ἀφῆς λέγονται καὶ καταλήγουν στὴ Τὰ νεῦρα τῆς γεύσεως λέγονται καὶ καταλήγουν στὴ Τὰ νεῦρα τῆς ὀσφρήσεως λέγονται καὶ καταλήγουν στὴ
6. 'Η ἰσορροπία τοῦ σώματος κανονίζεται ἀπὸ τὴν Οἱ κινήσεις τῆς καρδίας, τῶν πνευμόνων, τοῦ στομάχου κανονίζονται ἀπὸ τὸν Τὸ μάτι προφυλάσσεται ἀπὸ τὶς σκόνες μὲ Τὸ μάτι διατηρεῖται καθαρὸ καὶ ὑγρὸ μὲ 'Ο ἀκουστικός πόρος προφυλάσσεται ἀπὸ τὶς σκόνες μὲ 'Η βλεννογόνος μεμβράνη διατηρεῖται ὑγρὴ μὲ τὴ
7. Ὑπογράμμισε τὸ ὄργανο μὲ τὸ ὁποῖο ἐπικοινωνεῖ τὸ αὐτί μὲ τὴ μύτη: (κοχλίας—σφῶρα—ἄκμων—ἀναβολεύς—εὐσταχιανὴ σάλπιγξ—αἰθούσα)
8. "Ο,τι εἶναι στὴ φωτογραφικὴ μηχανὴ ὁ ἀμφίκυρτος φακός, εἶναι στὸ

μάτι ό καί ό,τι εἶναι στή φωτογραφική
μηχανή ή εὐαίσθητη πλάκα, εἶναι στό μάτι ό

9. Διόρθωσε τίς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπό πάνω τίς σωστές :

Τά αὐλάκια τοῦ ἐγκεφάλου λέγονται μῆνιγγες.—'Ο νωτιαῖος μυελός
ἔχει τή λευκή οὐσία ἀπό μέσα.—Τά νεῦρα τῶν σπλάχνων συνδέονται
μέ τόν ἐγκέφαλο.—Τό χρώμα τῶν ματιῶν ἐξαρτᾶται ἀπό τό χρώμα
τῆς κόρης.—Χειρότερη ἀρρώστεια τῶν ματιῶν εἶναι ή μυωπία.

10. Βάλε σταυρό μπροστά στή σωστή ἀπάντησι :

—Τό νευρικό μας σύστημα διατηρεῖται γερό, όταν :

α) Κοιμώμαστε κανονικά καί ἀποφεύγουμε τήν ὑπερκόπωση ;

β) Πίνουμε οἶνοπνεύματα καί κοιμώμαστε ἀργά ;

γ) 'Αποφεύγουμε τά κρυολογήματα καί ντυνόμαστε βαριά.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ . . .

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ζ'.

Γιά τά τραφή τό σῶμα τοῦ ἀνθρώπου καί νά διατηρηθῇ στή ζωή
ἔχει ὄργανα πέψεως, ὄργανα κυκλοφορίας, ὄργανα ἀναπνοῆς καί ὄργανα
ἐκκρίσεων.

Τ Ε Σ Τ 29

1. Οἱ τροφές μας εἰσάγονται ἀπό τό , μασοῦνται μέ τά . . .
. , ἀνακατεύονται μέ τό , καταπίνονται μέ τή
. , περνοῦν ἀπό τόν στόν στόμαχο, ὅπου
χύνεται τό καί μεταβάλλονται σέ . . .
. , περνοῦν ἔπειτα στό , ὅπου χύνεται ή
. καί τό ὑγρόν, ἔπειτα περνοῦν ἀπό τό
. , ὅπου ἀπομυζῶνται μέ τά ἀγγεῖα.
2. Τό αἷμα περιέχει καί αἰμοσφαίρινα. 'Από τό
σῶμα στήν καρδιά μεταφέρεται μέ τίς καί ἀπό τήν
καρδιά στό σῶμα μέ τίς
3. 'Ο ἀέρας μέ τήν εἰσπνοή εἰσέρχεται ἀπό τό καί τή . . .
πρῶτα στόν , ἔπειτα στήν ἔπειτα
στούς καί φθάνει στίς πνευμονικές ,
πού ἔχουν γύρω τους ἀγγεῖα. 'Εκεῖ ἀφήνει τό
. καί παίρνει τό

4. Μὲ τοὺς πνεύμονες τὸ σῶμα μας διώχνει τὸ
Μὲ τὰ νεφρὰ καθαρίζει
Μὲ τὸ δέρμα διώχνει τὰ μὲ μιὰ λειτουργία
ποὺ λέγεται διαπνοή.
5. Τὸ καθαρὸ αἷμα ξεκινάει ἀπὸ τὴ κοιλία τῆς καρδιᾶς
μέ τὴν Τὸ ἀκάθαρτο αἷμα γυρίζει μὲ τὶς
στον κόλπο καὶ ἀπὸ ἐκεῖ στὴ κοιλία. Ἀπὸ ἐκεῖ
πηγαίνει νὰ καθαρισθῇ στοὺς καὶ γυρίζει καθαρὸ στὸν
. κόλπο.
6. Ὅ,τι εἶναι γιὰ τὸ κυκλοφορικὸ σύστημα ἡ καρδιά, εἶναι γιὰ τὸ πε-
πτικὸ ὁ καὶ γιὰ τὸ ἀναπνευστικὸ
7. Ποιὸ σύστημα ἐξυπηρετεῖ τὸ καθένα ἀπὸ τὰ παρακάτω ὄργανα τοῦ
σώματος (ἥπαρ — ἀρτηρίες — λάρυγξ — τραχεῖα — φλέβες — πάγκρεας —
οἰσοφάγος — ἄορτὴ — βρόγχοι — πυλωρὸς — καρδιά — πνευμονικὲς κυψε-
λίδες — δωδεκαδάκτυλος — τριχοειδῆ ἀγγεῖα).
α) Τὸ ἀναπνευστικόν ; =
β) Τὸ πεπτικόν ; =
γ) Τὸ κυκλοφορικόν ; =
8. Ὑπογράμμισε τὴν αἰτία ποὺ δίνει στὸ σῶμα μας τὴ θερμοκρασίαν του:
(Ἡ κίνησις τοῦ αἵματος ; Ἡ πέψις τῶν τροφῶν ; Ἡ καύσις ; Ἡ ἀφο-
μοίωσις ;).
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές :
Τὰ δόντια μας ἔχουν ἀπ' ἔξω ὀστεῖνῃ οὐσίᾳ. — Ὅλα τὰ ὄργανα τῆς
κοιλίας σκεπάζονται μὲ τὸν ὑπεζώκοτα. — Τὰ κάτω διαμερίσματα τῆς
καρδιᾶς λέγονται κόλποι. — Ὅταν καταπίνωμε ὁ λάρυγξ κλείνει μὲ
τὴ γλῶσσα. — Οἱ τρίχες καὶ τὰ νύχια εἶναι ἀπὸ χονδρίνῃ οὐσίᾳ.
10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι :
Γιὰ νὰ ἔχωμε πάντοτε γεροὺς πνεύμονες, πρέπει :
α) Νὰ μὴν κουραζώμαστε καὶ νὰ κοιμώμαστε πολὺ ;
β) Νὰ κάνωμε γυμναστικὴ ;
γ) Νὰ τρεφώμαστε καλὰ καὶ νὰ ἀναπνέωμε καθαρὸν ἀέρα ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙΣ

Τι μπορώ νά ξέρω από όλη τή Φυσική 'Ιστορία,

Τ Ε Σ Τ 30

1. Τά ζῶα καί τὰ φυτά ἔχουν ζωή, διότι γεννιοῦνται, καί πεθαίνουν. Καί τὰ δύο ἔχουν ὄργανα γιά τή ζωή τους καί γι' αὐτό λέγονται ὄντα.
2. Τά φυτά δέν κινοῦνται οὔτε αἰσθάνονται ἐνῶ τά ζῶα
3. Τά φυτά τρέφονται μέ οὐσίες, ἐνῶ τά ζῶα τρέφονται μέ οὐσίες πού τίς παίρνουν ἢ ἀπό τὰ φυτά ἢ ἀπό ἄλλα.
4. Ὁ ἄνθρωπος ἀνάλογα μέ τήν κατασκευή τοῦ σώματος ἀνήκει στά ζῶα, διαφέρει ὅμως ἀπό ὅλα τὰ ζῶα σωματικά, διότι καί πνευματικά, διότι
5. Τά ὄργανα κάθε ζώου καί φυτοῦ προσαρμόζονται πρὸς τὸ ὅπου ζῇ.
6. Ὅλα τὰ φυτά καί τὰ ζῶα εἶναι ἀναγκαῖα στή φύσι, διότι τὰ φυτά παίρνουν ἀπὸ τή φύσι τίς οὐσίες καί τίς μετατρέπουν σέ Τὰ φυτοφάγα ζῶα τρώγουν τὰ Καί ὅταν πεθαίνουν ζῶα καί φυτά ξαναγίνονται οὐσίες.
7. Ὅ,τι εἶναι στά φυτά οἱ ρίζες, εἶναι στά ζῶα , ὅ,τι εἶναι στά φυτά ὁ φλοιός, εἶναι στά ζῶα καί ὅ,τι εἶναι στά φυτά ὁ χυμός εἶναι στά ζῶα
8. Ὅ,τι εἶναι στά φυτά ὁ καρπὸς εἶναι στά ζῶα ὅ,τι εἶναι στά φυτά τὰ φύλλα εἶναι στά ζῶα καί ὅ,τι εἶναι στά φυτά τὰ ἰνῶδη ἀγγεῖα, εἶναι στά ζῶα
9. Ποιὸ ἀπὸ τὰ παρακάτω ὄργανα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος μποροῦμε νά ὀνομάσωμε περιφραστικά : (ἐγκέφαλος—ἥπαρ — καρδιά—δόντια—στόμαχος—νεφρά—νεῦρα).
 α) Ἡ ἀντλία τοῦ σώματος ; =
 β) Ὁ κυβερνήτης τοῦ σώματος ; =
 γ) Τὸ τηλεφωνικὸ δίκτυο τοῦ σώματος ; =
 δ) Ἡ κουζίνα τοῦ σώματος ; =
 ε) Ὁ μύλος τοῦ σώματος ; —
 στ) Τὸ διυλιστήριο τοῦ σώματος ; =
 ζ) Τὸ χημικὸ ἐργαστήριο τοῦ σώματος ; =

10. Βάλε σταυρό μπροστά στη σωστή απάντησι :

— Μελετώντας τη ζωή των φυτών και των ζώων βγάζομε το συμπέρασμα :

- α) "Οτι πολλά ζώα και φυτά είναι άχρηστα στη φύσι ;
- β) "Οτι τα μεγαλύτερα ζώα και φυτά είναι χρησιμώτερα στον άνθρωπο ;
- γ) "Οτι στη φύσι υπάρχουν νόμοι σταθεροί και αιώνιοι ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

Συγκεντρωτικός πίνακας ατομικής εργασίας που θα συμπληρώνεται από το μαθητή στο τέλος της σχολικής χρονιάς

‘Από τις 80 ασκήσεις των 8 τέρσ της Φυσικής ‘Ιστορίας

- 1. Σε . . άσκήσεις απάντησα μόνος μου.
- 2. Σε . . ασκήσεις απάντησα, αφού ξαναδιάβασα το βοηθητικό βιβλίο.
- 3. Σε . . ασκήσεις απάντησα, αφού ρώτησα ένα συμμαθητή μου.
- 4. Σε . . ασκήσεις απάντησα, αφού ρώτησα το δάσκαλο.
- 5. Σε . . ασκήσεις απάντησα, αφού ρώτησα τους γονείς μου ή τα μεγαλύτερα αδέρφια μου.

Διάβασα και τα παρακάτω σχετικά βιβλία :

.
.
.

ΦΥΣΙΚΗ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΗΜΕΙΑ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Α'

Τò μέρος τῆς Φυσικῆς ποὺ ἐξετάζει τὸν ἤχο λέγετα ἀκουστική :

Τ Ε Σ Τ 31

1. 'Ο ἤχος παραγεται μὲ τίς κινήσεις τῶν σωμάτων καὶ μεταδίδεται μὲ τὰ κύματα. 'Η ταχύτης του εἶναι στὰ ἀέρια μ. στὸ 1'', στὰ ὕγρα μ. στὸ 1'' καὶ στὰ στερεὰ
2. 'Ανάκλασις τοῦ ἤχου γίνεται, ὅταν τὰ ἡχητικὰ κύματα 'Η ἀνάκλασις τοῦ ἤχου σὲ ἀπόστασι μεγαλύτερη ἀπὸ 17 μέτρα σχηματίζει τὴν καὶ σὲ μικρότερη ἀπόστασι ἀπὸ 17 μέτρα σχηματίζει τὴν
3. "Ὅσο περισσότερες παλμικὲς κινήσεις κάνει ἓνα σῶμα, τόσο ὁ ἤχος εἶναι καὶ ὅσο λιγώτερες, τόσο ὁ ἤχος εἶναι
4. Τὸ ὕψος τοῦ ἤχου ἐξαρτᾶται ἀπὸ 'Η ἔντασις τοῦ ἤχου ἐξαρτᾶται ἀπὸ 'Η χροιά τοῦ ἤχου ἐξαρτᾶται ἀπὸ
5. 'Η φωνὴ τοῦ ἀνθρώπου παράγεται μὲ τίς χορδές, ποὺ εὐρίσκονται στὸ καὶ μετατρέπονται σὲ φθόγγους μὲ τὴ βοήθεια
6. Ποιὸ ἀπὸ τὰ παρακάτω ὄργανα μεταχειρίζονται οἱ ἄνθρωποι (τηλεβόας—φωνογράφος—ἀκουστικὸν κέρας—ἀκουστικὸς σωλήν).
 - α) Γιά νὰ ἀναπαράγουν τοὺς ἤχους ποὺ θέλουν; =
 - β) Γιά νὰ δυναμῶνουν τὴ φωνὴ φωνάζοντας μακρυὰ; =
 - γ) Γιά νὰ ἀκούουν καλύτερα, ὅσοι ἔχουν βαρηκοΐα; =
 - δ) Γιά νὰ ὁμιλοῦν ἀπὸ τὸ ἓνα πάτωμα στὸ ἄλλο; =
7. 'Υπογράμμισε τὸν ἐφευρέτην τοῦ φωνογράφου :
(Νεύτων — 'Αρχιμήδης — "Εδισσον — Τορικέλλι — Μογγολφιέρος)
8. Βλέπομε τὴ νύχτα μέσα στὸ σκοτάδι τὴ λάμψι ἀπὸ ἓνα κανόνι ποὺ ἐκपुरσοκροτεῖ καὶ ἀκοῦμε τὸν κρότο ὕστερα ἀπὸ 50 δευτερόλεπτα. Πόσο μακρυὰ εἶναι τὸ κανόνι;
(10 χιλμ. ; 12 χιλμ. ; 15 χιλμ. ; 17 χιλμ. ; 20 χιλμ. ;)
9. Διόρθωσε τίς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τίς σωστές .

Τὸ κενὸν ἐμποδίζει τὴν παραγωγὴ τοῦ ἤχου.—Τὸ αὐτί διατηρεῖ τὸν

ἤχο 1]5 τοῦ δευτερολέπτου.—Ἡ φωνή μας παράγεται μὲ τὸν ἀέρα ποῦ εἰσέρχεται.—“Ὅσο λεπτότερη εἶναι μιὰ χορδή, τόσο βαρύτερο ἤχο παράγει.—Καλύτερα ἀκοῦμε μακρυνοὺς ἤχους, ὅταν εἴμαστε δρθιοί.

10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι.

Σὲ μιὰ ὥρα ὁ ἤχος στὸν ἀέρα τρέχει :

α) 1024 χιλιομέτρα ;

β) 1224 χιλιομέτρα ;

γ) 1424 χιλιομέτρα ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Τὸ μέρος τῆς Φυσικῆς ποῦ μᾶς μαθαίνει γιὰ τὸ φῶς λέγεται Ὀπτική

Τ Ε Σ Τ 32

1. “Ὅσα σώματα ἔχουν δικό τους φῶς λέγονται “Ὅσα δὲν ἔχουν δικό τους φῶς λέγονται “Ὅσα ἀφήνουν τὸ φῶς νὰ περνᾷ καὶ μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ βλέπουμε πίσω τους λέγονται “Ὅσα ἀφήνουν τὸ φῶς, ἀλλὰ δὲν μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ βλέπουμε πίσω τους λέγονται καὶ ὅσα δὲν ἀφήνουν τὸ φῶς νὰ περνᾷ λέγονται
2. Τὸ φῶς τρέχει ἑκατομ. μέτρα στὸ 1”. Μεταδίδεται κατ’ γραμμὴν. “Ἄμα συναντήση λεῖα ἐπιφάνεια παθαίνει “Ἄμα συναντήση ἀνώμαλη ἐπιφάνεια παθαίνει Καὶ ἄμα περάση ἀπὸ πυκνότερα στρώματα παθαίνει
3. Στὰ ἐπίπεδα κάτοπτρα τὰ εἰδῶλα εἶναι
Στὰ κοῖλα κάτοπτρα τὰ εἰδῶλα εἶναι
Στὰ κυρτὰ κάτοπτρα τὰ εἰδῶλα εἶναι
4. Φακοὶ ποῦ συγκεντρώνουν τὸ φῶς εἶναι οἱ Φακοὶ ποῦ σκορπίζουν τὸ φῶς εἶναι οἱ Τὰ εἰδῶλα εἶναι μεγαλύτερα καὶ πραγματικά, ὅταν τοποθετοῦμε τὰ ἀντικείμενα μετὰξὺ τῆς ἐνὸς φακοῦ.
5. “Ὅ,τι εἶναι γιὰ τὴ μυωπία οἱ φακοί, εἶναι γιὰ τὴν πρεσβυωπία οἱ φακοί.
6. Ποιὰ ἀπὸ τίς παρακάτω αἰτίες εἶναι ποῦ κάνει : (διάχυσις φωτὸς — ἀνάλυσις φωτὸς — μεταίσθημα — διάθλασις φωτὸς — εὐθύγραμμος διάδοσις φωτὸς — σχηματισμὸς πραγματικῶν εἰδῶλων).

- α) Νά φωτίζεται ἡ γῆ πρὶν βγῇ ὁ ἥλιος ; =
 β) Νά βλέπουμε τὴν εὐθεῖα ράβδον στὸ νερὸ σπασμένη ; =
 γ) Νά φωτογραφίζουμε ἀντικείμενα ; =
 δ) Νά βλέπουμε τὶς κινήσεις στὸν κινηματογράφο ; =
 ε) Νά σχηματίζεται τὸ οὐράνιο τόξο ; =
 στ) Νά γίνονται οἱ ἐκλείψεις τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης ; =

7. Ὑπογράμμισε τὸν ἐφευρέτη τοῦ τηλεσκοπίου.

(Μποῦνσεν—Γαλιλαῖος—Νεύτων—Ἐδισσον—Τορικέλλι)

8. Βάλε τὰ χρώματα τῆς Ἴριδος στὴ σειρά, ὅπως σχηματίζονται στὴν ἀνάλυσι.

(κίτρινο—κόκκινο—βαθὺ γαλάζιο—ἀνοιχτὸ γαλάζιο—πορτοκαλί—μενεξεδένιο—πράσινο).

- α) β) γ) δ)
 ε) στ) ζ)

9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές :

Ἡ γωνία προσπτώσεως εἶναι μεγαλύτερη ἀπὸ τὴ γωνία ἀνακλάσεως.

Ἡ ἔντασις τοῦ φωτὸς μετρᾶται μὲ κιλοβάτ.—Ὁ προβολεὺς λειτουργεῖ μὲ ἀποκεντρωτικὸ φακό.—Ἡ πρώτη φωτογραφία ποὺ παίρνομε

λέγεται θετική. — Ὁ προσοφθάλμιος φακὸς τοῦ τηλεσκοπίου εἶναι

ἀμφίκυρτος.

10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι :

Ἐνα σῶμα τὸ βλέπομε πράσινο, διότι :

- α) Ἀπορροφᾷ ὅλες τὶς ἀκτίνες ποὺ πέφτουν ἀπάνω του ;
 β) Ἀπορροφᾷ ὅλες τὶς ἄλλες καὶ ἀντανεκλᾷ τὴν πράσινη ;
 γ) Ἀπορροφᾷ τὴν πράσινη καὶ ἀντανεκλᾷ ὅλες τὶς ἄλλες ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Γ'

Ὁ μαγνητισμὸς εἶναι μιὰ δύναμις ποὺ ἔχουν μερικὰ σώματα γιὰ νὰ ἔλκουν.

Τ Ε Σ Τ 33

1. Ὅσοι μαγνήτες ἔχουν ἀπὸ τὴ φύσιν τὴν ἰδιότητα νὰ ἔλκουν λέγονται καὶ ὅσοι κατασκευάζονται μὲ τὴν τέχνη τοῦ ἀνθρώπου λέγονται

2. Τὰ δύο ἄκρα κάθε μαγνήτου λέγονται καὶ τὸ μέσον του λέγεται
3. Ὁ Β. πόλος ἑνὸς μαγνήτου μετὰ τὸ Ν. πόλο ἑνὸς ἄλλου μαγνήτου εἶναι πόλοι. Ὁ Ν. πόλος ἑνὸς μαγνήτου μετὰ τὸ Ν. πόλου ἑνὸς ἄλλου μαγνήτου εἶναι πόλοι.
4. Οἱ ὁμώνυμοι πόλοι δύο μαγνητῶν , ἐνῶ οἱ ἐτερώνυμοι
5. Τὸ ἓνα ἄκρον τῆς μαγνητικῆς βελόνης στρέφεται πρὸς καὶ τὸ ἄλλο στρέφεται πρὸς
6. Ὑπογράμμισε τὸν ἐφευρέτη τῆς Ναυτικῆς πυξίδος.
(Ἑδισσον—Νεύτων—Τζόγια—Μποῦνσεν—Γαλιλαῖος)
7. Ὑπογράμμισε τὴν ἐργασία, στὴν ὁποία ἔφερε πρόοδο ἡ πυξίς.
(βιομηχανία—γεωργία—ναυτιλία—κτηνοτροφία—δασοκομία)
8. Ὑπογράμμισε τὴν αἰτία πού στρέφει τὴ μαγνητικὴ βελόνη ἀπὸ Β πρὸς Ν.
(βαρύτης—ἀτμοσφαιρικὴ πίεσις—θερμότης—γῆινος μαγνητισμὸς)
9. Διόρθωσε τὶς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τὶς σωστές :

Περισσότερες καρφίτσες κολλοῦν στὴ μέση τοῦ μαγνήτου.—Οἱ τεχνητοὶ μαγνήτες κατασκευάζονται ἀπὸ χαλκό. — Ἡ μαγνητικὴ βελόνη πρέπει νὰ ἔχῃ θέσι κατακόρυφο. — Πολλοὶ φυσικοὶ μαγνήτες εὐρίσκονται στὴ Γερμανία.

10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι :
Οἱ μαγνήτες ἔχουν μεγαλύτερη δύναμι νὰ ἔλκουν :
α) Ὅταν ἔχουν σχῆμα εὐθείας ράβδου ;
β) Ὅταν ἔχουν σχῆμα σφαίρας ;
γ) Ὅταν ἔχουν σχῆμα πετάλου ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Δ'.

Ὁ ἠλεκτρισμὸς εἶναι μία δύναμις πού μετατρέπεται σὲ φῶς, σὲ θερμότητα, σὲ κίνησι καὶ ἀποτελεῖ τὴ μεγαλύτερη πρόοδο τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ.

Τ Ε Σ Τ 34

1. Πρῶτος ἀνεκάλυψε τὸν ἠλεκτρισμὸ ὁ τρίβοντας ἓνα κομμάτι ἀπὸ καὶ παρατηρώντας, ὅτι

2. Ὁ ἡλεκτρισμὸς τῶν σωμάτων εἶναι δύο εἰδῶν : α) β) Ἐξακριβώνεται μὲ τὸ Ὄταν ὁ ἡλεκτρισμὸς κινεῖται λέγεται καὶ ὅταν δὲν κινεῖται λέγεται
3. Ὁ ἡλεκτρισμὸς μεταδίδεται μὲ καὶ μὲ Τὰ σώματα ποὺ ἀφήνουν τὸν ἡλεκτρισμὸ νὰ μεταδοθῇ λέγονται καὶ τὰ σώματα ποὺ δὲν τὸν ἀφήνουν λέγονται
4. Τὸν ἀτμοσφαιρικὸ ἡλεκτρισμὸ τὸν ἐμελέτησε ὁ Ὁ σπινθὴρ μεταξὺ δύο νεφῶν λέγεται Ὁ σπινθὴρ μεταξὺ ἑνὸς νέφους καὶ τῆς γῆς λέγεται καὶ ἐξουδετερώνεται μὲ τὸ
5. Τὸ ἡλεκτρικὸ στοιχεῖο ἔχει μιά ράβδον ἀπὸ καὶ μιά ἀπὸ Ἡ ἡλεκτρικὴ στήλη ἀποτελεῖται ἀπὸ πολλὰ Ὁ ἡλεκτρομαγνήτης ἀπατελεῖται ἀπὸ τὸ καὶ τὸ Τὸ ἡλεκτρικὸ κουδούνι λειτουργεῖ μὲ Στὴ λάμπα τοῦ Ἑδισσον πυρακτώνεται Στὸ βολταϊκὸ τόξον πυρακτώνονται δύο
6. Ποιοὶ ἀπὸ τοὺς παρακάτω ἐφευρέτες ἀνεκάλυψαν : (Μόρς—Μπέλ—Ἑδισσον—Μαρκόνι—Ρέντγκεν—Φραγκλῖνος).
α) Τὸ ἡλεκτρικὸ φῶς ; = δ) Τὴν ἀκτινογραφίαν ; =
β) Τὸ ραδιόφωνο ; = ε) Τὸν τηλέγραφο ; =
γ) Τὸ τηλέφωνο ; = στ) Τὸ ἀλεξικέραυνον ; =
7. Ὑπογράμμισε τὰ σώματα ποὺ εἶναι κακοὶ ἀγωγοὶ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ. (νερὸ — γυαλὶ — καουτσούκ — χαλκὸς — πορσελάνη — σίδηρος — μετὰξι).
8. Ὑπογράμμισε τὸ μέτρον, μὲ τὸ ὁποῖο μετροῦμε τὸν ἡλεκτρισμό. (γραμμάριον — πῆχυς — ἵππος — κιλοβάτ — κηρίον — καράτι)
9. Διόρθωσε τίς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπὸ πάνω τίς σωστές.

— Στὸ γυαλὶ ποὺ τρίβεται παράγεται ἀρνητικὸς ἡλεκτρισμὸς. — Οἱ ἐτερώνυμοι ἡλεκτρισμοὶ ἀπωθοῦνται. — Οἱ ἀκίδες ἀπὸ τὰ ἀλεξικέραυνα πρέπει νὰ εἶναι ἀπὸ χαλκόν. — Τὸ μὴχάνημα ποὺ στέλλει τὰ σημεῖα τοῦ Μόρς λέγεται δέκτης. — Ἡ γαλβανοπλαστικὴ στηρίζεται στὴν ὀξειδωσί.

—Ο ηλεκτρισμός τρέχει όσο και ο ήχος.

10. Βάλε σταυρό μπροστά στη σωστή απάντησι :

—“Όταν πέφτουν άστραπές, δέν πρέπει νά καθώμαστε κάτω από ψηλά δέντρα διότι :

α) Τά ψηλά δέντρα μέ τήν κορυφή τους σχηματίζουν άκίδα ;

β) Τό ξύλο τών δέντρων εΐναι καλός άγωγός τοῦ ηλεκτρισμοῦ ;

γ) Τά ψηλά δέντρα γκρεμίζονται εύκολώτερα ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ε΄

Οί άνθρακες καί τό πετρέλαιον εΐναι από τά σπουδαιότερα όρυκτά, πού φέρνουν πλούτο στη χώρα πού τά παράγει καί συντελοῦν στην ανάπτυξι τής βιομηχανίας.

Τ Ε Σ Τ 35

1. Τό διαμάντι, ό γραφίτης, ό άνθρακίτης, ό λιθάνθραξ, ό λιγνίτης, ή τύρφη εΐναι άνθρακες, ενώ ή αιθάλη, τό κώκ, ό ξυλάνθραξ, ό ζωϊκός άνθραξ εΐναι άνθρακες.
2. Μέ τήν απόσταξι τών λιθανθράκων παράγονται : α) β) καί γ) Μέ τήν απόσταξι τής πίσης παράγονται : α) β) γ) καί δ) Μέ τήν απόσταξι τοῦ πετρελαίου παράγονται : α) β) γ) δ) ε) στ)
3. Τά μολύβια πού γράφομε γίνονται από Τά τζάμια τά κόβομε μέ Ή τυπογραφική μελάνη γίνεται από Τά χρωματισμένα σώματα αποχρωματίζονται μέ Τά ύφάσματα σήμερα βάφονται μέ χρώματα
4. Τό μέρος από όπου βγάζουν διαμάντια λέγεται Τό μέρος από όπου βγάζουν γαιάνθρακες λέγεται Τό μέρος από όπου βγάζουν πετρέλαιο λέγεται
5. Ή ασφαλτος γίνεται από Τά σπερματόετα γίνονται από Τά έντομοκτόνα ύγρά γίνονται από Τά σιδερένια αντικείμενα αλείφονται μέ
6. Ύπογράμμισε τόν άνθρακα πού αναπτύσσει μεγαλύτερη θερμότητα. (λιγνίτης—τύρφη—άνθρακίτης—λιθάνθραξ—ξύλάνθραξ)

7. 'Υπογράμμισε τίς χώρες τῆς Εὐρώπης πού βγάζουν πολλοὺς γαιάν-
θρακες. ('Ισπανία—'Αγγλία—'Ιταλία—Γερμανία—'Ελβετία—Πολωνία
—Ρωσία)
8. 'Υπογράμμισε τίς χώρες τοῦ κόσμου πού βγάζουν πολύ πετρέλαιο.
('Αγγλία—Αὐστραλία—Ρωσία—Αἴγυπτος —Περσία —'Αραβία —'Ιν-
δίες—'Ηνωμένες Πολιτεῖες—Ρουμανία—'Αργεντινή—Γαλλία—Πολω-
νία—'Ισπανία—'Ιταλία—Μεσοποταμία—Τουρκία)
9. Διόρθωσε τίς λαθεμένες λέξεις γράφοντας ἀπό πάνω τίς σωστές :
—Τὸ σκληρότερο ἀπὸ ὅλα τὰ σώματα εἶναι ὁ λιθάνθραξ.—Τὰ μαλακώ-
τερα μολύβια περιέχουν περισσότερη ἄργιλλο.—Τὸ πετρέλαιο ἔγινε
ἀπὸ τὴν ἀποσύνθεσι ἀνοργάνων οὐσιῶν.—Τὸ φωταέριο εἶναι βαρύ-
τερο ἀπὸ τὸν ἀέρα.—'Ο λιγνίτης περιέχει 90 ο]ο ἄνθρακα.
10. Βάλε σταυρὸ μπροστὰ στὴ σωστὴ ἀπάντησι :
Οἱ γαιάνθρακες σχηματίστηκαν μέσα στὴ γῆ :
α) 'Απὸ ὑλικά πού ἐβγαλαν τὰ ἠφαίστεια ;
γ) 'Απὸ πετρώματα πού θερμάνθηκαν πολὺ ;
γ) 'Απὸ δάση πού καταπλακώθηκαν καὶ ἀπανθρακώθηκαν ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ'

'Η σόδα, ἡ ποτάσσα, τὸ σαπῶνι, τὸ μπαρούτι, ἡ ζάχαρι, τὸ λίπα-
σμα, τὰ σπέρτα, τὸ οινόπνευμα, εἶναι σώματα σύνθετα πού παρασκευά-
ζονται μὲ τρόπους τοὺς ὁποίους ὀρίζει ἡ χημεία.

Τ Ε Σ Τ 36

1. 'Η σόδα περιέχει : α) β) γ) . . .
. καὶ παρασκευάζεται ἀπὸ 'Η ποτάσσα
περιέχει : α) β) γ) . . .
. καὶ παρασκευάζεται ἀπὸ Τὸ σα-
πῶνι γίνετα ἀπὸ ἢ καὶ ἀπὸ . .
.
2. 'Ο φωσφόρος ἐξάγεται ἀπὸ τὸ ὀρυκτὸ ἢ ἀπὸ . .
. ζῶων καὶ χρησιμεύει γιὰ τὴν κατασκευὴ
καὶ γιὰ στὰ φυτά.

3. Το μαύρο μπαρούτι γίνεται από : α) β)
και γ)
Το άκαπνο μπαρούτι γίνεται από και
από
4. Οι ζυμώσεις γίνονται με τους, που λέγονται . . .
.
‘Η ζύμωσις που γίνεται στο μούστο λέγεται
‘Η ζύμωσις που γίνεται στο γάλα λέγεται
Και ή ζύμωσις που μεταβάλλει το κρασί σε ξύδι λέγεται
.
5. ‘Η ζάχαρι παράγεται από το ή από
και αποχρωματίζεται με
6. ‘Υπογράμμισε το άεριον που παράγεται με το άφρισμα της λεμονάδας:
(άζωτον — όξυγόνον — άνθρακικόν όξύ — ύδρογόνον — μεθάνιον)
7. ‘Υπογράμμισε τά σώματα με τά όποία κάνουν χημικά λιπάσματα :
(σάκχαρον — φωσφόρος — οινόπνευμα — νίτρον — άνθραξ — κά-
λιον — ασβέστιον — άζωτον — θείον — γλυκερίνη — νάτριον —
πετρέλαιον).
8. ‘Υπογράμμισε τά σώματα που προέρχονται από ζυμώσεις άλλων σω-
μάτων :
(κρασί — σαπούνη — ψωμί — σόδα — φωσφόρος — ποτάσσα — για-
ούρτι — μπαρούτι — ξύδι — ζάχαρι).
9. Διόρθωσε τίς λαθεμένες λέξεις γράφοντας από πάνω τίς σωστές :
- ‘Η ποτάσσα στη χημεία όνομάζεται άνθρακικόν νάτριον.
- Τά Σουηδικά πυρεΐα έχουν το φωσφόρο στο ξυλαράκι.
- Τά φυράματα αναπτύσσονται καλύτερα στην ξηρασία.
- ‘Η δυναμίτις γίνεται από φωσφόρο.
- ‘Η άμμωνία εξατμίζεται πολύ δύσκολα.
10. Βάλε σταυρό μπροστά στη σωστή άπάντησι :
- Οι κονσέρβες διατηροϋνται πολύν καιρό, διότι :
- α) Δέν περιέχουν άέρα;
- β) Εΐναι πολύ άλατισμένες;
- γ) ‘Εχουν σταθερή θερμοκρασία ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ζ'

Τί μπορώ νά ξέρω από ὅλη τή Φυσική Πειραματική καί Χημεία.

Τ Ε Σ Τ 37

1. Ἡ Φυσική Πειραματική ἐξετάζει τὰ φαινόμενα, ἐνῶ ἡ Χημεία ἐξετάζει τὰ
2. Ὁ ἤχος παράγεται μὲ καὶ μεταφέρεται μὲ κύματα μὲ ταχύτητα μ. στὸ 1". Τὸ φῶς παράγεται ἀπὸ πηγὲς καὶ μεταδίδεται μὲ μὲ ταχύτητα μ. στὸ 1".
3. Ὁ μαγνητισμὸς παράγεται ἀπὸ τοὺς ἢ μαγνήτες. Ὁ ἠλεκτρισμὸς παράγεται μὲ ἢ μὲ καὶ μεταδίδεται μὲ ἢ μὲ καὶ ἔχει ταχύτητα μ. στὸ 1".
4. Τὸ ἠλεκτρικὸ ρεῦμα παράγεται ἀπὸ ἢ ἀπὸ μηχανές, μεταφέρεται μὲ καὶ μετατρέπεται σέ: α) β) γ) δ)
5. Τὰ σώματα ἡ Χημεία τὰ χωρίζει σὲ σύνθετα καὶ σὲ "Ὅσα σύνθετα σώματα γίνονται μὲ ὠρισμένες ἀναλογίες λέγονται καὶ ὅσα δὲν γίνονται μὲ ὠρισμένες ἀναλογίες λέγονται
6. Τὰ σώματα ποὺ προέρχονται ἀπὸ φυτὰ καὶ ζῶα λέγονται οὐσίες.
7. Τί ἀνεκάλυψε ὁ καθένas ἀπὸ τοὺς παρακάτω ἐφευρέτες: (ραδιόφωνο—φωνογράφος—τηλέγραφος—ἀλεξικέραυνο—ἀκτινογραφία — τηλεσκόπιο—ναυτική πυξίς—ἠλεκτρικὸ φῶς).
α) Ὁ Μαρκόνι; = ε) Ὁ Φραγκλῖνος; =
β) Ὁ Μόρς; = στ) Ὁ Μπέλ; —
γ) Ὁ Γαλιλαῖος; = ζ) Ὁ Ρέντγκεν; =
δ) Ὁ Τζόγια; = η) Ὁ "Εδισσον; =
8. Ὑπογράμμισε τὰ σώματα ποὺ περιέχουν ἄνθρακα:
(Φωταέριον—πετρέλαιο—φωσφόρος—νίτρον—οἶνόνπνευμα — σάκχαρον—κάλιο—σόδα—ποτάσσα—ὀξυγόνο — διαμάντι — μπαρούτι — πίσσα).
9. Ποιὰ ἀπὸ τὰ παρακάτω σώματα εἶναι: (ἄνθραξ—ὔδωρ — πετρέλαιο — ἄνθρακικόν ὀξύ — φωταέριον — ἄνθρακικόν νάτριο — ὀξυγόνο — φωσφόρος—σαποῦνι).

- α) Στοιχεία ; =
β) Χημικές ενώσεις ; =
γ) Μείγματα ; =

10. Βάλε σταυρό μπροστά στη σωστή απάντηση.
"Όλες οι οργανικές ουσίες περιέχουν πάντοτε :
α) φωσφόρο ;
β) άνθρακα ;
γ) ασβέστιο ;

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

Συγκεντρωτικός πίνακας ατομικής εργασίας, που θα συμπληρώνεται από το μαθητή στο τέλος της σχολικής χρονιάς

Άπό τις 70 ασκήσεις των 7 τέστ της Φυσικής Πειραματικής και Χημείας

1. Σε . . . ασκήσεις απάντησα μόνος μου.
2. Σε . . . ασκήσεις απάντησα, αφού ξαναδιάβασα το βοηθητικό βιβλίο.
3. Σε . . . ασκήσεις απάντησα, αφού ρώτησα ένα συμμαθητή μου.
4. Σε . . . ασκήσεις απάντησα, αφού ρώτησα το δάσκαλο.
5. Σε . . . ασκήσεις απάντησα, αφού ρώτησα τους γονείς μου ή τα μεγαλύτερα αδέρφια μου.

Διάβασα και τα παρακάτω σχετικά βιβλία :

.
.

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Α'

Ξέρω καλά τούς κλασματικούς αριθμούς ;

Τ Ε Σ Τ 38

1. Συμπλήρωσε τις παρακάτω σειρές βάζοντας στο τέλος δυο ακόμη αριθμούς :

$$\alpha) \quad \frac{3}{20} \quad \frac{6}{20} \quad \frac{9}{20} \quad \frac{12}{20} \quad$$

$$\beta) \quad 3 \frac{1}{6} \quad 6 \frac{2}{6} \quad 9 \frac{3}{6} \quad$$

$$\gamma) \quad \frac{1}{8} \quad \frac{2}{16} \quad \frac{12}{32} \quad$$

2. 'Υπογράμμισε το μεγαλύτερο αριθμό απ' την παρακάτω σειρά :

$$\frac{2}{8} \quad \frac{4}{8} \quad \frac{5}{8} \quad \frac{7}{8}$$

3. 'Υπογράμμισε το μικρότερο αριθμό απ' την παρακάτω σειρά :

$$\frac{3}{4} \quad \frac{3}{5} \quad \frac{3}{9} \quad \frac{3}{12} \quad \frac{3}{32}$$

4. Βάλε τον αριθμό που χρειάζεται εκεί όπου είναι τελείες :

$$\alpha) \quad \frac{2}{5} = \frac{..}{15}$$

$$\epsilon) \quad \frac{3}{9} = \frac{3}{9 \times \dots} = \frac{3}{18}$$

$$\beta) \quad \frac{15}{20} = \frac{..}{5}$$

$$\sigma\tau) \quad \frac{4}{8} = \frac{4 : \dots}{8} = \frac{1}{8}$$

$$\gamma) \quad \frac{2}{7} = \frac{2 \times \dots}{7 \times \dots} = \frac{6}{21}$$

$$\zeta) \quad \frac{8}{16} = \frac{8 : \dots}{16} = \frac{2}{16}$$

$$\delta) \quad \frac{10}{12} = \frac{10 : \dots}{12 : \dots} = \frac{5}{6}$$

$$\eta) \quad \frac{12}{20} = \frac{12 \times \dots}{20} = \frac{24}{20}$$

5. 'Απλοποίησε τὰ παρακάτω κλάσματα :

$$\alpha) \quad \frac{12}{16} = \frac{\dots}{\dots} \quad \frac{30}{66} = \frac{\dots}{\dots} \quad \frac{12}{48} = \frac{\dots}{\dots}$$

$$\beta) \quad \frac{7}{5 \times 7} = \frac{\dots}{\dots} \quad \frac{9 \times 11}{3} = \frac{\dots}{\dots} \quad \frac{48}{4 \times 5} = \frac{\dots}{\dots}$$

$$\gamma) \quad \frac{13 \times 15}{5 \times 11} = \frac{\dots}{\dots} \quad \frac{18 \times 29}{17 \times 6} = \frac{\dots}{\dots} \quad \frac{33 \times 28}{8 \times 11} = \frac{\dots}{\dots}$$

$$\delta) \quad \frac{24 \times 7}{2 \times 3 \times 4} = \frac{\dots}{\dots} \quad \frac{6 \times 8 \times 10}{16 \times 18 \times 100} = \frac{\dots}{\dots}$$

6. Βάλε τον αριθμό που λείπει στις παρακάτω πράξεις των κλασματικών αριθμών :

$$\alpha) \quad \frac{2}{9} + \frac{3}{9} + \frac{1}{9} = \frac{\dots}{9}, \quad \frac{3}{4} + \frac{2}{3} = \frac{\dots}{12}, \quad \frac{3}{4} + \frac{2}{5} + \frac{3}{6} = \frac{\dots}{120}$$

$$\beta) \quad 3\frac{2}{5} + 2 + 3\frac{4}{6} = \dots\frac{\dots}{30}$$

$$\gamma) \quad \frac{18}{36} - \frac{15}{36} = \frac{\dots}{36}, \quad \frac{14}{18} - \frac{2}{9} = \frac{\dots}{18}$$

$$\delta) \quad 7\frac{6}{8} - 4\frac{2}{4} = \dots\frac{\dots}{8}, \quad 5\frac{1}{4} - \frac{4}{5} = 4\frac{9}{\dots}$$

$$\epsilon) \quad 4 \times \frac{3}{4} = \frac{\dots}{4}, \quad \frac{2}{3} \times \frac{4}{5} = \frac{8}{\dots}, \quad 6\frac{3}{4} \times 3\frac{2}{3} = \frac{\dots}{12}$$

$$\sigma\tau) \quad \frac{7}{8} : 4 = \frac{7}{\dots}, \quad \frac{8}{9} : 2 = \frac{\dots}{9}, \quad 4\frac{4}{6} : 4 = \frac{\dots}{6}$$

$$\zeta) \quad \frac{3}{4} : \frac{2}{3} = \frac{\dots}{8}, \quad 2\frac{1}{3} : \frac{2}{4} = \frac{28}{\dots}, \quad 3\frac{2}{5} : 2\frac{1}{4} = \frac{\dots}{45}$$

7. Συμπλήρωσε τις τελείες με κλασματικούς αριθμούς :

$$\alpha) 0,5 = \frac{\dots}{\dots}, \quad 0,75 = \frac{\dots}{\dots}, \quad 0,250 = \frac{\dots}{\dots}$$

$$\beta) 1,25 = \dots\frac{\dots}{\dots}, \quad 3,5 = \dots\frac{\dots}{\dots}, \quad 4,20 = \dots\frac{\dots}{\dots}$$

$$\gamma) \text{ Μία όκα και } 100 \text{ δράμια} = \frac{\dots}{\dots}$$

$$\delta) 3 \text{ ρούπια} = \frac{\dots}{\dots}$$

$$\epsilon) \text{ τρεις μῆνες} = \frac{\dots}{\dots}$$

$$\sigma\tau) 1 \text{ ὥρα και } 25' = \dots\frac{\dots}{\dots}$$

$$\zeta) 2 \text{ λίρες και } 3 \text{ σελλίνια} = \dots\frac{\dots}{\dots}$$

8. Τά $\frac{5}{8}$ τῆς όκάς εἶναι δράμια.

Τά $\frac{5}{6}$ τῆς ὥρας εἶναι λεπτά.

Τά $\frac{2}{3}$ τοῦ ἔτους εἶναι . . . μῆνες.

Τά $\frac{3}{4}$ τοῦ πήχεως εἶναι . . . ρούπια.

- “Όταν τὰ $\frac{4}{5}$ τοῦ βιβλίου εἶναι 100 σελίδες, ὁλόκληρο τὸ βιβλίο εἶναι σελίδες.
- “Αν μιὰ ὀκά κρέας ἔχη 32 δραχ., τὰ $\frac{5}{8}$ τῆς ὀκάς ἔχουν δραχ.
- “Όταν μὲ 100 δραχ. ἀγοράζω 1 μέτρο ὕφασμα, μὲ 75 δραχ. ἀγοράζω τὰ . . . τοῦ μέτρου.
- “Όταν τὰ $\frac{3}{8}$ τῆς ὀκάς λάδι ἔχουν 6 δραχ., τὰ $\frac{3}{4}$ τῆς ὀκάς ἔχουν δραχ.
9. “Αν στὰ $\frac{2}{5}$ ἐνὸς γλυκίσματος προσθέσω τὰ $\frac{4}{15}$ ἐνὸς γλυκίσματος μὲ τὸ ἴδιο μέγεθος θὰ ἔχω γλύκισμα.
- “Ενα χωράφι μοιράστηκε σὲ τρεῖς κλήρους : Ὁ πρῶτος εἶναι τὰ $\frac{2}{5}$ τοῦ χωραφιοῦ καὶ ὁ δεῦτερος τὰ $\frac{2}{8}$. Ὑπογράμμισε τὸν κλῆρο ποῦ εἶναι μεγαλύτερος (ὁ πρῶτος ; ὁ δεῦτερος ; ὁ τρίτος ;)
10. Ἐξώδευσα τὰ $\frac{7}{10}$ ἀπὸ τὰ χρήματα ποῦ εἶχα καὶ ἔπειτα ἐξώδευσα τὰ μισὰ ἀπὸ τὰ χρήματα ποῦ ἔμειναν. Τώρα ἔχω 3,75 δραχ. Ὑπογράμμισε τὸν ἀριθμὸ ποῦ δείχνει πόσα χρήματα εἶχα ὄλα - ὄλα. (35 ; 15 ; 25 ; 75 ; 100 ;)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Β'

Ξέρω καλὰ τὴν ἀπλὴ καὶ τὴ σύνθετο μέθοδο τῶν τριῶν ;

ΤΕΣΤ 39

1. Κάθε πρᾶγμα, ποῦ μπορεῖ ν' αὐξηθῇ ἢ νὰ ἐλαττωθῇ λέγεται
.
Δύο ποσά, ποῦ ἀποτελοῦνται ἀπὸ τὸ ἴδιο εἶδος πραγμάτων λέγονται
Δύο ποσά λέγονται ἑτεροειδῆ, ὅταν δὲν ἀποτελοῦνται
.
2. Οἱ ὀκάδες καὶ οἱ δραχμὲς εἶναι ποσά
Οἱ πήχεις καὶ οἱ δραχμὲς εἶναι ποσά
Οἱ ἐργάτες καὶ οἱ ἡμέρες, ποῦ χρειάζονται, γιὰ νὰ τελειώσουν ἓνα ἔργο, εἶναι ποσά
Οἱ ὥρες, ποῦ ἐργάζεται κάποιος κάθε ἡμέρα καὶ οἱ ἡμέρες, ποῦ χρει-

άζεται για να τελειώσει ένα έργο, είναι ποσά
'Η ταχύτης και ό χρόνος είναι ποσά
'Η ταχύτης και ή απόστασις είναι ποσά

3. α) "Αν αγοράσω δύο οκάδες κρέας θά δώσω 60 δραχμές. "Αν αγοράσω 4 οκάδες κρέας θά δώσω
(80 ; 100 ; 120 ; 140 ; 160 ;) δρχ.
β) "Αν αγοράσω 4 πήχεις ύφασμα θά δώσω 400 δρχ. "Αν αγοράσω 2 πήχεις θά δώσω.
(100 ; 150 ; 200 ; 250 ;) δρχ.
γ) "Αν αγοράσω 1 πήχυ θά δώσω
(200 ; 125 ; 100 ; 300 ;) δρχ.
δ) Καί αν αγοράσω δυό ρούπια θά δώσω
(200 ; 50 ; 90 ; 25 ;) δρχ.
4. α) Σ' ένα οικότροφεϊο 300 παιδιά περνούν με τὰ τρόφιμά τους 1 μήνα. "Αν φύγουν τὰ μισά παιδιά, τὰ υπόλοιπα παιδιά θά περάσουν με τὰ τρόφιμά τους ;
(15 ; 40 ; 50 ; 60 ;) ημέρες.
β) 5 εργάτες τελειώνουν ένα έργο σε 10 ημέρες. 10 εργάτες θά τελειώσουν τὸ ἴδιο έργο σε
(20 ; 15 ; 30 ; 5 ;) ημέρες.
γ) Μιά ύφάντρια εργάζεται 6 ὥρες τὴν ἡμέρα καί τελειώνει τὸ ὑφαντό της σε 4 ημέρες. "Αν εργάζεται 3 ὥρες τὴν ἡμέρα θά τελειώσει τὸ ὑφαντό σε (8 ; 6 ; 10 ; 2 ;) ημέρες.
δ) "Ενα ατμόπλοιο ἔχει ταχύτητα 6 μίλια τὴν ὥρα καί φθάνει ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ στὴ Θεσσαλονίκη σε 34 ὥρες. "Αν ἀναπτύξη ταχύτητα 12 μίλια τὴν ὥρα θά φθάση στὴ Θεσσαλονίκη σε
(20 ; 40 35 ; 17 ;) ὥρες.
5. 3 οκάδες κρέας κοστίζουν 90 δρχ. Πόσο κοστίζουν οἱ 7 οκάδες κρέας ;
'Ο Κωστάκης ἀντὶ νὰ λύσῃ αὐτὸ τὸ πρόβλημα μετὰ τὴ μέθοδο τῆς ἀναγωγῆς εἰς τὴν μονάδα τὸ ἔλυσε συντομώτερα μετὰ τὴν
. καί βρῆκε ὅτι οἱ 7 ὀκ. κρέας κοστίζουν (100 ; 150 ;
50 ; 200 ; 210 ;) δρχ.
6. "Όταν τὰ ποσὰ εἶναι ἀνάλογα πολλαπλασιάζω τὸν ὑπεράνω τοῦ Χ ἀριθμὸν μετὰ τὸ κλάσμα τῶν ἀπέναντι ἀριθμῶν
"Όταν τὰ ποσὰ εἶναι ἀντίστροφα πολλαπλασιάζω τὸν ὑπεράνω τοῦ Χ ἀριθμὸν μετὰ τὸ κλάσμα τῶν ἀπέναντι ἀριθμῶν
7. α) 'Απὸ ένα ὕφασμα μετὰ πλάτος 4 ρούπια θέλομε γιὰ μιὰ φορεσιά 6 πήχεις. Πόσους πήχεις θέλομε γιὰ τὴν ἴδια ἐνδυμασία, ἀν τὸ ὕφασμα ἔχη πλάτος 6 ρούπια ; 'Ο Γιάννης πρὶν λύσῃ τὸ πρόβλημα ἔκαμε τὴ σύγκρισιν τῶν ποσῶν, βρῆκε πὼς τὰ ποσὰ εἶναι

. καὶ στὴ λύσι βρῆκε πὼς θέλομε (8 ; 2 ; 3 ; 10 ; 4 ;)
. . . πῆχεις.

β) Μὲ 60 ὀκ. ἀλεύρι γίνονται 84 ὀκ. ψωμί. Μὲ 80 ὀκ. ἀλεύρι πόσες ὀκ. ψωμί γίνονται. Σύγκρινε τὰ ποσά, υπογράμμισε τί εἶναι τὰ ποσά (ἀντίστροφα, ἀνάλογα) καὶ λύσε τὸ πρόβλημα :

Κ α τ ά τ α ξ ι Λ ύ σ ι

. X =

Ἀπάντησι :

8. 5 ἐργάτες ἂν ἐργασθοῦν 10 ἡμέρες θὰ σκάψουν ἓνα αὐλάκι μὲ μῆκος 50 μέτρα. 10 ἐργάτες, ἂν ἐργασθοῦν 20 ἡμέρες θὰ σκάψουν ἓνα αὐλάκι μὲ μῆκος (60 ; 80 ; 30 ; 200 ;) . . μέτρα.

9. 8 ἐργάτες σκάβουν ἓνα ἀμπέλι 15 στρεμμάτων σὲ 15 ἡμέρες, ἂν ἐργάζονται 8 ὥρες τὴν ἡμέρα. 6 ἐργάτες ἂν ἐργάζονται 7 ὥρες τὴν ἡμέρα σὲ πόσες ἡμέρες θὰ σκάψουν ἓνα ἀμπέλι 10 στρεμμάτων ; Σύγκρινε τὰ ποσά καὶ λύσε τὸ πρόβλημα :

Κ α τ ά τ α ξ ι Λ ύ σ ι

. X =

Ἀπάντησι :

10. Ὁ Γιάννης εἶχε νὰ λύσῃ τὸ ἑξῆς πρόβλημα : « Ἀπὸ 96 ὀκάδες σταφύλια βγαίνουν 24 ὀκ. κρασί. Πόσες ὀκάδες κρασί βγαίνουν ἀπὸ 500 ὀκάδες σταφύλια ; » Σκέφθηκε καὶ βρῆκε πὼς αὐτὸ τὸ πρόβλημα μποροῦσε νὰ τὸ λύσῃ μὲ πολλοὺς τρόπους :

α) Μὲ

β) Μὲ

Καὶ πῶς πρακτικὰ μὲ δυὸ πράξεις στὴ σειρά :

α) Μὲ

β) Μὲ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Γ'

Ξέρω νὰ λύω προβλήματα ποσοστῶν ;

Τ Ε Σ Τ 40

1. Τὰ χρήματα, πὺ προσθέτουν οἱ ἔμποροι στὴν τιμὴ ἀγορᾶς τῶν ἐμπορευμάτων τους λέγονται
Τὰ χρήματα, πὺ χάνουν κάποτε οἱ ἔμποροι, λέγονται

2. Οἱ τιμές, πὺ βλέπομε στὶς βιτρίνες τῶν καταστημάτων πάνω στὰ

διάφορα έμπορεύματα λέγονται τιμές
Το κέρδος ή ή ζημία κανονίζεται στις ή στις
μονάδες και λέγεται
'Αρχικό ποσό λέγεται το ποσό

3. Οι έμποροι, όταν θέλουν νά πωλήσουν γρήγορα τὰ έμπορεύματα κάνουν

"Όταν ανεβαίνουν οι μισθοί και τὰ ήμερομίσθια λέγε δτι γίνονται

Οί μεσίτες, οί τράπεζες, οί παραγγελιοδόχοι παίρνουν

Για τήν ασφάλιση τής περιουσίας και τής ζωής, οί ασφαλιστικές εται-
ρείες παίρνουν

Τὰ χρήματα, πού οί πολίτες πληρώνουν στο Κράτος λέγονται

Ποσοστό γεννήσεων και θανάτων θά είπη πώς ,

.

4. Γράψε σύντομα :

20 στά έκατό =

5 στά χίλια =

20 τοίς έκατόν =

35 τοίς χίλις =

5. "Ένας έμπορος αγοράζει τόν πήχυ ένός ύφάσματος 80 δρχ. Θέλει νά κερδίση 30 % . "Η τιμή πωλήσεως στη βιτρίνα θά είναι : (100 ; 80 ; 104 ; 105 ;) δρχ.

6. "Ένας έμπορος κερδίζει από τήν πώλησι τών έμπορευμάτων 20 % . Πόσο θά κερδίση, άν πωλήση έμπορεύματα άξίας 3.000 δρχ. ; (400 ; 500 ; 600 ; 800 ;) δρχ.

7. 'Αγόρασε κάποιος ένα ποδήλατο με τιμή πωλήσεως 5.000 δρχ. 'Επει-
δή τó πληρώνει τοίς μετρητοίς, ό έμπορος τοϋ κάνει έκπτωση 5 % .
'Ο αγοραστής θά πληρώση :
(4.000 ; 4.500 ; 4.750 ; 4.900) , δρχ.)

'Αγόρασα μιá φορεσιά τοίς μετρητοίς. 'Ο έμπορος μοϋ έκανε έκ-
πτωση 8 % και πλήρωσα 950 δρχ. Ποιά ήταν ή τιμή πωλήσεως ; Λύσε
αυτό τó πρόβλημα :

Κ α τ á τ α ξ ι :

Λ ύ σ ι

X =

'Απάντησι :

9. α) Σε μιá πόλι με πληθυσμό 80 000 τó 1954 γεννήθηκαν 7.000 και πέ-
θαναν 1.500. Ποιό ήταν τó ποσοστό γεννήσεων και θανάτων ;
α) Ποσοστό γεννήσεων
β) Ποσοστό θανάτων

β) Ένας βιβλιοπώλης πωλεί ένα βιβλίο 30 δρχ. καὶ κερδίζει 20 ο/ο
στην τιμή, πού τὸ ἀγόρασε. Ἡ τιμή ἀγορᾶς τοῦ βιβλίου ἦταν
(20 ; 15 ; 28 ; 25 ;) δρχ.

Δεῖξε μέ τὴν κατάταξι καὶ τὴ λύσι πὼς τὸ βρήκες :

Κατάταξι	Λύσι
. X =	

10. Συμπλήρωσε τὸ παρακάτω τιμολόγιο :

7 πουκάμισα ἀπὸ 1200 δρχ.	
τὴ δωδεκάδα	
1 καπέλλο	350
1 ζευγὸς παπούτσια	285
20 ζεύγη κάλτσες πρὸς 32 δρχ.	
τὸ ζεύγος	
Σύνολο	1675
"Εκπτώσις 5 ο/ο	
Πληρωτέο ποσὸ	

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Δ'

Ξέρω νὰ λύω τὰ διάφορα προβλήματα τοῦ τόκου καὶ τῆς ἐξωτερικῆς
ὕφαιρέσεως ;

Τ Ε Σ Τ 41

1. Τὰ χρήματα, πού δανειζομε ἢ καταθέτομε στὴν Τράπεζα λέγονται
Ἡ χρονικὴ διάρκεια τοῦ δανείου ἢ τῆς καταθέσεως λέγεται
Τὸ κέρδος, πού φέρνουν τὰ χρήματα, ὅταν τὰ δανειζομε ἢ τὰ καταθέτομε λέγεται
Ἐπιτόκιο λέγεται ὁ τόκος τῶν δραχμῶν σὲ ἔτος.
Ἐκεῖνος, πού παίρνει τόκο μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ νόμιμο λέγεται
. καὶ τιμωρεῖται ἀπὸ τὸ
"Ο,τι εἶναι ὁ τόκος γιὰ τὰ προβλήματα τοῦ τόκου εἶναι ἢ
. γιὰ τὰ προβλήματα τῆς ἐξωτερικῆς ὑφαιρέσεως καὶ
ὅ,τι εἶναι ἡ ὀνομαστικὴ ἀξία γιὰ τὰ προβλήματα τῆς ὑφαιρέσεως
εἶναι τὸ γιὰ τὰ προβλήματα τοῦ τόκου.
Ἐπονομαστικὴ ἀξία εἶναι τὰ χρήματα, πού ἀναγράφονται σ' ἓνα ἔγγραφο, πού λέγεται ἢ

Τὰ γραμμάτια πολλές φορές προεξοφλοῦνται πρὶν ἀπὸ

Τὰ χρήματα, πού μένουν ἀφοῦ ἀφαιρέσωμε ἀπὸ τὴν ὀνομαστικὴ ἀξία τὴν ὑφαίρεσι λέγονται

Τὸ κεφάλαιο καὶ ὁ τόκος εἶναι ποσά

Ὁ χρόνος καὶ ὁ τόκος εἶναι ποσά Τὸ

ἐπιτόκιο καὶ ὁ τόκος εἶναι ποσά Τὸ κε-

φάλαιο καὶ ὁ χρόνος εἶναι ποσά

Τὸ γινόμενο τοῦ κεφαλαίου ἐπὶ τὸ χρόνο λέγεται

. Τὸ πηλίκον τῆς διαιρέσεως τοῦ 36.000 διὰ τοῦ ἐπιτο-

κίου λέγεται "Ὅταν ὁ χρόνος εἴ-

ναι ἡμέρες, γιὰ νὰ βροῦμε τὸν τόκο διαιροῦμε τὸν τοκάριθμο μὲ τὸ

.

2. Συμπλήρωσε τὰ κενὰ στοὺς παρακάτω τύπους, μὲ τοὺς ὁποίους λύ-
ονται σύντομα τὰ διάφορα προβλήματα τοῦ τόκου :

$$\alpha) T = \frac{K \times \times X}{100 \text{ ἢ } \text{ ἢ }}$$

$$\beta) K = \frac{T \times 100 \text{ ἢ } \text{ ἢ } 36.000}{E \times X}$$

$$\gamma) E = \frac{T \times \text{ ἢ } 1200 \text{ ἢ }}{K \times X}$$

$$\delta) X = \frac{. \times 100}{K \times}$$

3. Μὲ ἐπιτόκιο 5 ο/ο ποῖός εἶναι ὁ ἐτήσιος τόκος τῶν
(1000 δρχ. ; = 10.000 δρχ. ; =
10 δρχ. ; =)

4. Κεφάλαιο 5.000 δρχ. μὲ ἐπιτόκιο 8 ο/ο φέρνει τόκο :

α) Σ' ἓνα ἐξάμηνο = δρχ.

β) Σ' ἓνα τρίμηνο = δρχ.

γ) Σ' ἓνα μῆνα = δρχ.

δ) Σὲ 15 μέρες = δρχ.

5. α) Κεφάλαιο 2.000 δρχ. μὲ ἐπιτόκιο 5 ο/ο σὲ δύο ἔτη θὰ φέρῃ τόκο :
(300 ; 250 ; 400 ; 200 ;) δρχ.

β) Τὸν ἴδιον τόκο μπορεῖ νὰ φέρῃ μὲ τὸ ἴδιον ἐπιτόκιο σὲ 4 χρόνια κι'
ἓνα κεφάλαιο ἀπὸ (4.000 ; 1.000 ; 3.000 ; 500 ;) δρχ.

6. Ἐτόκισε κάποιος τὰ $\frac{2}{5}$ τῶν χρημάτων του μὲ ἐπιτόκιο 5 ο/ο, τὰ

$\frac{2}{10}$ μὲ ἐπιτόκιο 10 ο/ο καὶ τὰ ὑπόλοιπα, πού εἶναι 100.000 δρχ. μὲ ἐπι-

τόκιο 7,5%. "Υστερα από $2\frac{1}{2}$ έτη τὰ χρήματά του, κεφάλαιο καὶ τόκος μαζί, θὰ εἶναι δραχ.

7. α) "Όταν ὁ τόκος σὲ 4 μῆνες εἶναι τὸ $\frac{1}{100}$ τοῦ κεφαλαίου, τὸ ἐπιτόκιο εἶναι (5 % ; 8 % ; 3 % ; 10 % ;)
 β) Μὲ ποῖο ἐπιτόκιο ἓνα κεφάλαιο 15.000 δραχ. ὕστερα ἀπὸ 3 ἔτη 2 μῆνες καὶ 15 ἡμέρες θὰ γίνη μαζί μὲ τοὺς τόκους 18.800. Λύσε αὐτὸ τὸ πρόβλημα μὲ τὴ σύνθετο μέθοδο τῶν τριῶν.

Κατάταξι

Λύσι

. X =

Ἀπάντησι :

8. α) Μὲ ἐπιτόκιο 5 ο/ο κεφάλαιο 500 δραχ. ὕστερα ἀπὸ δύο ἔτη γίνεται κεφάλαιο καὶ τόκος μαζί :
 (520 ; 540 ; 600 ; 550 ;) δραχ.

β) Δανείσθηκα ἓνα χρηματικὸ ποσὸ τὴν πρώτη Ἀπριλίου, πρὸς 8 ο/ο. Τὸ ἐπέστρεψα μαζί μὲ τοὺς τόκους τοῦ τὴν 1ην Δεκεμβρίου καὶ ἔδω- 25.000 δραχ. Τὸ χρηματικὸ ποσὸ, ποὺ δανείσθηκα ἦταν δραχ.

γ) Ἐνα γραμματίο πληρωτέο τὴν 10ην Αὐγούστου προεξωφλήθηκε πρὸς 8 ο/ο τὴν 10ην Μαΐου ἀντὶ 450.000 δραχ.

Ἡ ὀνομαστικὴ ἀξία τοῦ ἦταν :

(460.000 ; 470.000 ; 459.183,67 ;) δραχ.

9. Ἐνας κτηνοτρόφος πώλησε 75 πρόβατα πρὸς 145 δραχ. τὸ ἓνα. Τὸ $\frac{1}{3}$ τῶν χρημάτων, ποὺ πῆρε τὸ κατέθεσε στὴν Τράπεζα πρὸς 7,5 ο/ο. "Υστερα ἀπὸ πόσο χρόνο ὁ τόκος θὰ εἶναι τὸ $\frac{1}{25}$ τῶν χρημάτων ποὺ κατέθεσε; "Υστερα ἀπὸ . . . ἔτη, . . . μῆνες καὶ . . . ἡμέρες.

10. Ὁ Γιάννης εἶχε νὰ λύσῃ τὸ ἐξῆς πρόβλημα : «Πόσο τόκο θὰ φέρῃ κε- φάλαιο 25.000 δραχ. σὲ 85 ἡμέρες καὶ μὲ ἐπιτόκιο 6,5 ο/ο;» Γιὰ νὰ τὸ λύσῃ χρησιμοποίησε τὸν τοκάριθμο. Σκέφθηκε :

α) Ὁ τοκάριθμος εἶναι =

β) Ὁ σταθερὸς διαιρέτης εἶναι =

γ) Διαιρῶ τὸν διὰ τοῦ

καὶ βρίσκω ὅτι ὁ τόκος εἶναι δραχ.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Ε΄

Ξέρω νὰ λύω προβλήματα μερισμοῦ σὲ μέρη ἀνάλογα καὶ προβλήματα Ἑταιρείας ;

Τ Ε Σ Τ 42

- Οἱ ἔμποροι, ποὺ ἐνώνουν τὰ κεφάλαιά τους, γιὰ νὰ κάμουν μιὰ ἐμπορικὴ ἐπιχείρησι κάνουν καὶ τότε λέγονται
Στὰ χωριά οἱ ἀγρότες κάνουν ἑταιρείες ποὺ λέγονται Γεωργικοὶ
Τὰ κέρδη ἢ οἱ ζημιές τῆς ἑταιρείας μοιράζονται ἀνάλογα μὲ τὰ κεφάλαια, ποὺ κατέθεσε ὁ κάθε συντάιρος καὶ μὲ τὸ χρόνο, ποὺ τὰ κεφάλαιά του ἔμειναν στὴν ἑταιρεία. Τὸ μοῖρασμα αὐτὸ λέγεται
- Σὲ 5 ἄπορες οἰκογένειες διανεμήθηκαν 600 ὀκ. ἀλεύρι ἀνάλογα μὲ τὰ μέλη τῆς καθεμιᾶς. Ἡ πρώτη ἔχει 2 μέλη, ἡ δευτέρα 3, ἡ τρίτη 4, ἡ τέταρτη 5 καὶ ἡ πέμπτη 6. Πῆραν : 1) Ἡ α' οἰκογένεια =, 2) Ἡ β' =, 3) Ἡ γ' =, 4) Ἡ δ' =, 5) Ἡ ε' =
- Μοιράζω τὸν ἀριθμὸ 3600 σὲ μέρη ἀνάλογα τῶν ἀριθμῶν 4, 2 καὶ 6 καὶ εὐρίσκω :
 $4 =$ $2 =$ $6 =$
- Νὰ μερίσῃς τὸν ἀριθμὸ 400 σὲ μέρη ἀνάλογα τῶν ἀριθμῶν
 $\frac{4}{5}, \frac{5}{6}, \frac{1}{9}.$
 $\frac{4}{5} =$ $\frac{5}{6} =$ $\frac{1}{9} =$
- Τρεῖς ἔμποροι ἔκαμαν μιὰ ἐπιχείρησι. Ὁ πρῶτος κατέθεσε 5.000 δραχ. ὁ δευτέρος 8.000 καὶ ὁ τρίτος 7.000 δραχ. Στὸ τέλος τοῦ ἔτους ἐκέρδισαν 10.000 δραχ.
Τὸ μερίδιον τοῦ πρώτου εἶναι δραχ.
» » » δευτέρου » »
» » » τρίτου » »
- Τέσσαρες ἔμποροι ἔκαμαν μιὰ ἑταιρεία, στὴν ὁποία κατέθεσαν ἴσο χρηματικὸ ποσό. Τοῦ πρώτου ἐμπόρου τὰ χρήματα ἔμειναν στὴν ἑταιρεία 2 ἔτη, τοῦ δευτέρου 4 ἔτη, τοῦ τρίτου 3 ἔτη καὶ τοῦ τετάρτου 1 ἔτος. Τέλος βρῆκαν ὅτι ζημιώθηκαν 800.000 δραχ.
Ὁ πρῶτος ζημιώθηκε δραχ.
Ὁ δευτέρος » »
Ὁ τρίτος » »
Ὁ τέταρτος » »

7. Ένας βιομήχανος άρχισε μιá επιχείρησι με 15.000 δραχ. Ύστερα από 3 μήνες πήρε συνέταιρο, που κατέθεσε 20.000 δραχ. Η εταιρεία διαλύθηκε μετά 1 έτος από τότε που έγινε και βρέθηκε κέρδος 12.000 δραχ. Ύπογράμμισε τί είναι τó κέρδος του πρώτου συνetaίρου από τó κέρδος του δεύτερου συνetaίρου :

(μεγαλύτερο ; ίσο ; μικρότερο ;)

8. Τρεις έμποροι κατέθεσαν όλοι μαζί για μιá επιχείρησι 200.000 δραχ. Στο τέλος του έτους μοίρασαν τó κέρδος και πήραν : ó πρώτος 30.000 δραχ., ó δεύτερος 20.000 δραχ. και ó τρίτος 50.000 δραχ.

Ό πρώτος κατέθεσε κεφάλαιο δραχ.

Ό δεύτερος » » »

Ό τρίτος » » »

9. Δυó βιομήχανοι έκαμαν εταιρεία. Ό πρώτος κατέθεσε 55.000 δραχ. και ó δεύτερος 35.000. Στο τέλος του έτους κέρδισαν 40.000 δραχ. Πόσα θά πάρη ó καθένας ; Συμπλήρωσε τά κενά στις παρακάτω πράξεις, που πρέπει νά γίνουν για νά λυθί αυτό τó πρόβλημα.

$$55.000 + \dots = 90.000 \text{ δραχ.}$$

$$\alpha) \frac{55.000 \times \dots}{90.000} = \dots \text{ δραχ.}$$

$$\beta) \frac{\dots \times 40.000}{90.000} = 15.555,55 \text{ δραχ.}$$

10. Τρεις βιοτέχνες έκαμαν μιá συνεταιρική επιχείρησι. Ό πρώτος κατέθεσε 3.000 δραχ., ó δεύτερος 5.000 δραχ. και ó τρίτος 2.000 δραχ. Τοú πρώτου τά χρήματα έμειναν στην εταιρεία 15 μήνες, του δεύτερου 12 και του τρίτου 8 μήνες. Ποιό μερίδιο από τó κέρδος που είναι 20.000 δραχ. αναλογεί στον καθένα ;

Συμπλήρωσε τά κενά στις παρακάτω πράξεις για τή λύσι του προβλήματος.

$$\alpha) 3.000 \times 15 = \dots$$

$$\beta) 5.000 \times \dots = 60.000$$

$$\gamma) \dots \times 8 = \frac{16.000}{121.000}$$

$$\alpha) \frac{45.000 \times \dots}{121.000} = \dots \text{ δραχ.}$$

$$\beta) \frac{\dots \times 20.000}{121.000} = \dots \text{ »}$$

$$\gamma) \frac{16.000 \times 20.000}{121.000} = \frac{320.000.000}{\dots} = 2.644,62 \text{ »}$$

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ'

Ξέρω νά λύω προβλήματα μέσου ὅρου καί προβλήματα μείξεως ;

Τ Ε Σ Τ 43

1. Διαιρῶ τὸ ἄθροισμα δύο ἢ περισσοτέρων ὁμοειδῶν ἀριθμῶν μὲ τὸν ἀριθμὸ ποὺ φανερώνει τὸ πλῆθος τους καὶ βρίσκω τὸ
2. Ὁ Γιάννης, ποὺ εἶναι μαθητὴς τῆς Στ' ταξεως, ἐπῆρε τοὺς ἐξῆς βαθμοὺς στὸ α' ἐξάμηνο : στὰ Θρησκευτικά 9, στὰ Ἑλληνικά 8, στὴν Ἀριθμητικὴ 10, στὴ Φυσικὴ Ἱστορίᾳ 7, στὴ Φυσικὴ Πειραματικὴ καὶ Χημείᾳ 8, στὴ Γεωγραφίᾳ 9, στὴν Ἱστορίᾳ 8, στὴν Ὡδικὴ 6, στὴ Χειροτεχνία 9 καὶ στὴ Γυμναστικὴ 10. Ὁ γενικὸς βαθμὸς τοῦ Γιάννη εἶναι ; (9 ; 10 ; 7 ; 8,4 ;)
3. Ἡ κατώτερη θερμοκρασίᾳ μιᾶς ἡμέρας εἶναι 15°, 8 καὶ ἡ ἀνώτερη 19°, 4. Ὁ μέσος ὅρος τῆς θερμοκρασίας αὐτῆς τῆς ἡμέρας εἶναι : (18° ; 19° ; 20° ; 17,6° ;)
4. Σὲ μιὰ πόλιν πέθαναν τὸ Γενάρη 30 ἄνθρωποι, τὸ Φεβρουάριον 25, τὸ Μάρτιον 20, τὸν Ἀπρίλιον 45, τὸ Μάιον 14, τὸν Ἰούνιον 5, τὸν Ἰούλιον 18, τὸν Αὐγουστον 32, τὸ Σεπτέμβριον 15, τὸν Ὀκτώβριον 8, τὸ Νοέμβριον 26, καὶ τὸ Δεκέμβριον 26. Στὴν πόλιν αὐτὴ αὐτὸ τὸ ἔτος πέθαναν κατὰ μέσον ὅρον (20 ; 25 ; 30 ; 22 ;) ἄνθρωποι.
5. Οἱ ἔμποροι τροφίμων ἀναμειγνύουν διάφορες ποιότητες ἀπὸ τὸ ἴδιον ἐμπόρευμα καὶ κάνουν
Ἡ ἀνάμειξι τροφίμων ἢ φαρμάκων μὲ βλαβερὰ ἢ ἄχρηστα ὑλικά λέγεται καὶ τιμωρεῖται ἀπὸ τὸ
Οἱ χρυσοχόοι λυώνουν χρυσάφι ἢ ἀσήμι μὲ ἄλλα μέταλλα, τὰ συγχωνεύουν καὶ τὰ κάνουν , μὲ τὰ ὁποῖα φτιάχνουν κοσμήματα.
Κόσμημα ἀπὸ καθαρὸ χρυσάφι εἶναι καρατιῶν.
Κόσμημα 20 καρατιῶν ἔχει μέσα του μέρη καθαρὸ χρυσάφι καὶ μέρη ἄλλο μέταλλο.
Ὅταν λέμε ὅτι ἓνα κόσμημα ἔχει τίτλον ἢ βαθμὸ καθαρότητος 0,650 ἐννοοῦμε ὅτι σὲ 1000 γραμμάρια τοῦ βάρους του τὰ . . . γραμμάρια εἶναι καθαρὸ χρυσάφι καὶ τὰ . . . γραμμάρια εἶναι ἄλλο μέταλλο.
6. Ἐνας οἰνοπώλης ἀνέμειξε 100 ὀκ. κρασί ἀξίας 5 δρχ. τὴν ὀκά μὲ 75 ὀκ. κρασί ἀξίας 6 δρχ. τὴν ὀκά.
Ποία εἶναι ἡ ἀξία τῆς ὀκάς τοῦ μείγματος; Λύσε αὐτὸ τὸ πρόβλημα.

Κατάταξι καὶ Λύσι:

.....

Ἀπάντησι:

7. Ἀνέμειξε κάποιοι 60 ὀκ. κρασί ἀξίας 6 δρχ. τὴν ὁκὰ μὲ 30 ὀκ. νερό. Ποιὰ εἶναι ἡ ἀξία τῆς ὁκᾶς τοῦ μείγματος; Συμπλήρωσε τὰ κενά· στίς παρακάτω πράξεις γιὰ τὴ λύσι τοῦ προβλήματος:

α) $60 \text{ ὀκ.} \times \dots = 360 \text{ δρχ.}$

β) $\frac{+30 \text{ ὀκ.}}{\dots} \times \dots = \frac{+ \dots}{\dots}$

γ) $\dots : 90 = \dots$

Ἡ ὁκὰ τοῦ μείγματος ἀξίζει δρχ.

8. Ἐνας παντοπώλης ἀνέμειξε βούτυρο τῶν 50 δρχ. τὴν ὁκὰ μὲ λίπος τῶν 30 δρχ. τὴν ὁκὰ καὶ ἔκαμε μείγμα 80 ὀκ. γιὰ νὰ τὸ πωλήσῃ πρὸς 40 δρχ τὴν ὁκὰ. Πόσες ὁκάδες ἀνέμειξε ἀπὸ τὸ κάθε εἶδος; Συμπλήρωσε τὰ κενά στὴν παρακάτω κατάταξι καὶ λύσι:

Κατάταξι:

Βούτυρο 50 δρχ.

.....

μείγμα 40 δραχμ.

Λίπος ↗

$\frac{10}{\dots}$

..... ὀκ. μείγματος.

Λύσι:

Ἀπὸ τὸ Βούτυρο $= \frac{80 \times \dots}{20} = \frac{800}{20} = \dots \text{ ὀκ.}$

Ἀπὸ τὸ λίπος $= \frac{\dots \times 10}{20} = \frac{\dots}{20} = \dots \text{ ὀκ.}$

9. Ἐνας χρυσοχόος ἔκαμε κράμα ἀπὸ δυὸ ποιότητες χρυσοῦ. Ἡ α' ποιότης ἔχει τίτλο 0,950 καὶ ἡ β' ποιότης ἔχει τίτλο 0,800. Τὸ κράμα ποὺ ἔκανε ἀνέρχεται σὲ 60 γραμμάρια καὶ ἔχει τίτλο ἡ βαθμὸ καθαρότητος 0,850. Πῆρε:

Ἀπὸ τὸν α' ποιότητα (30; 40; 25; 20;) γραμμάρια.

Ἀπὸ τὴ β' ποιότητα (20; 40; 35; 25;) γραμμάρια.

10. "Ένας ποτοποιός ανέμειξε 150 όκ. κρασιού τών 8 δρχ. τήν όκά μέ 100 όκ. άλλου κρασιού. Στο μείγμα έρριξε και 50 όκ. νερό. Τήν όκά του μείγματος τήν πωλεί τώρα 9 δρχ. 'Η όκά του κρασιού του δευτέρου είδους κόστιζε δρχ.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙ

Τι μπορώ νά ξέρω άπ' όλη τήν 'Αριθμητική του Δημοτικού Σχο-
λείου.

Τ Ε Σ Τ 44

1. Γράψε με ψηφία τούς παρακάτω αριθμούς :

α) πεντακόσια τρία =	β) πέντε δέκατα =
δύο χιλιάδες όκτώ =	τριάντα τρία
τρία έκατομμύρια =	έκατοστά =
πενήντα έξ έκατομ-	τρία χιλιοστά =
μύρια έξ χιλιάδες =	μία δραχμή
	και είκοσι
	πέντε λεπτά = . , . .

- γ) τρία τέταρτα =
 πέντε ένατα =
 δεκαπέντε τριακοστά δεύτερα =
 ένα και έξ δυδοα =
 ένα δεύτερο =

2. Νά τρέψης σέ μονάδες τελευταίας τάξεως τούς παρακάτω συμμιγείς αριθμούς :

- 3 στατήρες, 5 όκάδες, 2.500 δράμια = δράμ.
 8 πήχεις 6 ρούπια = ρούπια
 3 αϊώνες, 35 έτη, 3 μήνες, 6 ήμέρες ήμέρες
 7 ώρες 18' 33" = δευτερόλεπτα
 3 τόννοι, 25 κιλά, 650 γραμμάρια = γραμμ.

3. Νά τρέψης σέ συμμιγείς αριθμούς τούς παρακάτω συγκεκριμένους άκεραίους :

- 8250 δευτερόλεπτα =
 465 ρούπια =
 7420 δράμια =

- 3425 γραμμάρια =
- 5675 ημέρες =
- 864 σελλίνια =
4. Να τρέψης :
- 564 όκάδες σε κιλά =
- 875 κιλά σε όκάδες =
- 54 μέτρα σε έμπορικούς πήχεις =
- 85 έμπορικούς πήχεις σε μέτρα =
- 74 ύάρδες σε μέτρα =
- 55 μέτρα σε ύάρδες =
5. 'Από τούς παρακάτω άριθμούς να ξεχωρίσης τούς άριθμούς, πού είν-
αι διαιρετοί :
- (10.000, 150.100, 450.000, 28, 354, 861, 1600, 3782, 8625, 5750, 2700,
426, 519, 945, 436, 156, 219, 3204).
- α) Διά 10, 100 =
- β) Διά 2 και 5 =
- γ) Διά 4 και 25 =
- δ) Διά 3 και 9 =
6. 'Η 'Επανάστασι τοῦ 1821 κηρύχθηκε στίς 25 Μαρτίου. 'Από τότε πέ-
ρσαν . . . έτη . . . μήνες . . . ημέρες.
7. Γεννήθηκα στίς . . . τοῦ μηνός τοῦ έτους
. Σήμερα είμαι . . . έτών . . . μηνών . . . ημερών.
8. Τα $\frac{3}{5}$ τοῦ άριθμοῦ 2000 είναι
- Τα $\frac{3}{4}$ τοῦ άριθμοῦ $\frac{9}{3}$ είναι
- Τα $\frac{4}{4}$ τοῦ αλίνος είναι . . . έτη.
- β) Να τρέψης τὰ παρακάτω έτερόνυμα κλάσματα σε όμώνυμα, άφου-
βρης τὸ ελάχιστο κοινὸ πολλαπλάσιο (Ε.Κ.Π.).
- $\frac{2}{5}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{5}{10}$ =
- γ) Να τρέψης τὰ παρακάτω σύνθετα κλάσματα σε άπλά :
- $\frac{3}{4} =$ $\frac{5}{6} =$ $\frac{2}{5} =$
- $\frac{1}{6} =$ $\frac{1}{3} =$ $\frac{1}{2} =$
9. Κάποιος κατέθεσε στό Ταχυδρομικὸ Ταμειυτήριο 20.000 γιὰ 5 χρό-
νια πρὸς 5 % με άνατοκισμό. Στό τέλος τοῦ πέμπτου έτους είχε κε-
φάλαιο καί τόκο μαζί δρχ.

10. "Ένας παντοπώλης ανέμειξε 110 όκ. λάδι άξίας 18 δρχ. την όκά με 90 όκ. λάδι άλλης ποιότητος άξίας 16 δρχ. την όκά. Έπώλησε την όκά του μείγματος 20 δρχ. Έκέρδισε :
- (20 % ; 10 % ; 16,95 % ; 18 % ;)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ . . .

Συγκεντρωτικός πίνακας άτομικής εργασίας, που θα συμπληρώνεται από το μαθητή στο τέλος της σχολικής χρονιάς

ΉΑπό τις 70 άσκήσεις τών 7 τέστ της ΉΑριθμητικής

1. . . άσκήσεις Έλυσα μόνος μου.
2. . . άσκήσεις Έλυσα, άφοϋ ξαναδιάβασα το βοηθητικό βιβλίο.
3. . . άσκήσεις Έλυσα, άφοϋ ρώτησα Ένα συμμαθητή μου.
4. . . άσκήσεις Έλυσα, άφοϋ ρώτησα το δάσκαλο.
5. . . άσκήσεις Έλυσα, άφοϋ ρώτησα τους γονείς μου ή τα μεγαλύτερα άδέρφια μου.

ΉΑπό την ΉΑριθμητική μου Έλυσα ώς τώρα . . άσκήσεις και . . προβλήματα.

Γ Ε Ω Μ Ε Τ Ρ Ι Α

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Α'

Ξέρω νά μετρώ τὸν κύκλο ;

Τ Ε Σ Τ 45

1. Ὁ κύκλος εἶναι ἐπίπεδος πού περιβάλλεται ἀπὸ μιά γραμμὴ πού ὀνομάζεται ἀπὸ τὴν ὁποία δλα τὰ σημεῖα ἀπέχουν ἐξ ἴσου ἀπὸ ἑνα σημεῖον πού λέγεται
2. Ἡ εὐθεῖα γραμμὴ ἀπὸ τὸ κέντρο στὴν περιφέρεια λέγεται
Ἡ εὐθεῖα πού χωρίζει τὸν κύκλο σὲ δυὸ ἴσα μέρη λέγεται
Ἡ μισὴ περιφέρεια λέγεται
Ὁ μισὸς κύκλος λέγεται
Ἕνα μέρος τῆς περιφερείας λέγεται
Μέρος τοῦ κύκλου μεταξὺ τόξου καὶ χορδῆς λέγεται
Μέρος τοῦ κύκλου μεταξὺ δύο ἀκτίνων λέγεται
3. Ἡ περιφέρεια εἶναι 3,14 φορές μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν
Ἡ διάμετρος εἶναι 2 φορές μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν
Ἡ ἀκτίνα εἶναι 6,28 φορές μικρότερη ἀπὸ τὴν
4. Ἐάν ἡ ἀκτίνα εἶναι 0,5 μ. ἡ διάμ. θὰ εἶναι 1 μ. καὶ ἡ περιφ. 3,14 μ.
Ἐάν ἡ ἀκτίνα εἶναι 1 μ. ἡ διάμ. θὰ εἶναι 2 μ. καὶ ἡ περιφ. 6,28 μ.
Ἐάν ἡ ἀκτίνα εἶναι 2 μ. ἡ διάμ. θὰ εἶναι καὶ ἡ περιφ.
Ἐάν ἡ ἀκτίνα εἶναι 3 μ. ἡ διάμ. θὰ εἶναι καὶ ἡ περιφ.
Ἐάν ἡ ἀκτίνα εἶναι 4 μ. ἡ διάμ. θὰ εἶναι καὶ ἡ περιφ.
Ἐάν ἡ ἀκτίνα εἶναι 5 μ. ἡ διάμ. θὰ εἶναι καὶ ἡ περιφ.
5. Ἄν διπλασιάσω τὴν ἀκτίνα καὶ πολλαπλασιάσω ἐπὶ 3,14 θὰ βρῶ τὴν
Ἄν κάμω τὴν ἐπιφάνεια τοῦ κύκλου τρίγωνο, βάσι τοῦ τριγώνου θὰ εἶναι ἡ καὶ ὕψος ἡ Ἄν τότε πολλαπλασιάσω ἀκτίνα ἐπὶ ἀκτίνα ἐπὶ 3,14 θὰ βρῶ τὸ
6. Ἐάν ἡ ἀκτίνα ἐνὸς κύκλου εἶναι 1 μ. τὸ ἐμβαδόν του εἶναι 3,14 τ.μ.
— » » » » » 2 μ. » » » 12,56 »
— » » » » » 3 μ. » » » »
— » » » » » 4 μ. » » » »
— » ἡ » » » » 5 μ. » » » »

7. Οι ρόδες ενός ποδηλάτου έχουν ακτίνα 0,50 μ. 'Εάν τρέξη το ποδήλατο 942 μέτρα, πόσες στροφές θα κάμουν οι ρόδες του ;
(500 ; 200 ; 100 ; 300 ; 400 ;)
8. 'Εάν ένα κυκλικό άλωνι έχει διάμετρο 12 μ., πόσα τετραγωνικά μέτρα είναι ή επιφάνειά του ;
(226,08 ; 113,05 ; 110,05 ; 1130,4 ;)
9. 'Ο Στάθης, ο Πέτρος και ο Χρήστος έχουν ο καθένας από ένα σχοινί 40 μ. 'Ο Στάθης τὸ ἀπλώσε στην αὐλή και ἔκανε μ' αὐτὸ ἓνα τετράγωνο. 'Ο Πέτρος τὸ ἀπλώσε ἐπίσης και ἔκαμε ἓναν κύκλο και ὁ Χρήστος ἔκαμε μ' αὐτὸ πάλι ἓνα ὀρθογώνιο παραλληλόγραμμο μὲ μήκος 15 μ. Ποιὸ ἀπὸ τὰ τρία παιδιὰ ἔχει μέσα στὸ σχοινί του μεγαλύτερη ἐπιφάνεια ;
('Ο Χρήστος ; ὁ Πέτρος ; ὁ Στάθης ;)
10. 'Ο Γιάννης ἔκαμε στην αὐλή τοῦ σχολείου ἓναν κύκλο μὲ ὠρισμένη ακτίνα. 'Ο Κώστας ἔκαμε παραπέρα ἓναν ἄλλο κύκλο μὲ διπλάσια ακτίνα. 'Υπογράμμισε τί εἶναι σὲ ἐπιφάνεια ὁ κύκλος τοῦ Κώστα ἀπὸ τὸν κύκλο τοῦ Γιάννη :
(διπλάσιος ; τριπλάσιος ; τετραπλάσιος ; πενταπλάσιος ;)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Β'

Ξέρω νὰ μετρῶ τὸν κύλινδρο ;

Τ Ε Σ Τ 46

1. 'Ο κύλινδρος εἶναι σῶμα, ποὺ ἔχει δύο βάσεις κυκλικές,
. και 'Η παράπλευρος ἐπιφάνειά του εἶναι ἐπιφάνεια , ποὺ ἂμα ἀναπτυχθῇ κάνει σχῆμα μὲ βάσι τὴν
. τοῦ κύκλου και ὕψος τὸ
2. Τὸ ἔμβαδὸν τῆς βάσεως τοῦ κυλίνδρου εὐρίσκεται ἂν πολλαπλασιάσω ακτίνα ἐπὶ ακτίνα ἐπὶ Τὸ ἔμβαδὸν τῶν δύο βάσεων εὐρίσκει-
ἂν πολλαπλασιάσω τὸ ἔμβαδὸν τῆς μιᾶς βάσεως ἐπὶ Τὸ ἔμβα-
δὸν τῆς παραπλεύρου ἐπιφανείας εὐρίσκεται ἂν πολλαπλασιάσω τὴν περιφέρεια ἐπὶ Τὸ ἔμβαδὸν ὁλοκλήρου τῆς ἐπιφανείας
τοῦ κυλίνδρου εὐρίσκεται ἂν προσθέσω στὸ ἔμβ. τῶν δύο βάσεων
τὸ ἔμβ. τῆς
3. 'Ο ὄγκος τοῦ κυλίνδρου εὐρίσκεται ἂν πολλαπλασιάσω τὸ ἔμβαδὸν
τῆς μιᾶς βάσεως ἐπὶ

Τὸ βάρος ἑνὸς κυλινδρικοῦ σώματος εὐρίσκεται ἂν πολλαπλασιάσω τὸν ὄγκο του ἐπὶ τὸ

4. "Αν ἡ ἀκτ. τοῦ κυλ. εἶναι 1 μ., τὸ ἔμβ. τῶν δύο βάσ. θὰ εἶναι 6,28 τ.μ.
 » » » » » 2 μ. » » » » » 25,12 »
 » » » » » 3 μ. » » » » » . . . »
 » » » » » 4 μ. » » » » » . . . »
 » » » » » 5 μ. » » » » » . . . »
5. Ἡ περιφ. τοῦ κυλ. εἶναι 1 μ., τὸ ὕψ. 3 μ., τὸ ἔμβ. τῆς κυρτ. ἐπιφ.=3 τ.μ.
 » » » » » 2 μ., » » 4 μ., » » » » » =. . .
 » » » » » 3 μ., » » 5 μ., » » » » » =. . .
 » » » » » 4 μ., » » 6 μ., » » » » » =. . .
 » » » » » 5 μ., » » 7 μ., » » » » » =. . .
6. Τὸ ἔμβ. βάσ. κυλ. εἶναι 3 τ. μ., τὸ ὕψ. 5 μ., ὁ ὄγκος του = 15 κ. μ.
 » » » » » 4 τ. μ., » » 5 μ., » » » » » =.
 » » » » » 5 τ. μ., » » 5 μ., » » » » » =.
7. Μία κυλινδρική στήλη ἔχει διάμετρο 0,80 καὶ ὕψος 5 μ. Πόσα τ. μέτρα χαρτί θὰ χρειασθοῦμε γιὰ νὰ σκεπάσωμε τὴν κυρτὴ ἐπιφάνειά της ;
 (4 ; 8 ; 2,512 ; 12,56 ; 15,70 ;)
8. Ὁ Τάκης ἔκαμε ἓνα μεγάλο κυλινδρικό φανάρι μὲ χρωματιστὸ χαρτί, μὲ ἀκτίνα 0,50 μ. καὶ ὕψος 1,25 μ. Πόσα τετραγωνικά μέτρα χαρτὶ χρησιμοποίησε ὁ Τάκης ;
 (0,785 ; 1,57 ; 5,495 ; 3,925 ; 6,325 ;)
9. Ὁ Πάνος ξέρεי πὼς τὸ πηγάδι του ἔχει βάθος 30 μ. καὶ διάμετρο 1 μ. Ὑπολογίζει πὼς τὰ $\frac{2}{3}$ τοῦ πηγαδιοῦ εἶναι γεμᾶτα μὲ νερὸ καὶ θέλει νὰ μάθῃ πόσους τόννους νερὸ περιέχει τὸ πηγάδι του. Πόσους τόννους θὰ βρῇ ἂν καθήσῃ καὶ λογαριάσῃ ;
 (20,5 ; 10,7 ; 15,7 ; 18,6 ;)
10. Ὑπογράμμισε τί θὰ γίνῃ ὁ ὄγκος ἑνὸς κυλίνδρου ἂν διπλασιασθῇ ἡ ἀκτίνα του καὶ μείνῃ τὸ ἴδιο ὕψος :
 (διπλάσιος ; τριπλάσιος ; τετραπλάσιος ; πενταπλάσιος ;)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Γ'.

Ξέρω νά μετρῶ τὸν κῶνο καὶ τὸν κόλουρο κῶνο ;

ΤΕΣΤ 47

1. Ὁ κῶνος εἶναι σῶμα μὲ μία βάσι ποῦ εἶναι καὶ παρά-
πλευρο ἐπιφάνεια ποῦ καταλήγει σὲ μιὰ Ὕψος τοῦ
κῶνου εἶναι ἡ ἀπόστασις ἀπὸ μέχρι
Πλευρὰ τοῦ κῶνου εἶναι ἡ ἀπόστασις ἀπὸ
μέχρι
2. Ὁ κόλουρος κῶνος ἔχει δύο βάσεις ἄνισες, κυκλικές καὶ
Ὕψος τοῦ κολούρου κῶνου εἶναι ἡ κάθετος ἀπὸ
μέχρι Πλευρὰ τοῦ κολούρου κῶνου εἶ-
ναι ἡ ἀπόστασις ἀπὸ μέχρι
3. Ἡ παράπλευρος ἐπιφάνεια τοῦ κῶνου ἅμα ἀνοιχθῇ γίνεται
. Ἡ παράπλευρος ἐπιφάνεια τοῦ κολούρου κῶνου ἅμα
ἀνοιχθῇ γίνεται
4. Τὸ ἐμβαδὸν τῆς κυρτῆς ἐπιφανείας τοῦ κῶνου εὐρίσκεται ἂν πολλα-
πλασιάσω τὴν ἐπὶ τὴν καὶ
διαιρέσω διὰ Τὸ ἐμβαδὸν τῆς κυρτῆς ἐπιφανείας τοῦ
κολούρου κῶνου εὐρίσκεται ἂν πολλαπλασιάσω τὸ ἡμιᾶθροισμα τῶν
δύο ἐπὶ
5. Τὸ ἐμβαδὸν ὀλοκλήρου τοῦ κῶνου εὐρίσκεται ἂν προσθέσω στὸ ἐμβα-
δὸν τῆς βάσεως τὸ
Τὸ ἐμβαδὸν ὀλοκλήρου τοῦ κολούρου κῶνου εὐρίσκεται ἂν προσθέσω
στὸ ἐμβαδὸν τῆς παραπλεύρου ἐπιφανείας τὸ
6. Ὁ ὄγκος τοῦ κῶνου εὐρίσκεται ἂν πολλαπλασιάσω τὸ ἐμβαδὸν τῆς
βάσεως ἐπὶ τὸ καὶ διαιρέσω διὰ, διότι ὁ
κῶνος εἶναι σὲ ὄγκο 3 φορές μικρότερος ἀπὸ
.
Ὁ ὄγκος τοῦ κολούρου κῶνου εὐρίσκεται ἂν
.
.

(1)

1. — Σημ. — Ὁ ὄγκος τοῦ κολ. κῶνου εἶναι ἴσος μὲ τὸν ὄγκο τριῶν κῶνων μὲ τὸ
ἴδιο ὕψος. Ὁ πρῶτος ἔχει γιὰ βάσι τοῦ τῆ μεγάλης βάσι, ὁ δεύτερος τῆ μικρῆ βάσι καὶ
ὁ τρίτος τῆ μέση ἀνάλογο. Ἐπομένως γιὰ νά βροῦμε τὸ ἐμβαδὸν τοῦ κολ. κῶνου: α) πολλαπλασιάζομεν τὸ ἐμβ. τῆς μεγάλης βάσεως ἐπὶ τὸ ὕψος καὶ διαιροῦμεν διὰ 3.
β) πολλαπλασιάζομεν τὸ ἐμβ. τῆς μικρῆς βάσεως ἐπὶ τὸ ὕψος καὶ διαιροῦμεν διὰ 3.
γ) πολλαπλασιάζομεν ἀκτίνα μεγάλης βάσεως ἐπὶ ἀκτίνα μικρῆς βάσεως ἐπὶ 3,14 ἐπὶ τὸ
ὕψος καὶ διαιροῦμεν διὰ 3. Προσθέτομεν ἔπειτα τὰ τρία ἐξαγόμενα καὶ ἔχομεν τὸν ὄγκον
τοῦ κολ. κῶνου.

7. 'Ο Παῦλος παραθερίζει σὲ μιὰ κωνική σκηνή στο βουνό καὶ θέλει νὰ μάθῃ πόσα τ.μ. εἶναι ἡ ἐπιφάνειά της. Μετρᾷ πρῶτα τὴν διάμετρο καὶ τὴν εὐρίσκει 5 μ., ἔπειτα τὴν πλευρὰ καὶ τὴν εὐρίσκει 4 μ. Ὑστερα λογαριάζει καὶ εὐρίσκει ὅτι ἡ σκηνὴ εἶναι :
(25 τ. μ. ; 28,40 τ. μ. ; 31,40 τ. μ. ; 35,20 τ. μ.)
8. 'Ο Νάσος πελέκησε ἓνα μεγάλο ξύλο ἀπὸ βελανιδιὰ καὶ τὸ ἔκαμε κανονικὸ κῶνο μὲ ἀκτῖνα 0,20 μ. καὶ ὕψος 0,50 μ. Ρώτησε καὶ ἔμαθε πὼς τὸ ξύλο τῆς βελανιδιᾶς ἔχει εἰδικὸ βάρος 0,72. Πόσα κιλὰ θὰ ζυγίζῃ περίπου ὁ κῶνος τοῦ Νάσου ;
(12 ; 14 ; 15 ; 18 ; 20 ;)
9. 'Ο Τάκης ἔκαμε γιὰ τὶς ἀποκριεὶς ἀπὸ χαρτόνι ἓνα ψηλὸ τούρκικο φέσι σχήματος κολ. κώνου. Τὴν περιφέρεια τῆς μεγάλης βάσεως τὴν ἔκαμε 0,54 μ. καὶ τὴν περιφέρεια τῆς μικρῆς 0,32 μ. καὶ τὴν πλευρὰ 0,40. Ἐπειτα ἔκοψε ἓνα κύκλο ἀπὸ τὸ χαρτόνι καὶ τὸν κόλλησε στὸ ἐπάνω μέρος τοῦ φεσιοῦ. Πόσες τετρ. παλάμες χαρτόνι χρησιμοποίησε περίπου ὁ Τάκης γιὰ τὸ φέσι του ;
(12 ; 15 ; 17 ; 20 ; 22 ;)
10. 'Ο Κωστάκης πηγαίνοντας ἐκδρομὴ στο δάσος βρῆκε ἓναν κομμένο κορμὸ ἀπὸ ἔλατο σὲ σχῆμα κολ. κώνου καὶ θέλησε νὰ μετρήσῃ τὸν ὄγκο του. Μετρώντας μὲ τὸ μέτρο βρῆκε πὼς ὁ κορμὸς εἶχε μεγάλη ἀκτῖνα 0,30 μ., μικρὴ 0,20 μ. καὶ ὕψος 10 μ. Πῆρε κατόπιν τὸ μολύβι του ἔκαμε πολλοὺς πολλαπλασιασμοὺς καὶ διαιρέσεις καὶ κατῳρώθωσε νὰ βρῇ σωστὰ τὸν ὄγκο. Πόσα κ. μ. ἦταν ὁ κορμὸς ;
(0,282 ; 0,188 ; 0,942 ; 2,286 ; 1,989 ;)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Δ'

Ξέρω νὰ μετρῶ τὴ σφαῖρα ;

Τ Ε Σ Τ 48

1. Ἡ σφαῖρα εἶναι σῶμα μὲ ἐπιφάνεια. Ὅλα τὰ σημεῖα τῆς ἐπιφανείας της ἀπέχουν ἐξ ἴσου ἀπὸ τὸ Ἡ ἀπόστασις τῆς ἐπιφανείας ἀπὸ τὸ κέντρον λέγεται Ἡ εὐθεῖα ποὺ περνάει ἀπὸ τὸ κέντρον καὶ ἐνώνει δύο σημεῖα τῆς ἐπιφανείας λέγεται
2. Ἄν κόψωμε τὴ σφαῖρα στὴ μέση θὰ ἔχωμε δύο
Οἱ κύκλοι ποὺ περνοῦν ἀπὸ τὸ κέντρο λέγονται
Οἱ κύκλοι ποὺ δὲν περνοῦν ἀπὸ τὸ κέντρο λέγονται
Ἡ ἐπιφάνεια τῆς σφαίρας εἶναι ἴση μὲ μεγίστους κύκλους.

3. Τὸ ἔμβαδὸν τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαίρας εὐρίσκεται ἂν πολλαπλασιάσω ἀκτῖνα ἐπὶ ἀκτῖνα ἐπὶ 3,14 καὶ ἔπειτα ἐπὶ
—'Επίσης εὐρίσκεται ἂν πολλαπλασιάσω διάμετρο ἐπὶ διάμετρο ἐπὶ
4. Ὁ ὄγκος τῆς σφαίρας εὐρίσκεται ἂν πολλαπλασιάσω τὸ ἔμβαδὸν τῆς ἐπιφανείας τῆς ἐπὶ καὶ διαιρέσω διὰ , διότι ἂν γίνη ἡ σφαῖρα πυραμὶς μὲ βάσι τὴν ἐπιφάνεια, θὰ ἔχει ὕψος τὴν
5. — Σφαῖρα μὲ διάμ. 2 μ., θὰ ἔχη ἐπιφάνεια; $2 \times 2 = 4 \times 3,14 = 12,56$ τ.μ.
— « » » 3 μ., » » » $3 \times 3 = 9 \times 3,14 = 28,26$ »
— » » » 4 μ., » » » . . . = . . . = . . . »
— » » » 5 μ., » » » . . . = . . . = . . . »
6. Σφαῖρα μὲ ἀκτ. 2 μ., ἔχει ἐπιφ. $2 \times 2 = 4 \times 3,14 = 12,56 \times 4 = 50,24$ τ. μ.
» » » 3 » » » $3 \times 3 = 9 \times 3,14 = 28,26 \times 4 = . . .$ » »
» » » 4 » » » . . . — . . . = . . . = . . . » »
» » » 5 » » » . . . = . . . = . . . » »
7. Σφαῖρα μὲ ἐπιφ. 50,24 τ.μ. καὶ ἀκτ. 2 μ., ἔχει ὄγκο $\frac{50,24 \times 2}{3} = 33,49$ κ.μ.
» » » 113,04 » » » 3 » » » = . . . »
» » » 200,96 » » » 4 » » » = . . . »
» » » 314 » » » 5 » » » = . . . »
8. Ὁ Παῦλος βάζοντας τὴ μπάλα τοῦ ποδοσφαίρου ἀνάμεσα σὲ δυὸ παράλληλα ἐπίπεδα μέτρησε τὴ διάμετρό της καὶ τὴ βρῆκε 0,32 μ. Πόσες τετραγ. παλάμες εἶναι ἡ ἐπιφάνεια τῆς μπάλας τοῦ Παύλου;
(15; 25; 28; 32; 36; 38;) . . .
9. Ὁ Γιάννης μέτρησε τὴ διάμετρο μιᾶς μεταλλικῆς σφαίρας καὶ τὴ βρῆκε 0,15 μ. Ἔμαθε πὼς τὸ εἰδικὸν βάρος τοῦ μετάλλου εἶναι 8. Ἐπειτα ἔκαμε μερικοὺς λογαριασμοὺς μὲ τὸ μολύβι του καὶ βρῆκε πὼς ἡ σφαῖρα ἔπρεπε νὰ ζυγίζη:
(12 κιλά; 15 κιλά; 16 κιλά; 20 κιλά;)
10. Ὁ Πέτρος ἔκαμε μὲ πηλὸ ἓνα κύβο μὲ ἀκμὴ 0,20 μ. καὶ ὁ Βασίλης ἔκαμε πάλι μὲ πηλὸ μιὰ σφαῖρα μὲ διάμετρο 0,20 μ. Ὑπογράμμισε τί θὰ εἶναι σὲ ὄγκο ἡ σφαῖρα τοῦ Βασίλη ἀπὸ τὸν κύβο τοῦ Πέτρου.
(μεγαλύτερη; ἴση; μικρότερη;)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

Συγκεντρωτικός πίνακας ατομικής εργασίας που δά συμπληρώνεται από τὸ μαθητὴ στὸ τέλος τῆς σχολικῆς χρονιάς

Ἀπὸ τίς 40 ἀσκήσεις τῶν 4 τέστ τῆς Γεωμετρίας

1. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα μόνος μου.
2. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ξαναδιάβασα τὸ βοηθητικό βιβλίο.
3. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ρώτησα ἓνα συμμαθητὴ μου.
4. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ρώτησα τὸ δάσκαλο.
5. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ρώτησα τοὺς γονεῖς μου ἢ τὰ μεγαλύτερα ἀδέρφια μου.

Στὸ τετράδιο τῆς Γεωμετρίας ἔκαμα . . γεωμετρικὰ σχήματα καὶ ἀπὸ χαρτόνι ἢ πηλὸ ἔκαμα καὶ . . γεωμετρικὲς κατασκευές.

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ — ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Α΄.

Ξέρω καλὰ τὰ ἄκλιτα μέρη τοῦ λόγου ;

Τ Ε Σ Τ 49

1. Ποῖα ἀπὸ τὰ παρακάτω ἄκλιτα μέρη τοῦ λόγου εἶναι :
(περί, οὔτε, εὔγε, ὅπως, ἐμπρός, εἶθε, ἀκριβῶς, ἐάν, χωρίς, ἀλλά, ἐκεῖ, ἀλλοίμονον, πλὴν, πάντοτε, πολλαῖς, ἵνα, λοιπόν, εἰς, ὀπίσω, καί, ὅχι, ἀφοῦ).
α) Σύνδεσμοι ; =
β) Ἐπιρρήματα ; =
γ) Προθέσεις ; =
δ) Ἐπιφωνήματα ; =
2. Βάλε τὸ πνεῦμα πού χρειάζεται εἰς τὰ παρακάτω ἄκλιτα :
α) ἄμα, ἕως, ἐνεκα, ὑπὸ, ὑπέρ, ὕστερα, ὁμως, ωστόσο, επομένως, ἐξῆς, ὥστε, ὅθεν, ὅτι, ὅταν, οσάκις, ὡς, ὥσπου, ἵνα, ὅπως, ὁμοῦ, ὁμοίως,
β) ἐν, εἰς, ἐκ, ἀπὸ, ἀντί, ἀνευ, οὔτε, εἶτε, ἀλλὰ, ἐνῶ, ἄρα, ἀφοῦ, ἐάν, ἄν, ἐπειδὴ, ἡτοι, εἶθε, ἐδῶ, ἐκεῖ, ἐντός, ἐκτός, ἐπίσης.

3. Βάλε τὸ φωνῆεν πού λείπει εἰς τὰς καταλήξεις τῶν ἀκλίτων :
 - α) πρ . ς, ἐμπρ . ς, ἐντ . ς, ἐκτ . ς, τέλ . ς, ἐφέτ . ς.
 - β) π . ς, καθ . ς, εὐτυχ . ς, ἐντελ . ς, καλ . ς, ἀκριβ . ς, ἀμέσ . ς, ὄμ . ς, ὄπ . ς, πάντ . ς, βεβαί . ὡς, κυρί . ς, μήπ . ς, ἴσ . ς.
4. Γράψε τὸ τελευταῖο φωνῆεν εἰς τὰ παρακάτω ἄκλιτα :
 - α) ἐπάν . , κάτ . , ἄν . , ἀνωτέρ . , γύρ . , ἐδ . , ἔξ . , χάμ . , ὀπίσ . ,
 - β) σήμερ . ν, αὔρι . ν, πλησί . ν, πλέ . ν, ἐνώπι . ν, ἐναντί . ν, ἀλλοίμον . ν, βαθμηδ . ν, ποταμηδ . ν, πρηνηδ . ν.
5. Βάλε τὸ φωνῆεν πού λείπει εἰς τὴν λήγουσαν τῶν ἀκλίτων :
 - α) ἐπ . , ἀντ . , ἀμφ . , περ . , μέχρ . , ἔσθ . , διότ . , μαζ . , πράγματ . , πάλ . , ὅχ . , ὅτ . , μολονότ . , πέρυσ . , ἀπέναντ . , ἀσυζητητ . , ἑλληνιστ . , γαλλιστ . .
 - β) ἀκόμ . , δηλαδ . , ἐπειδ . . ἦδ . , μ . , εἰδεμ . .
 - γ) πολ . , ἀντικρ . , μεταξ . .
 - δ) Ἔκ . , αὐτολεξ . , παμψηφ . , αὐτοστιγμ . .
 - ε) καίτ . , ἦτ . .
6. Βάλε ἐπίσης εἰς τὴν λήγουσαν τῶν ἀκλίτων τὸ φωνῆεν πού λείπει.
 - α) ὁσάκ . ς, μέχρ . ς, πολλάκ . ς, ἐνῶρ . ς, χωρ . ς, μόλ . ς, πεντάκ . ς, δεκάκ . ς.
 - β) ἐπίσ . ς, ἐξ . ς, καταγ . ς, ἐπικεφαλ . ς, καταμεσ . ς.
 - γ) εὐθ . ς, ἐγγ . ς.
7. Βάλε τόνον εἰς τὰ παρακάτω ἄκλιτα:
 - α) ἀκριβῶς, ἐντελῶς, εὐτυχῶς, συνεπῶς, ὀρθῶς, καλῶς.
 - β) παντοῦ, αὐτοῦ, ἀλλοῦ, ὁμοῦ, πανταχοῦ, ἀφου, προτοῦ.
 - γ) οὔτε, μητε, ὥστε, καιτοί, ἦτοι, εἴτε, εἴθε.
8. Ὑπογράμμισε τὰ χρονικά ἐπιρρήματα, τὰ ὅποια εὐρίσκονται ἀνάμεσα εἰς τὰ παρακάτω ἄκλιτα.
— αὔριον, ὅταν, ὀπίσω, σήμερον, ποτέ, ἀφοῦ, προτοῦ, πάντοτε, εὐχαρίστως, ἐνώπιον, ὑπέρ, κάτω, τώρα, κατόπιν, ἐπίσης, ἀμέσως, πάλιν, ἐκεῖ, προχθές, περίπου, ἐφέτος, πολὺ, ὅχι, τότε.
9. Συμπλήρωσε τὰς παρακάτω φράσεις μὲ τροπικά ἐπιρρήματα τὰ ὅποια γίνονται ἀπὸ ἐπίθετα :
Ὁ Πέτρος ἔλυσε τὸ πρόβλημα (ὀρθός)
Ὁ Παῦλος τακτοποιεῖ (ἐπιμελής) τὰ πράγματά του.
Οἱ στρατιῶται ἐπολέμησαν (λυσσώδης) κατὰ τοῦ ἐχθροῦ.
Τὸ Δικαστήριον ἐτιμώρησε (δίκαιος) τὸν κατηγορούμενον.
Τὸ αὐτοκίνητον διέτρεξε (ταχύς) τὴν ἀπόστασιν.
10. Διόρθωσε τὰ 12 λάθη πού ὑπάρχουν εἰς τὰ ἄκλιτα ἀπὸ τὸ παρακάτω κείμενον :

“Όταν μαιτά τήν ἄλωσιν τῆς Κων)πόλεως ἡ χώρα μας κατεκτήθη ἐν-
τελὸς ὑπὸ τῶν Τούρκων, τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἔπαθεν ἀνομολόγητα
δεινὰ. Παρ’ ὅλα ὅμως τὰ δεινὰ οὔτε τὴν γλῶσσάν των οὔτε τὴν θρη-
σκείαν των ἐλησμόνησαν. Ἐντὼς τῆς καρδίας ὅλων ἀνεξαιρέτος τῶν
Ἑλλήνων ἦτο ζωηρὰ ἡ ἐπιθυμία τῆς Ἑλευθερίας.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Β’

Ξέρω καλὰ τὰ οὐσιαστικά ;

Τ Ε Σ Τ 50

1. “Όσα οὐσιαστικά φανερώουν ζῶα καὶ πράγματα λέγονται
. . . . “Όσα φανερώουν ἐνέργειαν, ἰδιότητα καὶ κατάστασιν λέ-
γονται “Όσα φανερώουν ἓνα ὀρισμένον πρόσωπον
ζῶον ἢ πρᾶγμα λέγονται “Όσα φανερώουν ἓνα ἀπὸ
τὰ πολλὰ ὁμοία πρόσωπα, ζῶα ἢ πράγματα λέγονται
2. Ὑπογράμμισε τὰ ἀφηρημένα οὐσιαστικά :
Ὁ ποιητής, ἡ θάλασσα, τὸ κατόρθωμα, ἡ ἡρεμία, ὁ αὐτοκράτωρ, ἡ
τίγρις, ὁ κόπος, ἡ ταχύτης, τὸ μῆκος, ὁ πῆχυς, τὸ δῶρον, ἡ πατρίς,
ὁ Ἰουστινιανός, ἡ ὁδός, τὸ ὄρος, ἡ συμφορά, ὁ θάνατος, ἡ ἄσκησις.
3. Βάλε τὰ παρακάτω οὐσιαστικά εἰς τὰς κλίσεις πού ἀνήκουν :
ὁ τραυματίας, τὸ σχολεῖον, ἡ ἀστραπή, ἡ ἀσπίς, ὁ βασιλεὺς, ἡ σφαῖ-
ρα, ἡ νῆσος, τὸ ὄρος, ὁ ἀθλητής, ἡ γλῶσσα, ὁ θρίαμβος, ὁ ποταμός,
ὁ κρατὴρ, τὸ χῶμα, ὁ λέων, ἡ κάμηλος, ὁ πλοῦς, ἡ νίκη.
α) Εἰς τὴν Α’ κλίσιν =
β) Εἰς τὴν Β’ κλίσιν =
γ) Εἰς τὴν Γ’ κλίσιν =
4. Βάλε τόνον εἰς τοὺς παρακάτω τύπους τῶν οὐσιαστικῶν, πού λή-
γουν εἰς -α.
α) ἡ χώρα
ἡ ὥρα
ἡ χηρα
ἡ σημαία
ἡ νηστεία
ἡ Τροία
ἡ σοφία
ἡ ἔλαια
ἡ βασιλεία
ἡ αὐρα
β) ἡ πειρα
ἡ σφαίρα
ἡ μοιρα
ἡ πρῶρα
ἡ σφυρα
ἡ γραία
ἡ μαία
ἡ μυία
ἡ γαία
ἡ σπειρα
γ) ἡ μουσα
ἡ γλῶσσα
ἡ πεινα
ἡ νησσα
ἡ κλωσσα

δ) τὰ δῶρα	ε) ὧ τελῶνα	στ) τὸν χειμῶνα
τὰ σχολεῖα	ὧ προφήτα	τὸν κλητῆρα
τὰ μῆλα	ὧ στρατιῶτα	τὸν αἰῶνα
τὸ χῶμα	ὧ παντοπῶλα	τὸν σωληνα
τὸ χρῆμα	ὧ τεχνίτα	τὴν Βαβυλῶνα

5. Βάλε τόνον εἰς τοὺς παρακάτω τύπους τῶν οὐσιαστικῶν ποὺ λήγουν εἰς -ας.

α) τῆς νεολαίας	β) τοὺς κομητας	γ) τοὺς ἀγῶνας
τῆς βασιλείας	τοὺς στρατιώτας	τοὺς χαρακτηρας
τῆς ὀπώρας	τάς ἐλαίας	τοὺς στατήρας
τῆς σφαιρας	τάς ὥρας	τοὺς μηνάς
τῆς γραίας	τάς γλώσσας	τάς ἀκτίνας

6. Βάλε τόνον εἰς τοὺς παρακάτω τύπους τῶν οὐσιαστικῶν ποὺ λήγουν εἰς -ι.

α) τῷ χειμῶνι	β) τοῖς βασιλευσι	γ) τὸ ποτηρι
τῷ αἰῶνι	τοῖς χιτῶσι	τὸ μαχαίρι
τῇ Αὐλῶνι	ταῖς ἀκτίσι	τὸ κυδῶνι

7. Βάλε εἰς τὰ παρακάτω οὐσιαστικά τὴν Αἰτ. καὶ Κλητ. τοῦ Ἑνικοῦ καὶ τὴν Γεν. τοῦ Πληθυντικοῦ.

ἡ χώρα	—τὴν χώραν	—ὧ χώρα	—τῶν χωρῶν
ἡ γλῶσσα			
ἡ σφαῖρα			
ἡ θάλασσα			
ὁ προφήτης			
ὁ ὀλυμπιονίκης			
ὁ ἔμπορος			
ἡ πόλις			
τὸ ἄνθος			
ὁ χειμῶν			
ὁ κηδεμῶν			

8. Βάλε εἰς τὰ παρακάτω οὐσιαστικά τὴν Γεν. καὶ Δοτ. τοῦ Ἑνικοῦ καὶ τὴν Δοτ. τοῦ πληθυντικοῦ.

ἡ ἐλαία	—τῆς ἐλαίας	—τῇ ἐλαίᾳ	—ταῖς ἐλαίαις
ἡ μοῦσα			
ἡ τράπεζα			
ὁ μαθητῆς			
ὁ παντοπῶλης			
ἡ κάμηλος			
ὁ πῆχυς			
ὁ ἱππεὺς			
ἡ τάξις			

2. Ὑπογράμμισε τὰ τριγενῆ καὶ δικατάληκτα ἐπίθετα :
- καθαρός, σοφός, ἱκανός, ἄδικος, ὠφέλιμος, ἔντιμος, ὑπερήφανος,
 ἀρχαῖος, τολμηρός, βαρὺς, εὐσεβής, μέγας, πολὺς, δασώδης,
 νέος, ἄφθονος, ἐλεήμων, ἀπλοῦς, εὐγενής.
3. Σχημάτισε τὰ θηλυκὰ ἀπὸ τὰ παρακάτω ἐπίθετα :
- δίκαιος = φοβερὸς =
 πυκνός = σοφός =
 ξηρὸς = καμπύλος =
 μαλακός = ἀνδρεῖος =
 ἅγιος = ὠραῖος =
4. Τόνισε τὴν παραλήγουσαν τοῦ θηλυκοῦ ἀπὸ τὰ παρακάτω ἐπίθετα :
- ὁ τελευταῖος — ἡ τελευταία — τὰ τελευταία
 ὁ θεῖος — ἡ θεια — τὰ θεια
 ὁ ὠραῖος — ἡ ὠραία — τὰ ὠραία
 ὁ ἀνδρεῖος — ἡ ἀνδρεία — τὰ ἀνδρεία
 ὁ γελοῖος — ἡ γελοία — τὰ γελοία
 ὁ βαρὺς — ἡ βαρεία —
 ὁ ταχὺς — ἡ ταχεία —
 ὁ ὀξύς — ἡ ὀξεία —
5. Βάλε τὰ παρακάτω ἐπίθετα εἰς τὴν Γενικὴν τοῦ Ἑνικοῦ καὶ τὴν Ὀνομαστικὴν καὶ Γενικὴν τοῦ Πληθυντικοῦ :
ὁ σπουδαῖος	τοῦ σπουδαίου	οἱ σπουδαῖοι	τῶν σπουδαίων
ἡ ἀρχαία			
ἡ βαθεῖα			
ἡ πλουσία			
ὁ ἡμισυς			
ὁ εὐγενής			
ὁ νοήμων			
τὸ ἀληθές			
τὸ δασώδες			
τὸ πλατὺ			
6. Βάλε τὰ παρακάτω ἐπίθετα εἰς τὴν Δοτικὴν καὶ Αἰτιατικὴν τοῦ Ἑνικοῦ καὶ τὴν Δοτικὴν τοῦ Πληθυντικοῦ.
ὁ φρόνιμος	τῷ φρονίμῳ	τὸν φρόνιμον	τοῖς φρονίμοις
ὁ ἄδικος			
ὁ εὐθύς			
ὁ χρυσοῦς			
ὁ εὐγενής			
ἡ ραγδαία			
ἡ βραδεῖα			
τὸ πολὺ			
τὸ σύνηθες			

7. Σχημάτισε τὸν συγκριτικὸν βαθμὸν εἰς τὰ παρακάτω ἐπίθετα :

σκληρὸς	==	φιλότημος	==
νωπὸς	==	εὖχυμος	==
δίκαιος	==	εὐθυμος	==
λευκὸς	==	λιτόψυχος	==
πεζός	==	ἄυλος	==
ῥατὸς	==	ἀνιάρος	==
μελαψός	==	λιτός	==
πυκνός	==	τρανός	==
στιλπνός	==	ἰσχυρὸς	==
πρόθυμος	==	ἀκριβός	==
ἀκίνδυνος	==	ψιλός	==
ἄκυρος	==	σιγαλός	==
περίλυπος	==	σπανός	==
		φλύαρος	==

8. Σχημάτισε ἐπίσης τὸν συγκριτικὸν βαθμὸν ἀπὸ τὰ παρακάτω ἐπίθετα :

ἱερὸς	==	φρόνιμος	==
σοφός	==	ἀληθινός	==
ἀγαθός	==	ἥσυχος	==
ἱκανός	==	ἄλμυρός	==
νεαρός	==	ὀχυρὸς	==
δυνατός	==	ὀλίγος	==
τίμιος	==	τακτικός	==

9. Βάλε εἰς τὰς παρακάτω φράσεις τὸ ἐπίθετον εἰς τὸν κατάλληλον τύπον.

— Εἰς τὰς (εὐφορος) πεδιάδας τῆς (Βόρειος)
 'Αμερικῆς παράγονται (πολύ) σιτηρά.

— Τὸ ἄνοιγμα τῶν (ὀξὺς) γωνιῶν εἶναι πάντοτε (μικρὸς)
 ἀπὸ τὸ ἄνοιγμα τῶν (ἀμβλύς) γωνιῶν.
 Πλησίον τοῦ (βαθὺς) ποταμοῦ ὑπάρχουν καὶ (ἀβαθῆς)
 τέλματα. 'Εκεῖ εὐρίσκωμεν τὸν (ἀνωφελῆ)
 κώνωπα, ὃ ὁποῖος μεταδίδει τοὺς (ἐλῶδης) πυρετοῦς.

— Τὸ κλίμα τῆς 'Αφρικῆς εἶναι (θερμός) ἀπὸ τὸ
 κλίμα τῆς Εὐρώπης.

— Τὸ ἀεροπλάνον εἶναι (ταχύς) ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητον.

10. Διόρθωσε τὰ 7 λάθη ποὺ ὑπάρχουν εἰς τὰ ἐπίθετα ἀπὸ τὸ παρακάτω
 κείμενον :

'Ο Ρήγας Φεραῖος ἦτο μέγιστος πατριώτης καὶ θαρραλεῖος ἀγω-
 νιστής. Μὲ τὰ ἐνθουσιώδη πατριотικά του ποιήματα διετήρει ἀμείτοτον
 τὸν πόθον τῆς ἐλευθερίας εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ὑποδούλων 'Ελλήνων.

Ἡ ἐλευθέρα Πατρίς ἀργότερον, διὰ τὴν τιμὴν, ἔστησε εἰς τὰ προπύλαια τοῦ Πανεπιστημίου μαρμάρηνον ἀνδριάντα του.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Δ'

Ξέρω καλὰ τὰ ἀριθμητικά ;

Τ Ε Σ Τ 52

1. Ποῖα ἀπὸ τὰ παρακάτω ἀριθμητικά εἶναι :
(δέκα, ἕκτος, ἑβδομος, πεντάκις, δευτεραῖος, τριπλοῦς, μονάς, δεκάκις, διπλάσιος, ἑνδεκα, τριάς, ἑκατοντάς, ἄπαξ).
α) Ἀριθμητικά ἐπίθετα ; =
β) Ἀριθμητικά οὐσιαστικά ; =
γ) Ἀριθμητικά ἐπιρρήματα ; =
2. Ποῖα ἀπὸ τὰ παρακάτω ἀριθμητικά ἐπίθετα εἶναι :
(Πέντε, δύο, ἀπλοῦς, διπλάσιος, τεταρταῖος, εἰκοστός, εἰς, δεκαπλάσιος, πενταπλοῦς, τριταῖος).
α) Ἀπόλυτα :
β) Τακτικά :
γ) Χρονικά :
δ) Πολλαπλασιαστικά :
ε) Ἀναλογικά :
3. Ὑπογράμμισε τὰ ἀριθμητικά ποὺ παίρνουν δασεῖαν.
(οκτώ, ἑνατος, ἐξήκοντα, ἑκατοντάς, εἰκοστός, ἐπτακόσια, ἐνδέκατος, ἀπλοῦς, οκτακόσια, ἄπαξ, ἑβδομάς, ἕκτος).
4. Βάλε τοὺς ἑλληνικοὺς ἀριθμοὺς ἀπέναντι ἀπὸ τοὺς ἀραβικοὺς.

1 = α'	16 = ..	108 =	1000 =
5 = ..	27 = ..	400 =	1956 =
7 = ..	39 = ..	900 =	
9 = ..	90 = ..	937 =	
5. Σχημάτισε τὰ ἀριθμητικά ἐπίθετα :
δύο —δευτέρος —δευτεραῖος —διπλοῦς —διπλάσιος
τρία — — — — —
τρία — — — — —
πέντε — — — — —
ἐπτά — — — — —
εἴκοσι πέντε — — — — —

6. Σχημάτισε τὰ τρία γένη ἀπὸ τὰ ἀριθμητικὰ ἀπόλυτα :

εἷς	μία	ἓν
δύο		
τρεις		
τέσσαρες		
πέντε		
ὀκτώ		
διακόσιοι		

7. Σχημάτισε τὰ τρία γένη ἀπὸ τὰ παρακάτω ἀριθμητικὰ ἐπίθετα :

πρῶτος	πρώτη	πρῶτον
δεύτερος		
ὀγδοος		
διπλοῦς		
δευτεραῖος		
πενταπλάσιος		

8. Σχημάτισε ἀπὸ τὰ ἀριθμητικὰ ἀπόλυτα τὰ ἀριθμητικὰ οὐσιαστικά καὶ τὰ ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα :

ἓν	μονάς	ἅπαξ
δύο		
τρία		
τέσσαρα		
ἑπτὰ		
δέκα		
ἑκατὸν		
χίλια		

9. Βάλε τὸν κατάλληλον τύπον τῶν ἀριθμητικῶν εἰς τὰς παρακάτω φράσεις :

- Ὁ Πέτρος ἦλθε (ἓν) εἰς τὴν βαθμολογίαν, ἔνῳ ὁ Παῦλος ἦλθε (ἑπτὰ) καὶ ὁ Ἡλίας (εἴκοσι δύο)
 — Τὸ (ἓν) ὕψοςμα ἔχει (δύο) γραμμὴν καὶ τὸ (δύο) ἔχει (τρία) γραμμὴν.
 — Ἡ αὐλὴ τοῦ (πέντε) σχολείου εἶναι (δύο) ἀπὸ τὴν αὐλὴν τοῦ (ὀκτώ) σχολείου.
 — Γυμναστικὴν ἔχομεν (τέσσαρα) τῆς ἐβδομάδος καὶ συντασ-
 σόμεθα κατὰ (τρία)

10. Διόρθωσε τὰ 5 λάθη ποὺ ὑπάρχουν εἰς τὰ ἀριθμητικὰ ἀπὸ τὸ παρακάτω κείμενον :

- Ὁ Χρῆστος εἶχεν ἐτοιμάσει σήμερον διπλὴν ἐργασίαν. Ἐπρεπε νὰ γράψῃ τετράκης τὴν καλλιγραφίαν του καὶ κατόπιν ἀπὸ τὸ ὄγδο-

- μηδεις
 πᾶς
5. Βάλε τὴν Γεν. καὶ Δοτ. τοῦ Ἑνικοῦ καὶ τὴν Ὀνομ. καὶ Γεν. τοῦ Πληθ.
 εἰς τὰς παρακάτω ἀντωνυμίας :
ὁποῖα	ὁποίας	ὁποῖα	ὁποῖαι	ὁποῖων
ἐγὼ				
αὐτὴ				
ὅστις				
πᾶς				
τίς ;				
ἥτις				
τοιοῦτον				
σύ				
οὐδεις				
6. Βάλε τὴν Αἰτ. τοῦ Ἑνικοῦ καὶ τὴν Δοτ. καὶ Αἰτ. τοῦ Πληθυντικοῦ
 εἰς τὰς παρακάτω ἀντωνυμίας :
ὅσος	ὅσον	ὅσοις	ὅσους
τίς			
οὗτος			
σύ			
ὅστις			
ὅ,τι			
ὁποῖον			
ὅς			
7. Ὑπογράμμισε τοὺς τύπους τῶν ἀντωνυμιῶν ποὺ εἶναι ἐγκλιτικαὶ
 λέξεις :
- ἡμεῖς, μοῦ, μοί, αὐτοῦ, τοῦ, τῆς, αὐτούς, τοὺς, τάς, τῶν, ἐμοῦ, σός,
 ἑαυτοῦ, τίς, τί, τινά, τινός, σύ, σοί, σέ, αὐτά, τά, τινῶν, τινές, τό-
 σους, ταύτην, τίς ; τίνος, τοῦτο, ὅσος, τινάς, σᾶς, μέ, ποῖα, σοῦ, μᾶς
 αὐτῶν, τινί, ἑαυτοῦς, τισί.
8. Βάλε ὅπου πρέπει τὸν τόνον εἰς τὰς παρακάτω ἐγκλιτικὰς λέξεις :
- α) μου ἔδωσες β) φίλοι τινες γ) ἀδελφός μου δ) ἄνθρωπος τις
 μας εἶπαν λόφον τινὰ σοφός τις πρόσεξε τους
 τους ἐφώναζον ἀνθρώπου τινος συναντῶ τινά ζήτησε το
 σας εἶδα λύκους τινας λέγε το κοίταξε μας
 του ἔφερα νήσων τινῶν φέρε μας ἔμπορον τινὰ
- ε) κήπος τις δῶρα τῶν σχολεῖα τινὰ δοχεῖα μας δῶσε μου
9. Βάλε τὸν κατάλληλον τύπον τῶν ἀντωνυμιῶν εἰς τὰς παρακάτω
 φράσεις :
- Οἱ ἄνθρωποι (ἐκεῖνος) , (ὅστις) φροντίζουν
 μόνον διὰ τὸν (ἑαυτοῦ) , δὲν ἔχουν (κανεῖς)
 ἐκτίμῃσιν.

- Ἡ συγκίνησίς μας ἀπὸ τὸ θέαμα (οὗτος) ἦτο (τοιούτος) .
 ὥστε (πᾶς) ἐδακρύσαμεν.
 — Εἰς (ἐκεῖνος) τὴν ἐκδρομὴν παρετηρήσαμεν γυναῖκας (τις) .
 , (ὁ ὅποιος) ἐμάζευον ἄγρια χόρτα.

10. Διόρθωσε τὰ 8 λάθη ποὺ ὑπάρχουν εἰς τὰς ἀντωνυμίας ἀπὸ τὸ παρακάτω κείμενον.

Μετὰ τινὰ ἔτη ἀπὸ τὴν ἑναρξιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως ἐνεφανίσθησαν ἕτεροι ἐχθροί, οἱ ὅποιοι ἀπεβίβασθησαν εἰς τὴν Πελοπόννησον. Οὗτοι ἦσαν Αἰγύπτιοι καὶ εἶχον ἀρχηγὸν τὸν Ἰμβράῆμ, ὅστις ἤρχισε νὰ καταστρέφῃ τὰ πάντα.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ ΣΤ'

Ξέρω καλὰ τὰ ρήματα ;

Τ Ε Σ Τ 54

- Τὰ ρήματα ἔχουν δύο φωνάς : α) τὴν β) τὴν
 Τὰ ρήματα ἔχουν τέσσαρας διαθέσεις : α) τὴν
 β) τὴν γ) τὴν δ) τὴν
- Βάλε ἕκαστον ἀπὸ τὰ παρακάτω ρήματα εἰς τὴν διάθεσίν του :
 (γράφω, πληγώνομαι, κτιζώ, σηκώνω, ἐτοιμάζομαι, κοιμῶμαι, διψῶ, σηκώνομαι βασανίζομαι, διευθύνω, ἀδικοῦμαι, λούζομαι, χαίρομαι, γυμνάζομαι, ἐνοχλοῦμαι, κρίνω, καταδιώκομαι, προμηθεύομαι, ὑπάρχω, κτυπῶ, ἡσυχάζω).
 α) Εἰς τὴν ἐνεργητικὴν διάθεσιν :
 β) Εἰς τὴν παθητικὴν διάθεσιν :
 γ) Εἰς τὴν μέσσην διάθεσιν :
 δ) Εἰς τὴν οὐδετέραν διάθεσιν :
- Σχημάτισε τὸν παρατατικὸν καὶ τὸν ἀόριστον ἀπὸ τὰ παρακάτω ρήματα :

τελειώνω	ἐτελείωνον	ἐτελείωσα
ράπτω		
ἀκούω		
ὀπλιζώ		
αὐξάνω		
εὕρισκω		
αἰσθάνομαι		
οἰκτίρω		
εἰρηνεύω		

ζ) λαβ . 'ντες — φοιτ . ντες
μαθ . 'ντες — νικ . ντες

8. Βάλε τὸ φωνῆεν ἢ τὴν δίφθογγον εἰς τὰ παρακάτω ῥήματα :

α) θερμ . 'νω — μ . 'νω
σημ . 'νω δ . 'νω
β) κ . 'ω — πλ . 'ω
κλ . 'ω πν . 'ω
πτ . 'ω ρ . 'ω
γ) χωρ . 'ζω — δακρ . 'ζω — ἀθρ . 'ζω — δαν . 'ζω — π . 'ζω
φροντ . 'ζω γογγ . 'ζω
δ) μολ . 'νω — ἀφ . 'νω — κρ . 'νω — ἐκτ . 'νω
ὀξ . 'νω σβ . 'νω π . 'νω
διευθ . 'νω ψ . 'νω κλ . 'νω
ταχ . 'νω στ . 'νω δ . 'νω

9. Βάλε τὸν κατάλληλον τύπον τοῦ ῥήματος εἰς τὰς παρακάτω φράσεις :
— Οἱ μαθηταὶ ἔχουν (ἀφήνω) τὰ βιβλία των καὶ ἔχουν (συγκεντρώνομαι) εἰς τὴν αὐλὴν διὰ νὰ (γυμνάζομαι)
— Ὅταν ἐπλησίασα τὸν φίλον μου καὶ τὸν (έρωτῶ) πῶς εἶχε (γράφω) εἰς τὸν διαγωνισμόν, μοῦ (ἀπαντῶ)
δτι δὲν (ἐκτελῶ) καλῶς μίαν πρᾶξιν εἰς τὸ πρόβλημα.
— Ἐάν ὀλοι μας (ἀποφασίζω) νὰ (ἐργάζομαι)
. . . . πάντοτε μὲ προθυμίαν θὰ (τελειώνω) τὸ ἔργον
μας, πρὶν (λήγω) ἢ προθεσμία.

10. Διόρθωσε τὰ 11 λάθη ποὺ ὑπάρχουν εἰς τὰ ῥήματα ἀπὸ τὸ παρακάτω κείμενον :
'Ἡ Δ' Ἐθνοσυνέλευσις εἶχεν ἐκλέξῃ τὸν Καποδίστριαν Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος. Ὅταν ἀνάλαβε τὴν ἐξουσίαν διάλυσε τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν καὶ συγκέντρωσε ὅλην τὴν ἐξουσίαν εἰς τὰς χεῖράς του μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ὠργανώσει τὸ ἐλεύθερον Ἑλληνικὸν κράτος. Ἐπεθύμη νὰ καταργήσει τὰ προνόμια τῶν προκρίτων, οἵτινες δυσηρεστημένοι ἀποφάσισαν τὴν δολοφονίαν του. Ἐδολοφονήθει τὴν 27ην Σεπτεμβρίου 1831.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ . . .

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Ζ'.

Πῶς θὰ ἐνθυμοῦμαι τὴν ὀρθογραφίαν ὠρισμένων λέξεων.

Τ Ε Σ Τ 55

1. Ποῖα ἀρσενικά οὐσιαστικά γράφονται εἰς τὴν παραλήγουσαν μέ·ι, ποῖα μέ·η καὶ ποῖα μέ·υ ;

α) μαθ . τής	β) πολ . 'της	γ) δ . 'της
άθλ . τής	τεχν . 'της	θ . 'της
ποι . τής	όπλ . 'της	λ . 'της
καθηγ . τής	σπουργ . 'της	πρεσβ . 'της
άριθμ . τής	ζεuy . 'της	νεροχ . 'της

2. Ποῖα ἀπὸ τὰ ἀρσενικά οὐσιαστικά γράφονται εἰς τὴν παραλήγουσαν μέ - ο καὶ ποῖα μέ - ω ;

α) στρατι . 'της	β) δεσπ . 'της
νησι . 'της	άγρ . 'της
πατρι . 'της	δημ . 'της
θιασ . 'της	ίππ . 'της

3. Ποῖα θηλυκά οὐσιαστικά γράφονται εἰς τὴν παραλήγουσαν μέ - ει καὶ ποῖα μέ - ι ; Ποῖα θηλυκά γράφονται εἰς τὴν παραλήγουσαν μέ - υι καὶ ποῖα μέ - οι ;

α) 'Αγγλ . 'α	β) 'Αλεξάνδρ . α
Λαμ . 'α	'Αντιόχ . α
Μαρ . 'α	βοήθ . α
σοφ . 'α	ώφέλ . α
γ) Εὔβ . α	δ) μητρ . α
Βέρ . α	όργ . α
Τρ . 'α	'Αγ . α
εὔν . α	μ . α
όμόν . α	'Αρπ . α

4. Ποῖα θηλυκά γράφονται εἰς τὴν παραλήγουσα μέ - ι, ποῖα μέ - υ καὶ ποῖα μέ - η :

α) κλ . νη	β) εὐθ . νη	γ) εἶρ . νη
άξ . νη	όδ . νη	γαλ . νη
βιταμ . νη	καλωσ . νη	κρ . νη
μορφ . νη	ίερως . νη	σελ . νη
Αίκατερ . νη	δικαιοσ . νη	Μεσος . νη
Παλαιστ . νη	έμπιστος . νη	Μυτιλ . νη
Σαντορ . νη	εὐγνωμοσ . νη	'Αλκμ . νη

5. Ποῖα ἀπὸ τὰ οὐδέτερα οὐσιαστικά γράφονται εἰς τὴν παραλήγουσαν μέ - ει, ποῖα μέ - ι καὶ ποῖα μέ - οι ;

α) σχέδ . ον	β) 'Αρσάκ . ον	γ) πλ . ον
στόμ . ον	Θησ . ον	
έμπόδ . ον	κουρ . ον	

6. Ποῖα ἀπὸ τὰ οὐδέτερα οὐσιαστικά γράφονται εἰς τὴν παραλήγουσαν μέ - ο καὶ ποῖα μέ - ω ;

α) χρ . μα	β) ὄν . μα
χ . μα	στ . μα
σ . μα	κ . μμα

7. Ποῖα ἀπὸ τὰ παρακάτω ἐπίθετα γράφονται εἰς τὴν παραλήγουσαν μὲ -ει, ποῖα μὲ -υ, ποῖα μὲ -η καὶ ποῖα μὲ -οι ;

α) ἀληθ . νός	β) δ . νός	γ) ὑπεύθ . νος	δ) εὐθ . νός
σημερ . νός	σκοτ . νός	ἀνεύθ . νος	
χθεσ . νός	φωτ . νός	ἀκίνδ . νος	
χειμερ . νός	ὄρ . νός	ἐπικίνδ . νος	ε) μελαχρ . νός

8. Ποῖα ἀπὸ τὰ παρακάτω ἐπίθετα γράφονται μὲ -ει, ποῖα μὲ -οι καὶ ποῖα μὲ -ι ;

α) ἄγ . ος	β) ἀνδρ . ος	γ) ὄμ . ος
ἄξ . ος	ἄστ . ος	γελ . ος
αἰών . ος	θ . ος	παντ . ος

9. Ποῖα ἀπὸ τὰ παρακάτω ἐπίθετα γράφονται μὲ -ε καὶ ποῖα μὲ -αι.

α) ἀρ . ὅς	β) στερ . ὅς
γῆρ . ὅς	προσθετ . ος
παλ . ὅς	ἀφαιρετ . ος
φ . ὅς	μειωτ . ος
ἀρχ . ος	διαιρετ . ος
ὠρ . ος	ἐπανεξεταστ . ος

10. Ποῖα ἀπὸ τὰ παρακάτω ἐπίθετα γράφονται μὲ -υ, ποῖα μὲ -η, ποῖα μὲ -ι καὶ ποῖα μὲ -οι ;

α) φρόν . μος	β) πρόθ . μος	γ) πάνδ . μος	δ) ἔτ . μος
χρήσ . μος	εὐθ . μος	ἀπόδ . μος	
γόν . μος	ἄζ . μος	διάσ . μος	

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Α'

Κατάλληλα ἐπίθετα.

Τ Ε Σ Τ 56

1. Ἀπὸ τὰ παρακάτω 10 ἐπίθετα διάλεξε τὸ κατάλληλο ἐπίθετο καὶ βάλε το πρὶν ἀπὸ κάθε οὐσιαστικό :

(Φρέσκο, ὠρимо νόστιμο, ξυνό, καθαρό, καινούριο, κομψό, μάλλινο, ἄδειο, γυαλιστερό).

α)	νερό	στ)	φόρεμα
β)	φαγητό	ζ)	καπέλλο
γ)	φροῦτο	η)	στάμνα
δ)	κρασί	θ)	κρασί
ε)	ψωμί	ι)	πανωφόρι

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

Τ Ε Σ Τ 57

Νά αντικαταστήσης στis παρακάτω προτάσεις τις φράσεις μέσα στis παρενθέσεις, με επίθετα, που έχουν την ίδια σημασία :

- α) 'Ο δρόμος είναι (γεμάτος λάσπες)
- β) Τò νησί είναι (γεμάτο βράχους)
- γ) Τò έδαφος είναι (γεμάτο άμμο)
- δ) 'Η πλαγιά είναι (γεμάτη φυτά)
- ε) Τò βουνό είναι (γεμάτο δάση)
- στ) Τò σπίτι είναι (γεμάτο ήλιο)
- ζ) Τò δωμάτιο είναι (γεμάτο σκοτάδι)
- η) Τò χώράφι είναι (γεμάτο άργιλλο)
- θ) 'Ο κήπος είναι (γεμάτος άνθη)
- ι) Τò μονοπάτι είναι (γεμάτο άγκάθια)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Β'

Παρομοιώσεις

Τ Ε Σ Τ 58

Βάλε ένα επίθετο πριν από κάθε φράσι, για νά γίνη μιá παρομοίωσι σάν την πρώτη :

Πιστός σάν σκύλος

- α) σάν 'Ηρακλής
- β) σάν άλεπού
- γ) σάν Κροϊσος
- δ) σάν χελώνα
- ε) σάν λαγός
- στ) σάν κηφήνας
- ζ) σάν 'Αράρης
- η) σάν μουλάρι
- θ) σάν άρνάκι
- ι) σάν χρυσάφι

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

Τ Ε Σ Τ 59

1. Στις παρακάτω παρομοιώσεις νά συμπληρώσης τά κενά με ούσιαστικούς:

- α) 'Απιστος σάν
- β) 'Αμίλητος σάν
- γ) Γρήγορος σάν
- δ) 'Αρματωμένος σάν

10)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Δ'

Όροι και χαρακτηρισμοί.

Τ Ε Σ Τ 62

Συμπλήρωσε με μία λέξη τις παρακάτω προτάσεις :

- α) "Ένα κτίριο, όπου μένουν οι στρατιώτες λέγεται
- β) "Ένα κτίριο, όπου πωλούνται είδη καμωμένα από σίδηρο, λέγεται
- γ) Οι άνθρωποι που βλέπουν αυτά τα όποια παίζονται στη σκηνή του θεάτρου λέγονται
- δ) "Όσοι ακούνε το ραδιόφωνο ή μια όμιλία λέγονται
- ε) "Ένα σχήμα με τέσσερες γωνίες λέγεται
- στ) "Ένας άνθρωπος που γράφει βιβλία λέγεται
- ζ) Πολλά πρόβατα μαζί λέγονται
- η) Πολλά βόδια μαζί λέγονται
- θ) "Η μύγα, το κουνούπι και η μέλισσα είναι
- ι) "Η κότα, ο παπαγάλος, το χελιδόνι, ή κουκουβάγια είναι

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΓΥΜΝΑΣΜΑ Ε'

Περιφράσεις.

Τ Ε Σ Τ 63

"Υστερα από κάθε περίφραση νά βάλης μια λέξη που ταιριάζει στο νόημά της.

- α) "Ο Δημιουργός του κόσμου =
- β) "Ο Σωτήρας του κόσμου —
- γ) "Ο πρόδρομος του Χριστού =
- δ) "Η Μητέρα του Θεού =
- ε) "Ο Γέρος του Μωριά =
- στ) "Ο πυρπολητής του Αιγαίου =
- ζ) "Ο νικητής του Μαραθώνος =
- η) "Ο ήρωας της Άλαμάνας =
- θ) "Ο θεός του πολέμου =
- ι) "Η θεά της σοφίας =

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΑΥΜΝΑΣΜΑ ΣΤ΄

Παροιμίες καὶ γνωμικά.

Τ Ε Σ Τ 64

Με μιὰ δική σου πρότασι προσπάθησε νὰ ἐξηγήσης τίς παρακάτω παροιμίες καὶ τὰ παρακάτω γνωμικά :

- α) 'Ο 'Απρίλης κι' ἄν χιονίση, καλοκαίρι θὰ μυρίση
- β) 'Απὸ τὸ θέρο ὡς τίς ἐλιές ποτὲ δὲ σώνονται οἱ δουλειές
- γ) Αὐγουστε καλέ μου μήνα, νᾶσουν δυὸ φορές τὸ χρόνο
- δ) Μὴν κλωτσᾷς τὰ γονικά σου, θὰ τὸ βρῆς ἀπ' τὰ παιδιά σου
- ε) "Αναβε τὸ λυχνάρι σου προτοῦ νὰ σ' εὕρη ἡ νύχτα
- στ) Νηστικό ἀρκούδι δὲ χορεύει
- ζ) Πές μου μὲ ποιὸν κάθεσαι γιὰ νὰ σοῦ πῶ ποιὸς εἶσαι
- η) Αὐτὸ ποῦ θέλεις νὰ κάμης σήμερα γι' αὔριο μὴν τ' ἀφήνης
- θ) "Ακουε πολλὰ καὶ λέγε λίγα
- ι) Κατὰ τὸ πάπλωμά σου ἄπλωνε τὰ πόδια σου

ΑΣΚΗΣΕΙΣ 10

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

**Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας πὺν δὰ συμπληρῶ-
νεται ἀπὸ τὸ μαθητὴ στὸ τέλος τῆς σχολικῆς χρονιᾶς**

'Απὸ τίς 70 ἀσκήσεις τῶν 7 Γυμνασμάτων τῆς Γραμματικῆς καὶ ἀπὸ τίς 60 ἀσκήσεις τῶν 6 Γυμνασμάτων τῶν Λεξιλογικῶν Ἀσκήσεων

1. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα μόνος μου.
2. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ξαναδιάβασα τὸ βοηθητικό βιβλίο.
3. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ρώτησα ἓνα συμμαθητὴ μου.
4. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ρώτησα τὸ δάσκαλο.
5. Σὲ . . ἀσκήσεις ἀπάντησα, ἀφοῦ ρώτησα τοὺς γονεῖς μου ἢ τὰ μεγαλύτερα ἀδέρφια μου.

'Απὸ τὸ βοηθητικὸ βιβλίο τῆς Γραμματικῆς ἀπάντησα καὶ σὲ ἄλλες . . ὀρθογραφικὲς καὶ γραμματικὲς ἀσκήσεις.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΙ

“Ενας δεκάλογος για τις εκθέσεις

“Όταν γράφω εκθέσεις πρέπει να έχω πάντα στο νοῦ μου :

1. Να παίρνω τὸ θέμα ἀπὸ τὴ ζωὴ μου καὶ τὶς παρατηρήσεις μου στὸ σπίτι, στὸ σχολεῖο, στὸ δρόμο, στὴν ἐξοχή, στὸ χωριό, στὴν πόλι, στὴ θάλασσα.
2. Νὰ κάνω πρῶτα ἓνα σύντομο σχέδιο.
3. Πρὶν γράψω νὰ σκέπτομαι λίγα λεπτά.
4. Νὰ γράφω τὰ νοήματα μὲ τὴ σειρά τους καὶ νὰ τὰ ξεχωρίζω σὲ παραγράφους.
5. Νὰ γράφω μικρὲς προτάσεις.
6. Νὰ ὁμορφαίνω τὶς προτάσεις μὲ κατάλληλα ἐπίθετα καὶ παρομοιώσεις.
7. “Όταν γράφω γιὰ πολλὰ πρόσωπα, νὰ τὰ βάζω νὰ μιλοῦν σὲ διάλογο. Πολλὲς φορὲς μπορῶ νὰ βάζω καὶ τ’ ἄψυχα (δέντρα, ζῶα, λουλούδια κ.τ.λ.) νὰ μιλοῦν καὶ νὰ κάνω ἔτσι προσωποποιήσεις.
8. Νὰ μὴν ἐπαναλαμβάνω χωρὶς λόγο τὶς ἴδιες λέξεις καὶ φράσεις.
9. Ν’ ἀποφεύγω τὶς περιττὲς λεπτομέρειες.
10. Νὰ βάζω σωστὰ τὰ κόμματα, τὶς τελεῖς, τὰ ἐρωτηματικά, τὰ θαυμαστικά, τὰ εἰσαγωγικά, νὰ μὴν κάνω ὀρθογραφικὰ λάθη καὶ νὰ γράφω καλλιγραφικά.

**Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας ποὺ θὰ συμπληρῶ-
νεται ἀπὸ τὸ μαθητὴ στὸ τέλος κάθε σχολικῆς χρονιάς**

Στὸ τετράδιό μου τῶν ἐκθέσεων ἔγραψα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ
σχολικοῦ ἔτους ἴσαμε σήμερα καὶ ἄλλες . . . ἐκθέσεις μὲ τὶς
παρακάτω ἐπιγραφές.

1)	9)
2)	10)
3)	11)
4)	12)
5)	13)
6)	14)
7)	15)
8)	16)

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Πρόλογος για τούς δασκάλους καί τούς γονεῖς	σελ.	3
Ὁδηγίες γιά τὸ μαθητὴ	»	6
ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ-ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ : Τέστ 7 ἀσκήσεις 70	»	7— 16
Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας	»	17
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ : Τέστ 7 ἀσκήσεις 70	»	17— 29
Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας	»	29
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ : Τέστ 9 ἀσκήσεις 90	»	30— 43
Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας	»	43
ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ : Τέστ 8 ἀσκήσεις 80	»	44— 55
Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας	»	55
ΦΥΣΙΚΗ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ καὶ ΧΗΜΕΙΑ :		
Τέστ 7 ἀσκήσεις 70	»	56— 65
Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας	»	65
ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ : Τέστ 7 ἀσκήσεις 70	»	66— 81
Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας	»	81
ΓΕΩΜΕΤΡΙΑ : Τέστ 4 ἀσκήσεις 40	»	82— 87
Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας	»	88
ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ — ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ : Τέστ 7 ἀσκήσεις 70	»	88—103
ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ : Τέστ 6 ἀσκή- σεις 60	»	103—107
Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας	»	107
ΕΚΘΕΣΕΙΣ : Τέστ 4 θέματα 4	»	108—111
Συγκεντρωτικὸς πίνακας ἀτομικῆς ἐργασίας		111

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ:

Γ. Α. ΒΑΣΔΕΚΗ—Γ. ΚΟΥΚΟΥΣΟΥΛΑ—Ε. ΑΔΑΜΙΔΟΥ

με τὸ γενικὸ τίτλο

“ΘΥΜΟΥΜΑΙ – ΣΚΕΠΤΟΜΑΙ – ΑΠΑΝΤΩ,,

Ἀσκήσεις με μορφή ΤΕΣΤ σὲ ὅλα τὰ μαθήματα σύμφωνα με τὸ
ἐπίσημο ἀναλυτικὸ Πρόγραμμα.

Σὲ τέσσερα (4) Βιβλία - τετράδια ἀτομικῆς ἐργασίας.

Βιβλίο-Τετράδιο 1 γιὰ τὴν Γ' τάξι τοῦ Δημοτικοῦ

» **2 γιὰ τὴν Δ' τάξι τοῦ Δημοτικοῦ**

» **3 γιὰ τὴν Ε' τάξι τοῦ Δημοτικοῦ**

» **4 γιὰ τὴν ΣΤ' τάξι τοῦ Δημοτικοῦ**

• Ὅλη ἡ ὕλη τῆς χρονιάς στὰ μαθήματα τῶν Θρησκευτικῶν, τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, τῆς Πατριδογνωσίας - Γεωγραφίας, Φυσικῆς Ἱστορίας, Φυσικῆς Πειραματικῆς καὶ Χημείας, Ἀριθμητικῆς καὶ Γεωμετρίας, Ὀρθογραφίας, Γραμματικῆς καὶ Ἐκθέσεων συμπυκνώνεται καὶ ἀναδιαρθρώνεται σὲ ἀσκήσεις με μορφή ΤΕΣΤ μέσα σ' ἓνα Βιβλίο - τετράδιο ἀτομικῆς ἐργασίας γιὰ κάθε τάξι.

• Μιὰ νέα μορφή σχολικοῦ βοηθήματος, ποὺ στηρίζεται στὶς ἀρχὲς τῆς ἀτομικοποιημένης διδασκαλίας καὶ στὴν «τεχνικὴ τῶν αὐτοδιορθωτικῶν δελτίων».

• Συμπληρώνουν καὶ ἀξιοποιοῦν τὸ καθιερωμένο ὡς σήμερα Βοηθητικὸ βιβλίο.

• Λύουν τὸ πρόβλημα τῶν περιοδικῶν ἐπαναλήψεων στὸ τέλος κάθε μεγάλης διδακτικῆς ἐνότητας σὲ κάθε μάθημα καὶ τῶν γενικῶν ἐπαναλήψεων στὸ τέλος τοῦ σχολικοῦ ἔτους.

• Μιὰ μεθοδικὴ καινοτομία καὶ μιὰ νέα τεχνικὴ σχολικῆς ἐργασίας, ἅμεσα ἐφαρμόσιμη στὴ σημερινὴ Ἑλληνικὴ σχολικὴ πραγματικότητα.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

Παραγγελίες στὴν κ. Ἑλένη Ἀδαμίδου

Βασιλέως Ἡρακλείου 20

ΑΘΗΝΑΙ